

REACTIENOTA

Samenvatting en beantwoording ingekomen
zienswijzen over de

Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland

bijbehorend **Milieueffectrapport**

en **Locatieonderzoek Energiepark Leeuwarden**

7 december 2010
Stuurgroep Nieuw Stroomland

Vooraf

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Leeuwarden, Littenseradiel en Menaldumadeel hebben op 31 augustus 2010 de concept Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (ISV Nieuw Stroomland), het bijbehorende Milieueffectrapport (concept Plan-MER) en het Locatieonderzoek Energiepark Leeuwarden, inspraakrijp verklaard en per 9 september 2010 genoemde stukken ter inzage gelegd. De ter inzage legging eindigde na een periode van zes weken, i.c. 21 oktober 2010. De stukken hebben ter inzage gelegen in de gemeentehuizen van Leeuwarden en Littenseradiel, in het gemeentekantoor van Menaldumadeel én in het Provinciehuis.

De Structuurvisie kon online geraadpleegd worden via www.ruimtelijkeplannen.nl.

Bovendien bestond en bestaat de mogelijkheid via de website (www.nieuwstroomland.nl) de stukken te downloaden.

Een ieder is in de gelegenheid gesteld om zijn of haar zienswijze te geven over een of meerdere van bovengenoemde stukken.

Tot en met uiterlijk 21 oktober 2010 was het mogelijk schriftelijk een zienswijze in te dienen, te richten aan het secretariaat Nieuw Stroomland of een afspraak te maken voor een mondelinge zienswijze.

Op 31 augustus jl. heeft de Stuurgroep een informatiebijeenkomst belegd voor de betrokken raden en staten. Op 14 september jl. is een algemene informatieavond georganiseerd om dorpsbelangen, wijkpanels, andere organisaties en inwoners van het gebied een toelichting te geven bij de (toen) ter inzage liggende stukken. Het verslag van deze bijeenkomst is verzonden aan de geregistreerde aanwezigen op de informatieavond van 14 september en is tevens als bijlage 1 bij deze reactienota gevoegd. Beantwoording van de op die avond gestelde vragen is terug te vinden in het verslag en komt ook terug in de reactie op de ingediende zienswijzen.

De afgelopen maanden is aan diverse (belangen)groepen (wijkpanels, dorpsbelangen, werkgroep Schenkenschans) informatie verstrekt en/of een presentatie gegeven. Bijlage 2 biedt een overzicht.

Er zijn 17 zienswijzen ingediend. Alle respondenten hebben binnen de daarvoor gestelde termijn hun zienswijze ingediend.

Deze zijn in voorliggende Reactienota samengevat, per indiener voorzien van een beantwoording en – indien daartoe aanleiding was – voorzien van een **“Voorstel tot wijziging”** en/of aanvulling van de ter inzage gelegde stukken. In bijlage 6 en 7 van deze Reactienota zijn de wijzigingsvoorstellen t.a.v. de Structuurvisie en het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark opgenomen. De wijzigingsvoorstellen voor de Plan-MER zijn verwerkt in de aangepaste Plan-MER.

Daar waar sprake is van een nadere uitwerking in het vervolgtraject, is dat onder **“Vervolgactie”** opgenomen. De zienswijzen zijn op volgorde van binnenkomst beantwoord. Voor de goede orde is een afschrift van de ingediende zienswijzen ook als bijlage 3 bij deze reactienota gevoegd.

Wij wijzen er nog op dat de Structuurvisie een visie op hoofdlijnen is die na vaststelling kaderstellend is voor verdere uitwerkingen in bestemmingsplannen. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt na deze fase van indiening van zienswijzen geen mogelijkheid tot beroep. In het kader van de bestemmingsplanprocedure is die mogelijkheid er wel.

De Commissie voor de m.e.r. (milieueffectrapportage) heeft op 17 november 2010 advies uitgebracht. Dit advies is integraal in deze Reactienota opgenomen. Het advies geeft ons aanleiding om enkele vervolgacties voor te stellen.

In diverse zienswijzen worden complimenten aangegeven voor de planvorming, met in meerdere gevallen enkele vragen, suggesties ter verbetering en/of enkele kritische kanttekeningen bij onderdelen. Diverse partijen geven aan dat zij graag bereid zijn in het vervolgproces mee te denken in de verdere ontwikkeling en uitvoering. De Friese Milieu Federatie heeft de schriftelijk ingediende zienswijze ondersteund met een film.

Deze Reactienota maakt deel uit van de stukken die ter besluitvorming worden voorgelegd aan de colleges van B&W en de raden van de drie betrokken gemeenten. Het college van G.S. en de staten ontvangen deze stukken ter informatie.

- *bijlage 1: Verslag informatie-avond 14 september 2010*
- *bijlage 2: Lijst met informatiebijeenkomsten*
- *bijlage 3: Integrale zienswijzen*
- *bijlage 4: Aanvullende notitie naar aanleiding van Voorlopig advies Commissie m.e.r.*
- *bijlage 5: Eindadvies Commissie MER d.d. 17 november 2010*
- *bijlage 6: Wijzigingsvoorstellen Intergemeentelijke Structuurvisie*
- *bijlage 7: Wijzigingsvoorstellen Locatieonderzoek duurzaam Energiepark*

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
1	J.H.Doele	Mist een P&R bij de treinstation te Deinum.

Reactie:

Een jaar of tien geleden is door de gemeente Leeuwarden onderzoek gedaan naar de ontwikkelingsmogelijkheden van P&R-locaties rondom Leeuwarden. De positie van Deinum kwam hier ongunstig uit, door de ligging van het station in samenhang met de lage treinfrequentie. Indiener van de zienswijze heeft gelijk dat de situatie bij het treinstation Deinum helemaal gaat veranderen door de verwijdering van de huidige N31 en aanleg van de Haak.

Voorstel tot wijziging:

Wij nemen in de structuurvisie de mogelijkheid op om in de toekomst (indien uit onderzoek de noodzaak hiervan blijkt) bij het treinstation Deinum een P&R terrein aan te leggen.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
2	A.J.Talens	Stelt voor van het grootste deel van het Energiepark (waaronder de asfaltmenginstallatie) op Newtonpark IV te realiseren en de groene en educatieve onderdelen op het eiland Ritsumasyl.

Reactie:

In het Locatieonderzoek is realisatie van het duurzaam Energiepark op Newtonpaerk IV (NP IV) niet onderzocht. Deze keuze is gemaakt omdat deze locatie niet voldoet aan de basisvoorwaarden voor het initiatief, namelijk dat het ligt aan groot vaarwater. Daarnaast wordt NP IV deels gereserveerd voor een deel van de gebouwde uitbreiding van de Dairy Campus.

Wel is onderzocht of het Energiepark op de locatie ten oosten van het NP IV gerealiseerd kon worden. Uit het onderzoek blijkt dat van de 3 onderzochte locaties dit de minst gunstige locatie is vanwege de hoge kosten, de fasering, de noodzaak om nieuw aanbod te creëren, de inpassing in het landschap en de grootste afstand tot het centrum en kwaliteit van de bereikbaarheid. Voor nadere detaillering verwijzen wij naar het “Locatieonderzoek duurzaam energiepark” d.d. 11 augustus 2010.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
3	Landinrichtings- commissie Baarderadeel	Geeft aan dat Nieuw Stroomland geen deel uitmaakt van het ruilverkavelingplan Baarderadeel.

Reactie:

De zienswijze van de Landinrichtingscommissie Baarderadeel nemen wij voor kennisgeving aan. Wel merken wij hierbij op dat de gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland gebiedsoverstijgende effecten kan hebben. Om die reden hebben wij dan ook in de voorbereidingsperiode van de Structuurvisie contact gezocht met de Commissie teneinde

informatie te verstrekken en de ontwikkelingen af te stemmen. In het vervolgtraject zullen we dit blijven doen.

Vervolgactie:

In het vervolgproces zullen wij contact en afstemming blijven zoeken met de Landinrichtingscommissie Baarderadeel.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
4	J.Meijer	Maakt bezwaar tegen de oprichting van een asfaltmenginstallatie vanwege de te verwachten stankoverlast. Bijgevoegd is correspondentie met de provincie Drenthe over stankoverlast van de VAM in Wijster. Daarnaast zijn (kranten)artikelen bijgevoegd over stankoverlast van asfaltmenginstallaties in Eindhoven en Arnhem.

Reactie:

Het duurzaam Energiepark is niet te vergelijken met de VAM in Wijster. Alhoewel het begrijpelijk is dat er een relatie wordt gelegd tussen een composteerbedrijf en een biomassacentrale is er geen sprake van composteren van biomassa in de open lucht. Voorts wordt gerefereerd aan asfaltmenginstallaties van Arnhem en Eindhoven.

In de bijlage “luchtemissies Energiepark” (pag 77 en verder) van het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark is een omschrijving gegeven van de voorgestelde asfaltmenginstallatie en de geuruitstoot. De geldende norm voor geurbelasting is dat een geurbelasting van groter dan 1 oduor maximaal 176 uur per jaar mag voorkomen. Het onderdeel asfaltmenginstallatie voorziet in een overschrijding van maximaal 9 uur per jaar dus 5% van de norm. Dit ten gevolge van de kleinere schaal van asfaltproductie en toepassing van de jongste technieken ten opzichte van bestaande installaties in den lande. Gezien ook de afstand van de woonlocatie van indiener (oostkant wijk Nylân) is voor indiener geen geuroverlast te verwachten.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
5	VROM-Inspectie	Wenst meer aandacht voor de eerste twee stappen uit de SER-ladder: - een optimaal gebruik van beschikbare ruimte; - de ruimteproductiviteit verhogen.

Reactie:

Het aantal hectares benodigd bedrijventerrein is opgebouwd uit de behoefteaming bedrijventerreinen 2007 tot 2020 (is 128 hectares) minus de nog huidige beschikbare terreinen, in harde en zachte plannen. Bij de invulling is eerst gekeken naar bestaande terreinen.

In de Structuurvisie is rekening gehouden met de volgende planning:

	Netto hectares	
Behoefteraming	128	
Hard aanbod 1-1-2007		Type bedrijventerrein
Hemrik	0.5	Gemengd
Newtonpark I	0.5	Gemengd
Ouddeelstraat	0.2	Gemengd
Newtonpark II	1.0	Gemengd
Businesspark	12.0	Hoogwaardig
Newtonpark IV	26.5	modern gemengd
Subtotaal hard	40.7	
Toekomstige terreinen		
Newtonpark III (miv 2012)	22 + 3	Hoogw./modern gemengd
Werpsterdyk Wirdum	1.5	
Duurzaam Energiepark	15	
Subtotaal zacht	41.5	
TOTAAL	82,2	
Nog nodig	45.8	

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) Plan-MER voor de Intergemeentelijke Structuurvisie is nog uitgegaan van Zwettepark Noord 40 ha. Dit is in de Structuurvisie omgezet van zacht plan naar zoekgebied.

Tot 2020 moet nog 41,5 ha toekomstig terrein/zacht planaanbod omgezet worden in hard aanbod (opstellen bestemmingsplannen). Daarnaast is in de Structuurvisie 45,8 ha zoekruimte opgenomen om aan de behoefte van 128 ha te kunnen voldoen.

De zogenoemde SER ladder wordt toegepast: eerst benutting ruimte op bestaande bedrijventerreinen, dan ruimte vinden op bestaande bedrijventerreinen door functiewijziging/herstructurering, en tenslotte pas uitbreiden. Bij de uitbreidingsplannen wordt geografisch aangesloten op bestaande bedrijfsterreinen.

Over deze raming en over de planning en programmering van de bedrijventerreinen in Nieuw Stroomland zijn veel reacties binnengekomen, waarbij met name vragen zijn gesteld over de toepassing van de SER-ladder.

Hierover kan het volgende gemeld worden. Eind 2009 is door het Rijk, het IPO en de VNG een convenant herstructurering bedrijventerreinen ondertekend. Hierin is de afspraak gemaakt dat de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen in regionaal verband moet plaatsvinden. In Fryslân zijn vier regio's onderscheiden. De gemeenten Leeuwarden, Menaldumadeel en Littenseradiel behoren tot de regio Noordwest Fryslân. In de zomer van 2010 zijn de gemeenten binnen deze regio gestart met de voorbereiding van een "Bedrijventerreinenplan regio Noordwest Fryslân; regionale opgave en afspraken", met steun van adviesbureau Haskoning. De provincie faciliteert dit proces. Zoals het er nu naar uitziet zal, na toepassing van de SER-ladder, de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen lager uitkomen dan die uit de raming van 2008. Ook zal de planning van bedrijventerreinen worden aangepast aan de gevolgen van de economische crisis, die nog niet voorbij is. Dit betekent concreet voor Nieuw Stroomland dat de zoekruimte van 45,8 ha die in de Structuurvisie is aangegeven, waarschijnlijk niet volledig voor 2020 zal worden benut.

Bij de uitwerking van de Structuurvisie zullen de uitkomsten van het regionale Bedrijventerreinenplan (vaststelling gepland eind 2010) leidend zijn bij de planning en programmering van bedrijventerreinen in Nieuw Stroomland.

Gaat bovenstaande vooral over kwantiteiten, de kwaliteiten van bedrijventerreinen zijn minstens zo belangrijk en dan hebben we het over de ruimtelijke kwaliteit en mate van duurzaamheid. Hiervoor zijn in de Structuurvisie per deelgebied ambities geformuleerd. Elk initiatief voor bedrijfsvestiging in een deelgebied zal getoetst worden aan deze gezamenlijke ambities. De wijze waarop dit gebeurt wordt nader vastgelegd in een Afsprakenkader (inzet kwaliteitsteam) en uitgewerkt in een Werkboek.

Vervolgactie:

Op basis van het nog vast te stellen "Bedrijventerreinenplan regio Noordwest Fryslân; regionale opgave en afspraken" zullen wij de planning en programmering van bedrijventerreinen in Nieuw Stroomland eventueel aanpassen. In een op te stellen Werkboek kan dat tot uitdrukking komen.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
6	J.Kalma	Maakt bezwaar in verband met de te verwachten effecten (van aanleg van paden en opvaarten) op de bedrijfsvoering en bedrijfsontwikkeling van zijn/haar melkveebedrijf.

Reactie:

De eventuele aanleg van paden en opvaarten is maatwerk. In een structuurvisie wordt niet een gedetailleerd tracé vastgelegd, wel de intentie om een verbinding aan te leggen van locatie A naar punt B. Bij realisatie zal zorgvuldig gekeken worden naar het eigendom van gronden en de kansen die zich voordoen. Hierbij past een goed overleg met grondeigenaren en dorpsbelang. Er zal gekeken worden naar de behoefte aan opvaarten en langzaam verkeerverbindingen en win-win situaties.

Vervolgactie:

De gewenste verbindingen en opvaarten zullen wij verder concretiseren via het nog op te stellen Werkboek.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
7	Doarpsbelang Jellum-Bears	<p>7.1 ruimtelijke kwaliteit Newtonpark IV Vragen of de beeldkwaliteit van de kavels aan de buitenzijde in afspraken of plannen kan worden vastgelegd en bieden aan mee te denken over landschappelijke inpassing van gebouwen, verlichting, beplanting en maatschappelijke functies op het bedrijventerrein.</p> <p>7.2 Dairy Campus Wensen dat de komende uitbreidingen landschappelijk goed worden ingepast.</p> <p>7.3 overgangszone stad – platteland Willen type (en hoogte) begroeiing in het overgangsgebied (deelgebied 7) laten hangen van de concrete invulling (bebouwing) met als doel een groen beeld vanuit de dorpen.</p> <p>7.4 opvaarten en agrarische bedrijfsvoering Opvaarten kunnen negatieve invloed hebben op de agrarische bedrijfsvoering.</p>

Reactie 7.1

Newtonpark IV valt binnen het plangebied Nieuw Stroomland maar wordt als een autonoom plan beschouwd op basis van het vastgestelde bestemmingsplan.

Wij delen uw mening dat Nieuw Stroomland een uitgesproken kans geeft aan Leeuwarden (en omgeving) om zich duurzaam te onderscheiden. De ambities en mogelijkheden in dit verband voor Newtonpark IV zullen nader worden bezien. Uw zorg over de invulling van het bedrijvenpark, de zichtlijnen en landschappelijke inpassing kunnen niet direct in concrete regels in de structuurvisie worden vertaald. Daartoe dient met name het beeldkwaliteitsplan. Aangezien deze voor Newtonpark IV al is vastgesteld zal worden nagegaan op welke wijze wij de ambities alsnog kunnen vastleggen. Dit is een proces van zorgvuldig afstemmen zowel tussen belanghebbenden als betrokken overheden. Het gesprek met Dorpsbelang op 15 oktober jl. heeft daartoe al een basis gelegd. Er wordt gezorgd voor een goede onderlinge afstemming tussen de gemeenten.

Vervolgactie:

Wij zullen Dorpsbelang Jellum-Bears betrekken bij de verdere verkenning en uitwerking van een duurzame invulling van bedrijventerrein Newtonpark IV..

Reactie 7.2

Uw zorg over de invulling van het bedrijvenpark, de zichtlijnen en landschappelijke inpassing kunnen niet direct in concrete regels in de structuurvisie worden vertaald. Daartoe dient het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. In dat kader zal een en ander nader worden bezien.

Reactie 7.3

U vraagt in feite om maatwerk, afgestemd op het karakter en de hoogte van de bebouwing. Vanwege het open karakter in het Middelzee gebied is in de groenstructuur gekozen voor lage beplanting (riet en grassen). Voor deelgebied 7 geldt dat wordt gestreefd naar een zachte overgang van het stadslandschap waarbij goede landschappelijke inpassing een voorwaarde is., Daarbij kan gedacht worden aan water of riet.

Reactie 7.4

Zie reactie op zienswijze 6.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
8	J.A.J.Schouten en familie	<p>8.1 Wat betekent de pijl op de visiekaart die loopt van west naar oost langs het Van Harinxmakanaal;</p> <p>8.2 Wat zijn de gevolgen voor het bedrijf dat twee percelen binnen het plangebied vallen?</p> <p>8.3 Wat is de mogelijke impact voor ons bedrijf?.</p> <p><i>Er worden tevens diverse subvragen gesteld in deze zienswijze:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Is er aan gedacht dat door het vernatten de beweiding van vee en de bewerking van percelen bemoeilijkt kunnen worden? 2. In hoeverre wordt voor bestaande bedrijven met deze aspecten rekening gehouden? 3. Worden de effecten van vernatting op landbouwkundig gebruik (met akkerbouw) meegenomen in de beoordeling van vernatting/verdroging? 4. In hoeverre worden de effecten van de externe werking van natuur- en weidevogelgebied op omliggend gebied en bestaande bedrijvigheid meegenomen? 5. Is het juist dat het behoud en herstel van open landschap ten behoeve van de weidevogels de bedrijfsvoering mogelijk in de weg staan? 6. Wordt de invloed van de ambities op het bedrijfsbelang van Schouten meegenomen bij de beoordeling van nieuwe activiteiten? 7. In hoeverre is en gaat er rekening gehouden worden met bestaande agrarische bedrijven? 8. Moeten bestaande bedrijven verdwijnen? 9. Wordt de salderingsmethode toegepast om de milieuruimte voor de Dairy Campus te behouden? 10. Wat wordt verstaan onder bestaande en traditionele bedrijven en wat onder innovatieve melkveehouderij? 11. Zijn bestaande bedrijven altijd traditioneel en kunnen deze niet innovatief zijn? 12. In hoeverre wordt bij de nieuwe ontwikkelingen rekening gehouden met het bestaande woon-, werk- en leefmilieu (ontsluiting, bereikbaarheid, werkgelegenheid, woonfuncties en bedrijvigheid)?

Reactie 8.1:

De door u genoemde pijl geeft inderdaad een indicatie aan van een robuuste groene ader die als verbinding functioneert tussen stad en platteland; nadrukkelijk zal worden gekeken wat de meest optimale verbinding is; een nadere toelichting hierop wordt gegeven op bladzijde 35 van de Structuurvisie.

Reactie 8.2:

In het kader van deze Structuurvisie vallen beide percelen binnen de mogelijkheden van het versterken van het kleinschalige en fijnmazige landschap; nadere uitwerking hiervan dient nog plaats te vinden, waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met uw bedrijfsvoering; wij zijn van mening dat het gebruik van de twee percelen, voorzover nu kan worden overzien, op de huidige wijze kan worden voortgezet.

Reactie 8.3:

Zoals u weet is uw bedrijf, met uitzondering van de twee bovengenoemde percelen, gelegen buiten het plangebied van de structuurvisie. Wij voorzien geen impact van de Structuurvisie op uw huidige bedrijfsvoering.

Ten aanzien van de vragen 1 t/m 5 merken wij op dat wij bij de uitwerking van de plannen uiteraard rekening zullen houden met de bedrijfsvoering van de bestaande bedrijven, waarbij bij nieuwe ontwikkelingen een afweging gemaakt dient te worden tussen deze nieuwe ontwikkelingen en de bestaande situatie.

Vraag 6 en 7: Bij de beoordeling van nieuwe activiteiten zullen wij de invloed hiervan op de bedrijfsvoering van bestaande bedrijven, en dus ook van u, meewegen; zie ook hetgeen hierboven is vermeld;

Vraag 8: In de huidige visie wordt ervan uitgegaan dat bestaande bedrijven niet behoeven te verdwijnen;

Vraag 9: We gaan ervan uit dat de vraag gaat over het salderen van ammoniakemissie. Salderen is een methode om de milieuruimte maximaal te benutten indien een uitbreiding van de veestapel tot een te hoge ammoniakdepositie leidt op een Natura 2000 gebied met verzuringsgevoelige natuur.

Het meest nabij gelegen Natura 2000 gebied is de Grote Wielen. Dit gebied heeft geen verzuringsgevoelige natuur. Andere Natura 2000 gebieden liggen op grotere afstand.

Er wordt derhalve geen salderingsmethodiek toegepast met betrekking tot de Dairy Campus.

Vraag 10: Onder bestaande bedrijven verstaan wij de huidige in het plangebied aanwezige bedrijven; onder traditionele bedrijven verstaan wij bedrijven die met het inzicht van vandaag hun bedrijf exploiteren; onder innovatieve bedrijven verstaan wij bedrijven die qua schaal en duurzaamheid vooruitlopen, die een relatie aangaan met de Dairy Campus, die met hun gebouwen goed passen in het landschap en, in het geval van een nieuwe locatie, binnen het plangebied zodanig gesitueerd zijn dat de openheid van het Middelseegebied wordt gewaarborgd.

Vraag 11: Indien bestaande bedrijven zich houden aan de omschrijving als hierboven genoemd, kunnen bestaande bedrijven innovatief zijn; Bestaande bedrijven hoeven niet te voldoen aan de in de structuurvisie genoemde ambities. Alleen uitbreidingen/wijzigingen van de bedrijfsvoering zullen hier aan moeten voldoen.

Vraag 12: Bij nieuwe ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de bestaande omgeving; overigens betekent dit niet dat er geen wijzigingen aangebracht zouden kunnen worden aan deze omgeving

In zijn algemeenheid merken wij op dat de visie niet conflicteert met uw bedrijfsbelang en evenmin uw bedrijfsvoering zal beperken.

De structuurvisie geeft de gemeenschappelijke ambitie aan voor de komende 10 jaar en is richtinggevend en toetsend voor toekomstige bestemmingsplannen en concrete plannen en initiatieven. Bij de uitwerking van deze bestemmingsplannen zal nader onderzoek worden gedaan naar mogelijke gevolgen, waaronder de invloed op uw bedrijf.

Vervolgactie:

Bij de uitwerking van de Structuurvisie zullen wij nadrukkelijk rekening houden met de (bedrijfsvoerings)belangen van de bestaande bedrijven.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
9	Gemeente Tytsjerksteradiel	Er ontbreekt een recreatieve of langzaamverkeersroute (een verbinding tussen Zuiderburen en het buitengebied van Tytsjerksteradiel) in het zuidoosten van Leeuwarden.

Reactie:

Met de aanleg van de Haak om Leeuwarden ontstaat de noodzaak en kans voor goede verbindingen tussen stad en omgeving. Ingezet wordt op nieuwe recreatieve wandel-, fiets- en ruiterspaden én kanoroutes. Enkele ommetjes die aanhaken op lange afstandsroutes zijn gewenst. Voor het plangebied Nieuw Stroomland is een Verbindingenkaart gemaakt (blz. 35). Realisering van de voorgestelde verbindingen vraagt forse investeringen en tijd. Prioritering is dan ook noodzakelijk. Een verbinding van Zuiderburen en het buitengebied van Tytsjerksteradiel valt buiten het plangebied Nieuw Stroomland en zal dan ook niet in dit verband opgepakt worden.

Deze wens zal worden doorgegeven aan de afdeling Verkeer van de gemeente Leeuwarden.

Vervolgactie:

De wens voor een langzaamverkeersroute tussen Zuiderburen en het buitengebied van Tytsjerksteradiel zullen wij doorgeven aan de afdeling Verkeer van de gemeente Leeuwarden.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
10	Friese Milieu Federatie	<p>10.1 alternatieven Er ontbreken alternatieven voor de ruimtelijke invulling van het gebied. Men wil inzetten op bestaande woonwijken en bedrijfsterreinen en een compacte invulling van uitbreidingen.</p> <p>10.2 effecten De gevolgen van de structuurvisie voor bestaande woningen en bedrijven ontbreken.</p> <p>10.3 water. Wensen ruimte voor waterberging en willen een natuurlijk waterpeil hanteren. Vrijkomende grond (bij graven van extra berging) benutten voor verhoging bouwlocaties, instellen natuurlijk waterpeil voor een rijke flora en fauna en voor het functioneren van helofytenfilters.</p> <p>10.4 woningbouw Omvang nieuwe woningbouw niet duidelijk. Geen nieuwe woningbouw alvorens herijking van De Zuidlanden.</p> <p>10.5 bedrijventerreinen Er is geen rekening gehouden met beschikbare ruimte na herstructurering en verdichting. Niet elk type bedrijf hoeft op een bedrijventerrein gevestigd te worden. De verwachting bij een lage economische groei wordt niet vermeld en in plaats van 128 ha moet rekening worden gehouden met een toekomstige 60 à 90 ha.</p> <p>10.6 kantoorlocaties Eerst bestaande kantoorlocaties benutten alvorens over te gaan tot</p>

	<p>nieuw locaties, zoals Werpsterhoek.</p> <p>10.7 duurzaamheid Aan te trekken bedrijven en nieuwe woningen dienen koplopers te zijn op het gebied van duurzaamheid.</p> <p>10.8 weidevogels Er dient compensatie te zijn voor 310 ha weidevogelgronden voor het plan definitief wordt. Compensatie in grote aaneengesloten gebieden die voor lange termijn veilig zijn.</p> <p>10.9 ruimtelijke kwaliteit Dringen aan op nadere uitwerking van de ruimtelijke kwaliteit.</p> <p>10.10 landschap Wat wordt er bedoeld met het versterken van landschappelijke waarden? Dringen aan op voorrang voor groenstructuur/landschap en vragen aandacht voor de financiering hiervan.</p> <p>10.11 duurzame energie Vragen een verdere uitwerking van de ambitie dat Nieuw Stroomland in de toekomst duurzame energie gaat leveren.</p> <p>10.12 mobiliteit Mobiliteit Leeuwarden is te verbeteren door carpoolplekken rond de stad in combinatie met een snel OV en vervoer per fiets.</p>
--	---

Reactie 10.1:

Inzet op bestaande woonwijken en (compacte) invulling van bestaande bedrijventerreinen wordt bevorderd door toepassing van de zogenaamde SER-ladder. Daar waar het gaat om bedrijventerreinen verwijzen wij graag naar onze beantwoording onder zienswijze 5. Voor de woningopgave ligt in Nieuw Stroomland de nadruk in De Zuidlanden. Daarnaast worden ontwikkelpotenties voor wonen gesignaleerd in Deinum-oost (passend in Keten van Duurzaamheid en in beperkte aantallen) en (kwantitatief beperkt) voor specifieke doelgroepen en met specifieke kwaliteiten.

In het Locatieonderzoek Energiepark zijn enkele alternatieve locaties vergeleken. Ook is in de Plan-MER een paragraaf gewijd aan de zoeklocaties voor uitbreiding van bedrijventerrein.

Het Plan-MER kan gebruikt worden om alternatieven af te wegen die later op projectniveau niet meer aan de orde kunnen of hoeven te komen, zoals locatiealternatieven. Bij Nieuw Stroomland vonden alternatiefafwegingen goeddeels in een eerder stadium plaats. In het Locatieonderzoek Energiepark zijn enkele alternatieve locaties vergeleken. Ook is in de Plan-MER een paragraaf gewijd aan de zoeklocaties voor uitbreiding van bedrijventerrein.

Reactie 10.2:

Afgezien van de Zuidlanden biedt de structuurvisie maar zeer beperkte mogelijkheden voor woningbouw. Herijking van de woningbouwplannen in de Zuidlanden zal dan ook niet of nauwelijks invloed hebben op de ontwikkeling van Nieuw Stroomland, zeker niet op de korte termijn.

Wat de bedrijvigheid betreft wordt er - zoals bij het antwoord onder zienswijze 5 reeds verwoord - gewerkt aan een bedrijventerreinenplan voor de regio Noordwest Fryslân. Hierbij wordt eerst naar de bestaande bedrijventerreinen gekeken en dan naar de eventuele behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hierover worden afspraken gemaakt die doorwerken in de uitvoering van de ambities die zijn vastgelegd in de Intergemeentelijke Structuurvisie..

De exacte locaties van de bedrijventerreinen in de deelgebieden 5 en 7 zijn in dit stadium nog niet zeker, het betreffen zoeklocaties. Om die reden kunnen wij op dit moment nog geen concrete uitspraken doen over de mate van verandering van luchtemissies, geluid op omliggende woningen, geurconcentratie en mate van verandering in de verkeersstromen. In de Plan-MER is een kwalitatieve effectvergelijking tussen 3 zoeklocaties opgenomen en zijn suggesties voor de lokalisering en een aantal factoren opgenomen waarmee rekening dient te worden gehouden. In de vervolgpcedures bij de bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen en bijbehorende MER's voor afzonderlijke initiatieven zal dit verder worden nagegaan en onderzocht. De nabijheid van bestaande woningen zijn beperkingen (maximale hindercontouren) en belangrijke aandachtspunten. In het vervolgtraject wordt rekening gehouden met de opmerking van de Commissie m.e.r. over mogelijke overschrijding van de richtwaarden voor geluid en zal worden bezien of bijvoorbeeld bufferzones kunnen worden ingebouwd die geluidniveaus op nabij gelegen woningen (o.m. Ritsumasyl, Westeinde, de Zuidlanden) mitigeren.

Vervolgactie:

Wij zullen rekening houden met de opmerkingen van de Commissie voor de m.e.r. over mogelijke overschrijding van de richtwaarden voor geluid.

Reactie 10.3:

Het de bedoeling om extra waterberging in het plangebied te realiseren. Dit zal vooral in de vorm van extra boezemwater zijn. De bebouwing in het plangebied zal namelijk zoveel mogelijk gerealiseerd worden "voor de boezem". Waar het nodig is hiervoor op te hogen, zal zoveel als mogelijk gebruik worden gemaakt van grond (indien geschikt) die binnen het plangebied vrijkomt; o.a. bij het graven van watergangen en aanleg van infrastructuur. De watergangen in bebouwd gebied, maar ook deels daarbuiten (opvaarten) zullen zoveel mogelijk in verbinding met de boezem aangelegd worden. Samen maken deze deel uit van het grote samenhangende ecologische systeem van de Friese Boezem. Door een natuurvriendelijke inrichting van de wateren in het plangebied en de water- en rietrijke overgangszones tussen stad en land zal de ecologische kwaliteit van de boezem versterkt worden. Wel merken wij hierbij op dat de daadwerkelijke uitvoering van dit soort maatregelen forse investeringen vraagt waarvoor op dit moment geen of nauwelijks dekking beschikbaar is. Middelen die beschikbaar zijn of komen zullen op basis van een nader te bepalen prioritering ingezet worden.

Reactie 10.4:

Zoals in de concept Structuurvisie op pag. 19 staat geschreven, biedt het plangebied buiten De Zuidlanden bepaalde ontwikkelingspotenties voor wonen die voortvloeien uit specifieke gebiedskenmerken. Zoals de mogelijkheden om het dorp Deinum een mooie afronding te geven nadat de huidige N31 aldaar is gesaneerd. Hierbij staan niet de woningaantallen centraal, maar wel de ruimtelijke kwaliteit die geboden kan worden en de duurzaamheid van het aanbod van woningtypes en woonmilieus. Ten opzichte van De Zuidlanden gaat het hierbij om hele kleine aantallen en in de tijd gezien pas na 2015 als de Haak is aangelegd. De Zuidlanden is binnen de Structuurvisie een autonoom plan. Herijking van de woningbouw voor Leeuwarden wordt in een separate structuurvisie voor De Zuidlanden meegenomen.

Reactie 10.5:

Zie de beantwoording bij zienswijze 5.

Reactie 10.6:

Leeuwarden staat voor belangrijke keuzes met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen in de binnenstedelijke kantorenhak (Oostergoweg/Stationsgebied/Tesselschadestraat plus Binnenstad) en de ontwikkeling van de locatie Overijsselselaan/Werpsterhoek aan de zuidkant van de stad. Het gaat hier dus om een grote binnenstedelijke locatie dichtbij het station en om een stadsrand/snelweg locatie. Gezien het Rijksbeleid moeten beide ontwikkelingen integraal worden benaderd en moet ook de fasering op elkaar worden afgestemd. Daarbij moet worden aangegeven wanneer, welke hoeveelheid kantooroppervlak wordt ontwikkeld en voor welke doelgroep.

Een realisering van de zuidelijke locatie is van strategisch belang voor de positie als kantorenhoofdstad van Fryslân. Dat heeft te maken met ontwikkelingen in de economie. Waren vijf tot tien jaar geleden locaties in de binnenstad of kantorenhak toereikend, nu vragen front-office activiteiten in de zakelijke en financiële dienstverlening om locaties in de buurt van de snelweg die per auto en openbaar vervoer goed bereikbaar zijn. Schaalvergroting in de afzetmarkt werkt dit verder in de hand. De gemeente Leeuwarden wil ook deze groep kunnen bedienen, maar hiervoor blijken bestaande locaties in de stad minder geschikt. De ontwikkeling van de locatie Drachtsterbrug, te beschouwen als stadsrandlocatie, illustreert dit. Het ontbreken van passende kantoorlocaties nabij de snelweg verslechtert de concurrentiepositie van Leeuwarden voor nieuwe vestiging en verplaatsingen binnen Fryslân van zakelijke dienstverlening.

Reactie 10.7:

De ambitie van Nieuw Stroomland is inderdaad dat zowel nieuwe bedrijven als woningen koplopers zijn op het gebied duurzaamheid (zie hiervoor ook onze oproep in de hoofdlijnennotitie Nieuw Stroomland). Elk initiatief zal dan ook getoetst worden aan de bijdrage aan de duurzaamheidsambities die per deelgebied en gemeente zijn geformuleerd.

Reactie 10.8:

Bij toekomstige ontwikkelingen van Nieuw Stroomland die richting planfase gaan zal er getoetst worden of weidevogelcompensatie aan de orde is. Bij het opstellen van bestemmingsplannen zullen inrichtingsschetsen aangeleverd worden waarna berekend wordt hoeveel hectare er gecompenseerd moet worden. Indien er gecompenseerd moet worden zal vervolgens storting in het “provinciaal weidevogelcompensatiefonds” plaatsvinden. Bij storting voldoet de initiatiefnemer aan de verplichtingen uit het Streekplan Fryslân 2007 en het weidevogelwerkplan 2007-2013. Vervolgens is de provincie verantwoordelijk voor de uitwerking van de compensatieopgave. Op dit moment werkt de provincie aan de uitwerking van de weidevogelcompensatie van de Haak om Leeuwarden. Hieruit blijkt dat er momenteel in de directe omgeving van Leeuwarden voldoende geschikte gebieden liggen waar compensatie van de Haak en Nieuw Stroomland plaats zou kunnen vinden. Pas bij concrete plannen en na storting in het provinciaal fonds zal de compensatie gerealiseerd worden.

Reactie 10.9:

Elk nieuw initiatief zal worden getoetst aan de ruimtelijke kwaliteitsambities die in de Structuurvisie per deelgebied zijn beschreven. Ook bestaande initiatieven of plannen zijn of worden hieraan getoetst. Nadere uitwerking vindt plaats bij het opstellen van de bestemmingsplannen.

Reactie 10.10:

In hoofdstuk 6 van de Structuurvisie wordt per deelgebied aangegeven wat de ruimtelijke ambities zijn, waarbij het versterken van de landschappelijke waarden een belangrijk onderdeel vormt.

Investerings in het landschap worden in eerste instantie gekoppeld aan ontwikkelingen of initiatieven die zich voordoen en waarbij kostenverhaal tot de mogelijkheden behoort. Dit is beschreven in de uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie. Daarnaast zal in het op te stellen Afsprakenkader vastgelegd worden dat alle betrokken partijen zich zullen inspannen om financieringsbronnen te zoeken of te creëren, met name gericht op de groene opgave en het kunnen doen van voorinvesteringen in het landschap. Terecht merkt de Friese Milieu Federatie op dat daarmee het gebied alvast aantrekkelijk kan worden gemaakt voor toekomstige ontwikkelingen. Een vervelende bijkomstigheid is dat de bestaande middelen voor investeringen in het landschap zwaar te leiden hebben onder de rijksbezuinigingen en er vooralsnog ook geen zicht is op nieuwe fondsen. Maar zoals gezegd zal alles op alles worden gezet om de ambities vroeger of later waar te kunnen maken.

Reactie 10.11:

Ook de Commissie voor de m.e.r. heeft gevraagd naar een verduidelijking van de ambities op dit vlak en de bijdrage van Nieuw Stroomland daarin. Wij verwijzen hiervoor graag naar de aanvullende notitie op de Plan-MER (zie bijlage 4 bij deze Reactienota).

Reactie 10.12:

Bij de reactie onder zienswijze 1 hebben wij aangegeven dat naar aanleiding van de veronderstelde P&R mogelijkheden bij het station Deinum, de mogelijkheid hiervoor wordt opgenomen in de Structuurvisie en in het op te stellen Werkboek de nut en noodzaak zal worden onderzocht. In het kader van het programma bereikbaarheid Leeuwarden worden reeds verschillende P&R terreinen rondom Leeuwarden aangelegd. Voor gedetailleerde informatie verwijzen we u naar dat programma.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
11	Iepema, Stichting BIMBOM	<p>11.1 Landschap Willen voormalige Middelzee in stand houden. Leeuwarden moet compact en dicht bebouwd blijven en de dorpen hun eigen karakter houden. Geen verdere uitbreiding van De Zuidlanden, wel verdichting van huidige bedrijventerreinen.</p> <p>11.2 Haak De N31 dient zo dicht mogelijk bij de bestaande infrastructuur te blijven om het karakter van het landschap en de weidevogels te sparen. Een respectzone is hypocriet, indien er een vierbaansweg door het open landschap gaat.</p> <p>11.3 Duurzaamheid De Haak en de asfaltcentrale dragen niet bij aan de verduurzaming. Op het gebied van duurzaamheid zijn er geen concrete voornemens. De economische opgave is doorslaggevend. Het is niet duidelijk waar de biomassa voor de biovergister vandaag komt. In het plan blijkt geen koerswijziging om in 2020 fossielvrij te zijn.</p>

Reactie 11.1:

Een van de ambities van de Structuurvisie is behoud en herstel van het oude open Middellzeegebied. Bij de benodigde uitbreiding om een vitale stad te houden is dan ook zorgvuldig gekeken naar waar uitbreidingen hierop het minst effect hebben. Zie hiervoor de beantwoording bij zienswijze 5. Voor de woningbouwopgave biedt het in 2003 vastgestelde masterplan De Zuidlanden voldoende ruimte.

Reactie 11.2:

De Haak heeft zijn eigen procedure doorlopen en is binnen de Structuurvisie Nieuw Stroomland dan ook als autonome ontwikkeling meegenomen. Zienswijzen ten aanzien van tracé of inpassing zijn binnen dat besluitvormingstraject behandeld en beantwoord. Voor de Structuurvisie zijn de uitkomsten van die procedure als autonome ontwikkeling opgenomen.

Reactie 11.3:

De bijdrage van Nieuw Stroomland aan de duurzaamheidsdoelstellingen is in de Aanvullende notitie n.a.v. het Voorlopig advies van de Commissie voor de m.e.r. verder uitgewerkt (zie bijlage 4).

De biomassa voor de opwekking van groene energie zal (deels) uit de regio afkomstig zijn..

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
12	A.Bouma en F.van der Laan	<p>12.1 Het duurzaam Energiepark Schenkenschans hoort in zijn totaliteit niet op het eiland Ritsumasyl. Het is teveel van het goede, gelet op de niet milieuvriendelijke geluids- en luchtverontreiniging. Asfaltfabriek en mogelijk ook de biogasvergister passen niet in een groene long;</p> <p>12.2 Er is een mogelijkheid om een wat soberder versie van dit Duurzaam Energiepark te plaatsen op de naastliggende locatie Newtonpark III. Deze is hier uitermate geschikt voor. Het Van Harinxmakanaal en de Westelijke Invalsweg met een verbinding naar de Haak bieden dezelfde infrastructuur.</p> <p>12.3 Behoud het goede voor het eiland Ritsumasyl, er is veel gezegd en geschreven, neem het ter harte, er wordt toch naar de burger geluisterd ?</p> <p><i>Er worden tevens diverse vragen gesteld in deze zienswijze:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hoeveel uren per dag worden er ritten uitgevoerd ten behoeve van de asfaltmenginstallatie? 2. hebben twijfels over de informatie in het rapport betreffende het locatie-onderzoek; 3. wijzen op het gebruik van onjuiste richtwaarden in het geluidsonderzoek.

Reactie 12.1:

Het Locatieonderzoek richt zich met name op de locatie en de duurzaamheid van het duurzaam Energiepark. Uit dit onderzoek blijkt de duurzaamheid van dit initiatief. De geluids- en luchtverontreiniging blijft ruim binnen de normen en de effecten zullen niet veel

verschillen bij verplaatsing naar Newtonpark III. (zie ook bijlage 4). Bij het inpassen van zowel de groene ader tussen de stad en Ritsumasyl en het duurzaam Energiepark is juist gebleken dat met een verschuiving van de groene long in noordelijke richting een goede landschappelijke inpassing kan plaatsvinden van de zuidelijk gelegen bedrijfsterreinen. Er is dus geen sprake van het verloren gaan van de groene long ten behoeve van het Energiepark. Beide kunnen goed naast elkaar worden ingepast.

Reactie 12.2:

Het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark heeft een vestiging op Newtonpark III onderzocht. Newtonpark III biedt echter geen extra ruimte of bijzondere locatiekwaliteiten als experimenteerruimte en ten behoeve van recreatie en educatie. Een splitsing van het initiatief is vanuit kostenoverwegingen geen reële optie. Daarnaast kan op Newtonpark III circa 10 ha. van het initiatief niet gerealiseerd worden. Dit gaat ten koste van de ruimtelijke kwaliteit en de duurzaamheidsketen die wel in zijn geheel op het eiland Ritsumasyl kan worden gerealiseerd..

Reactie 12.3:

Op basis van diverse reacties is de oppervlakte van het Energiepark teruggebracht tot 60 meter aan de oostzijde van de Haak. Tevens zijn aan de initiatiefnemers harde eisen gesteld ten aanzien van landschappelijke inpassing en duurzaamheid. Daarnaast is de groene zone iets verlegd naar het noorden maar in oppervlakte gelijk gebleven.

Reactie vraag 1:

De nieuwe generatie asfaltmenger voor het Energiepark zal een productie van maximaal 100 ton/uur kunnen halen, (t.b.v. een jaarproductie van maximaal 100.000 ton/jaar). Een vrachtwagen kan 20 ton asfalt vervoeren, dus maximaal 5000 vrachtbewegingen per jaar. Afhankelijk van de vraag zal op een dag meer of minder uur gedraaid worden. Als voorbeeld kan berekend worden dat op een drukke draaidag er maximaal 5 vrachtbewegingen per uur zijn.

Reactie vraag 2:

Het onderzoek is in opdracht van de Stuurgroep Nieuw Stroomland uitgevoerd door adviesbureau Oranjewoud. Dit (onafhankelijke) bureau is gevraagd een onderzoeksrapport op te stellen.. De informatie van de initiatiefnemers is door het bureau getoetst op huidige normeringen en bezien tegen de achtergrond van gangbare, moderne technieken.

Reactie vraag 3:

De omgeving van het eiland Ritsumasyl zal de komende jaren beïnvloed worden door autonome ontwikkelingen zoals de aanleg van de Haak om Leeuwarden die tussen het dorp Ritsumasyl en het beoogde Energiepark door komt te lopen. Daarnaast is in de plannen het realiseren van een nieuw bedrijventerrein Newtonpark III ten zuiden van het eiland opgenomen.. Met deze ontwikkelingen ontstaat er een nieuw referentiebeeld, meer passend binnen de typering rustige woonwijk dan landelijk.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
13	Werkgroep Schenkenschans Groen	<p><u>Algemeen</u></p> <p>Er is geen nut en noodzaak om van Schenkenschanseiland een bedrijventerrein te maken. Geen noodzaak omdat in het gebied voldoende ruimte voor bedrijventerreinen tot 2020/ 2030 gepland/beschikbaar is. Geen algemeen nut, omdat het vooral het particuliere zakelijke belang van de initiatiefnemers dient (die de grond in eigendom hebben). Dat specifieke belang kan echter uitstekend gerealiseerd worden op Businesspark, Newtonpark IV en het te ontwikkelen Newtonpark III. Het Locatieonderzoek vergelijkt drie locaties, maar komt niet tot de ondubbelzinnige conclusie voor vestiging op Schenkenschans eiland.</p> <p>Wij zijn van mening dat de Structuurvisie voor het hele gebied tussen Sylsterrak en het Van Harinxmakanaal moet vast houden aan de geplande functie “recreatief” zoals vastgesteld in de Globale Plankaart. Graag zien wij expliciet vastgelegd dat dit gebied een structurele grootschalige open stedelijke ruimte blijft. Bij toekomstige invulling van het – nu nog agrarische gebied – kunnen dan de Inpassingvisie Haak om Leeuwarden, Landschapsvisie Marsum – Deinum – Ritsumasyl en het advies Leeuwarden aan Zee als basis dienen.</p> <p>13.1 ruimtegebruik</p> <p>Spaarzaam gebruik van ruimte wordt geen enkele keer genoemd in de concept- structuurvisie.</p> <p>13.2 aantal hectares bedrijventerreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Leeuwarden kan tot 2020 ruimschoots toe met de beschikbare en de geplande hoeveelheid bedrijventerrein. Het heeft geen nut en noodzaak Schenkenschans eiland toe te voegen als industrieterrein. ○ Er is een convenant tussen rijk, provincies en gemeenten gesloten om zuinig met de ruimte om te gaan en verrommeling van het landschap te voorkomen. Daarbij wordt de zgn. SER-ladder toegepast. De controlerende rol van de provincie om toe te zien op de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen blijft hier achterwege. ○ Het is onduidelijk waar de benodigde bedrijventerreinen ruimte nu precies op gebaseerd is. ○ Het te bebouwen gebied westelijk langs het spoor Leeuwarden – Heerenveen wordt uiterst vaag omschreven. Er is sprake van woningbouw in combinatie met bedrijfsactiviteiten. Welke nut en welke noodzaak ligt hier aan ten grondslag? <p>13.3 gewekte verwachtingen</p> <p>Er zijn bestuurlijke verwachtingen gewekt door het Schenkenschans-eiland een agrarische bestemming te geven. Daarmee zou het een groene long blijven. Dit is gebeurd bij het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied ten westen van het recreatieterrein Schenkenschans.</p> <p>13.4 ontbreken van toetsing en beoordeling functiewijziging</p> <p>De structuurvisie zou moeten gaan over een integrale toedeling</p>

		<p>van functies in Zuidwest Leeuwarden op hoofdlijnen. Eerst had aan de orde moeten komen – op het schaalniveau van de structuurvisie - de vraag of de functie bedrijventerrein aan Schenkenschans eiland kan worden toegekend.</p> <p>13.5 aantasting aanwezige waarden Genoemd worden de ommetjes, de cultuurhistorische waarden en de openheid.:</p> <p>13.6 het gebied in plannen en kaarten Het toewijzen van de functie bedrijventerrein aan Schenkenschans eiland wijkt af van de Globale Plankaart Haak om Leeuwarden. Ook de Landschapsvisie Marsum – Deinum – Ritsumasyl van H+N+S kon op grote steun van de bevolking rekenen. Voor het Schenkenschans-eiland werd een duidelijke keuze gemaakt: behoud van een open landschap, ingevuld als een (recreatieve) groene long. Tenslotte wordt ook in het advies Leeuwarden aan Zee van Atelier Fryslân dezelfde invulling gegeven.</p> <p>13.7 grondpositie De enige overweging lijkt te zijn geweest het feit dat de grond in het gebied Schenkenschans eiland in bezit is van de initiatiefnemers Grontmij/Oosterhof Holman en E-Kwadraat.</p> <p>13.8 plan-MER</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De Cie. Mer gaf als advies (pagina 4): “De zienswijzen kunnen verder aanleiding geven voor Schenkenschans twee varianten uit te werken.” De Cie. bedoelde hiermee: een variant open ruimte en een variant met bedrijvigheid, i.c. Energiepark. Dit advies is helaas niet opgevolgd. ○ In de Mer ontbreken bij de Beleidskaders zelfs de Globale plankaart en de Inpassingvisie Haak om Leeuwarden. Dat is onacceptabel. ○ De robuuste” groene ader is schaamgroen en geen compensatie. In de Structuurvisie wordt gesproken over een “robuuste groene ader aan weerszijden van het Sylsterrak ”. Dat zou compensatie zijn. (pagina 60). Compensatie van wat? En hoe kan een gebied wat nu al groen is ooit als compensatie gelden? <p>13.9 Locatieonderzoek.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ In paragraaf 2.2. worden uitgangspunten van het initiatief en uitgangspunten van de overheden en de omgevingskwaliteiten beschreven. Bij de beleidsstukken wordt wel genoemd de Hoofdlijnennotitie Nieuw Stroomland. maar Globale Plankaart en Inpassingvisie Rijksweg 31 ontbreken. ○ Het Locatieonderzoek is dus slechts een technische vergelijking van drie locaties, waarin de gebieden geïsoleerd bekeken en gewogen worden. Dat is een te beperkt schaalniveau. ○ Het concept is nog vaag. Sec gaat het om een biovergister, een asfaltcentrale, kantoren, infra en helofytenfilters. De rest is landschappelijke ontwikkeling. Het is dus geen enkele probleem om het concept niet in zijn geheel uit te
--	--	---

		<p>voeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Niet als effect meegenomen is: infrastructuur ten noorden van en naar Schenkenschans eiland: haalt de al magere groenstructuur gelijk weer onderuit door zwaar vrachtverkeer. <p>13.10 landschap</p> <p>De ingediende plannen om kantoren boven op de voormalige stort te plaatsen, een schoorsteen van de asfaltinstallatie en silo's voor de vergister zijn typerende voorbeelden van verrommeling, bekeken vanuit het geheel van het gebied.</p> <p>13.11. duurzaamheidsambities</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De ambitie is dat Leeuwarden in 2020 volledig energieneutraal wil zijn. Hoe realistisch is dat? ○ De keten van duurzaamheid moet zich uitstrekken over het gehele gebied. Je mag de eis stellen dat alle industrieterreinen deel uitmaken van die keten van duurzaamheid. Zij vormen tesamen een energiepark. Dat relativeert dus het belang van een Energiepark op één bepaalde plek. De biovergister kan warmte leveren aan alle bedrijven. Zonnepanelen kunnen ook zonder Energiepark op de zijkanten van de voormalige stort worden geplaatst. Kantoren kunnen op vele plekken staan. Dat het hele concept niet op één plek wordt uitgevoerd is dus helemaal geen probleem. ○ De biogasringleiding en een warmtenet worden aangelegd op het schaalniveau van het hele gebied. Ze zijn een autonome ontwikkeling en dus niet specifiek gekoppeld aan de komst van het Energiepark.
--	--	--

Reactie algemeen:

De Werkgroep Schenkenschans groen heeft reeds in een vroeg stadium bedenkingen geuit bij de plannen voor een Energiepark. De Informatieavond van 14 september jl. had voor een belangrijk deel betrekking op dit onderwerp (zie ook verslag hiervan in bijlage 1).

Aansluitend is op ambtelijk én bestuurlijk niveau meerdere malen van gedachten gewisseld met (vertegenwoordigers van) de Werkgroep, is aanvullende informatie verstrekt van de kant van de initiatiefnemers en de gemeente Leeuwarden en is de beoogde locatie gezamenlijk bezocht d.d. 24 november jl. In aanvulling hierop gaan wij onderstaand in op de door de Werkgroep ingebrachte zienswijze.

Reactie 13.1:

Zie beantwoording van de zienswijzen 5 en 10.

Reactie 13.2:

Voor de beantwoording van de eerste drie punten wordt verwezen naar de beantwoording bij zienswijze 5. Ten aanzien van de ontwikkelingen tussen de Zwette en de spoorlijn Leeuwarden-Zwolle wordt opgemerkt dat de Structuurvisie is gericht op de komende 10 jaar. De op de visiekaart aangegeven bedrijfsterreinen en zoekgebieden bieden voldoende ruimte voor de in de behoefteeraming bedrijventerreinen genoemde hectares. Het gebied in deelgebied 7 aangemerkt (gearceerd) als uitbreiding stedelijke functies geeft een doorkijk naar de ontwikkelrichting na deze 10 jaar. Mochten er binnen de 10 jaar initiatieven komen die goed aansluiten bij de uitgangspunten van Nieuw Stroomland en qua oppervlakte niet elders in het gebied passen dan kan dit gebied ingezet worden voor deze ontwikkeling.

Reactie 13.3:

Het huidige bestemmingsplan Buitengebied waar de locatie binnen valt is op 17-11-2003 vastgesteld door de gemeenteraad en goedgekeurd door GS op 1 juni 2004. Op basis van nieuwe ontwikkelingen en initiatieven, veranderde inzichten en/of andere afwegingekaders, kan na verloop van tijd behoefte ontstaan aan een nieuw planologisch-juridisch kader. Met deze structuurvisie wordt een beleidswijziging voorgesteld; vervolgens zal een bestemmingsplanwijziging worden voorbereid, met de gebruikelijke procedurele mogelijkheden van bezwaar en beroep.

Reactie 13.4:

De structuurvisie heeft de doelstelling een integrale afweging te maken. Het gaat om het toedelen van alle benodigde functies (wonen, werken, recreëren, landbouw). Op hoofdlijnen is eerst gekeken naar de ambitie het oude Middelseegebied zoveel mogelijk open te houden. Uitdrukkelijk is er voor gekozen om dit aan de noord- en zuidkant te bewerkstelligen. Dit kan mede op basis van de keuze om de huidige en toekomstige bedrijfsterreinen zoveel mogelijk aaneensluitend te positioneren. Daarmee is Schenkenschan, gelegen tegen de bedrijfsterreinen Leeuwarden- West en Businesspark en het toekomstige Newtonpark III in beeld gekomen als bedrijfslocatie.

Reactie 13.5:

De groene buffer, de ommetjes en de recreatieve mogelijkheden komen terug in het in de Structuurvisie opgenomen voorstel voor het duurzame Energiepark via de groenzone aan beiden zijden van het Sylsterrak.

Reactie 13.6:

De Globale Plankaart is in opdracht van de Stuurgroep Haak om Leeuwarden opgesteld. Deze Stuurgroep en de Stuurgroep Nieuw Stroomland hebben de Globale Plankaart vastgesteld als vertrekpunt voor verdere ontwikkeling.

De kaart geeft richting met de nodige flexibiliteit.

“Status van de Globale Plankaart

De kaart moet richting geven aan de inpassing van het project Haak om Leeuwarden. In die zin is de Globale Plankaart een kaart waarmee de betrokken overheden richting geven aan de inpassing. Uiteraard geven zij daarmee ook impliciet richting aan de integrale ruimtelijke ontwikkeling. De Globale Plankaart moet daarmee worden beschouwd als een visie, die dient als vertrekpunt voor de inpassing van de Haak en als vertrekpunt voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van het gebied waarvan de Haak deel uitmaakt”.

Voor het deelgebied Skinkeskans – Marssum worden in de plankaart de volgende ambities neergelegd:

“Ruimte voor nader te bepalen stedelijke functies

Ruimte voor diverse recreatieve functies

Overgangszone stad naar landelijk gebied

Inpassing aquaduct Van Harinxmakanaal

Onderliggende structuren waaronder fietsverbinding Marssum – Leeuwarden”.

Deze ambities komen terug in de structuurvisie Nieuw Stroomland bij deelgebied 5 maar anders dan toentertijd gevisualiseerd op de globale plankaart.”

De laatste zin in het rapport globale plankaart sluit af met:

“Het kan ook anders.

De Globale Plankaart is een vertrekpunt en geeft richting, maar is niet een strak keurslijf.

Wanneer partijen in goed overleg ontdekken dat een en ander op een andere wijze betere kan, dan is dit mogelijk. In die zin is de Globale Plankaart de mix van duidelijk in richting en flexibiliteit in verbetering.”

De landschapvisie Marsum – Deinum – Ritsumasyl van H+N+S is opgesteld als bouwsteen voor de Structuurvisie. Die landschapvisie en het advies van het Atelier Fryslân zijn opgesteld op het moment dat er ook gesprekken liepen met de initiatiefnemers van het duurzaam Energiepark. Uiteindelijk zijn alle bouwstenen passend gemaakt door delen te verschuiven, aan te passen of te laten vervallen.

Reactie 13.7:

In het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark is de locatiekeuze op vele punten vergeleken. De grondpositie speelt een rol in de economische afweging. Door de grondpositie is de overheid in staat om via kostenverhaal ook de realisatie van een gedeelte van de groenzone rondom het Sylsterrak op kosten van de initiatiefnemers te ontwikkelen inclusief de recreatieve functies en verbindingen. Daarnaast hebben de landschappelijke en duurzaamheidsaspecten een net zo'n grote rol gespeeld. Voor een uitgebreider overzicht van de afwegingen wordt verwezen naar het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark.

Reactie 13.8:

In het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark zijn varianten uitgewerkt voor het Energiepark op het eiland Ritsumasyl en op andere locaties. Bij de andere locaties wordt juist meegewogen dat het eiland Ritsumasyl vrij blijft. De variant eiland Ritsumasyl wel of niet bebouwd is dus impliciet meegenomen in het Locatieonderzoek.

Het klopt dat in bijlage 1 de Globale Plankaart en inpassingsvisie de Haak (ten onrechte) niet genoemd zijn in de literatuurlijst. Deze beleidsstukken zijn echter wel meegenomen in de totale studie (zie literatuurlijst structuurvisie). Op basis van de inpassingsvisie is het voorstel van de initiatiefnemers voor het duurzaam Energiepark verkleind tot 60 meter ten oosten van de Haak conform de in de inpassingsvisie opgenomen respectzone. De Globale Plankaart is mede aanleiding geweest voor de Locatiestudie.

De groene ader rondom het Sylsterrak kent een vergelijkbare oppervlakte als nu tussen het eiland Ritsumasyl tot en met de stort Schenkenschans . Totaal bedraagt deze 42 hectare waarvan 15 hectare bebouwd zal worden. Deze worden gecompenseerd aan de noordzijde van het Sylsterrak.

Reactie 13.9:

Graag verwijzen wij u inzake de beleidsstukken inpassingvisie de Haak en Globale Plankaart naar onze beantwoording bij 13.8. Het Locatieonderzoek is na afronding later in de integrale afweging meegenomen voor het opstellen van de Structuurvisie. Hier zijn deze resultaten naast de overige bouwstenen als landschapsvisie, economische paragraaf en duurzaamheidsdoelstellingen gelegd. In die zin is de inpassing op schaal van het gehele gebied bekeken.

De structuurvisie is een visie op hoofdlijnen. Nadere detaillering zal pas plaatsvinden bij de bestemmingsplanopstelling. Het in zijn geheel niet uitvoeren van dit initiatief zou afbreuk doen aan de doelstellingen uit de Hoofdlijnennotitie om de economische opgave met duurzame bedrijvigheid in te vullen.

Ontsluiting van het eiland Ritsumasyl zal nader worden uitgewerkt in het bestemmingsplan. Daarbij zal er aandacht zijn voor ontsluiting versus groenzone.

Reactie 13.10:

Verrommeling van het landschap is een typering die vaak gebruikt wordt bij verschillende ontwikkelingen die niet op elkaar en op het landschap zijn afgestemd. Met de voorstellen voor het duurzaam Energiepark is juist een integrale afstemming van de verschillende onderdelen en inpassing in het landschap gewaarborgd. Deze zullen ook steeds getoetst worden bij de nadere invulling.

Reactie 13.11:

De aanpak van de ambitie om Leeuwarden energieneutraal te maken zijn vastgelegd in het actieplan Energie en water. Hierin worden diverse maatregelen genoemd.

In het Locatieonderzoek is onderzocht in hoeverre een gesplitste variant mogelijk is. De conclusie hiervan is dat het meer negatieve effecten oplevert dan vestiging op één locatie. Het Energiepark geeft een grote impuls aan het warmtenet en biogasrijsleiding. Zonder de realisatie van grote toeleveranciers is een investering in deze projecten niet mogelijk.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
14	A.J.de Boer	Is van mening dat fietspaden en opvaarten bezwaarlijk zijn voor de exploitatie van zijn melkveehouderij. Wenst geen hinder te ondervinden van het project Nieuw Stroomland.

Reactie:

Zie reactie op zienswijze 6.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
15	J. van der Meer, namens Vereniging Milieudefensie	<p>15.1 Krimp Er wordt geen rekening gehouden met de krimp van de bevolking. In bestaande stad en huidig deel De Zuidlanden is voldoende ruimte.</p> <p>15.2 bedrijventerreinen Er is al leegstand op bestaande bedrijventerreinen. Derhalve geen nieuw terrein op eiland Ritsumasyl noodzakelijk. Er is geen noodzaak voor opoffering van nieuwe gebieden voor bedrijventerreinen en woningbouw. Gebruik de SER-ladder. Behoeft van Leeuwarden was de afgelopen 7 jaar ongeveer 4 ha/jaar. Leegstaande kavels (ca 50 ha) gebruiken voor</p>

		<p>kennisontwikkeling en productie van energie. Dit kan vliegwieleffect hebben.</p> <p>15.3 weidevogels Door de invulling van dit gebied gaat het gehele gebied verloren voor weidevogels. Verzoeken om blijvende compensatie en publicatie van het aantal vogels. De compensatie voor De Zuidlanden is gerealiseerd voor Techum (ligt rond Hempensermeer)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wat is het resultaat van deze compensatie (tot dusver alleen nulmeting bekend) ○ er is niet voor 100 ha maar 50 ha gecompenseerd. Waar zijn deze vogels gebleven? <p>15.4 mobiliteit Vragen om snelle aanleg halte met transferium Werpsterhoek met daarnaast verbeteringen in bestaande OV-verbindingen</p> <p>15.5 duurzaamheid Ecologische woningbouw moet uitgangspunt zijn.</p>
--	--	---

Reactie 15.1:

Ook Leeuwarden en directe omgeving zal de komende decennia de gevolgen ondervinden van de demografische veranderingen. Het gaat dan om veranderingen in de bevolkingssamenstelling, maar niet om krimp van de bevolking. Dat zal conform diverse prognoses niet voor 2030 aan de orde zijn.. De gevolgen van de economische crisis zijn op dit moment ook in Leeuwarden merkbaar, maar als de economie zich herstelt zal de woningmarkt zich naar verwachting ook weer herstellen. De planning voor de Zuidlanden zal hierop worden aangepast. Wat betreft het wonen in Nieuw Stroomland verwijzen wij ook graag naar de reacties 10.2 en 10.4. bij zienswijze 10.

Reactie 15.2:

Zie reactie bij zienswijze 5

Reactie 15.3:

De weidevogelcompensatie voor Techum heeft in 2008 plaatsgevonden rond de Himpensermar. Het gaat hier om een aaneengesloten weidevogelgebied van 110 + 250 ha. (Himpensermar + omliggend agrarisch gebied met aangepast beheer). Er is compensatie neergelegd op 50 ha (Techum). Rekening houdend met het feit dat het enige jaren duurt voordat effecten van nieuw beheer volledig zichtbaar zijn, zijn de eerste ervaringen bemoedigend (A&W-rapport 1342).,

Reactie 15.4:

Ons streven is ook gericht op een snelle aanleg van het station/transferium Werpsterhoek, maar eerst moet duidelijk zijn of er genoeg in- en uitstappers te verwachten zijn op het station Werpsterhoek. De planvorming hiervoor is gaande. Bij de herijking van het masterplan voor de Zuidlanden komen ook de OV-verbindingen aan bod.
 In het op te stellen Afsprakenkader en het Werkboek zal de planning en de voortgang van de realisatie van het station/transferium Werpsterhoek in samenhang met andere OV-verbindingen een belangrijk thema zijn. Dit tegen de achtergrond van de duurzaamheidsambitie van Nieuw Stroomland.

Vervolgactie:

In het op te stellen Werkboek zullen wij de planning en voortgang van station Werpsterhoek opnemen.

Reactie 15.5:

De duurzaamheidsambities met betrekking tot woningbouw zijn verwoord in de ambities per deelgebied waar woningbouw aan de orde is.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
16	M.Bouma	Wijst op haar initiatief nr. 3 in bijlage 3 van de Structuurvisie. Dit initiatief past in de Keten van Duurzaamheid en kan een bijdrage leveren aan Leeuwarden-fossielvrij in 2020. Qua locatie lijken experimenten bij Nij Bosma Zathe en Werpsterhoek en productie op Newton mogelijk. Het Energiepark is geen optie. Vindt het jammer dat grootschalige windenergie als minder passend wordt beschouwd in de visie en hoopt dat middenschalige energie toepasbaar wordt in Nieuw Stroomland.

Reactie:

Het initiatief is ook door de Stuurgroep als goed passend beoordeeld voor de ontwikkeling van Nieuw Stroomland. Wij bieden dan ook graag ruimte aan dit initiatief op een nog nader vast te stellen locatie in overleg met de initiatiefnemers. T.a.v. grootschalige windenergie is opgemerkt in bijlage 3 onder initiatief 16 dat wij wachten op het nieuwe windmolenbeleid van de provincie Fryslân.

Vervolgactie:

Aan dit initiatief ruimte bieden in overleg met de initiatiefnemers.

nr.	naam/organisatie	samengevatte zienswijze
17	Wetterskip Fryslân	<p>Algemeen Het is positief dat er gestreefd wordt naar het realiseren van meer waterberging in het gebied, het compenseren van verharding, het voor de boezem brengen van hoge gebieden en het realiseren van meer ecologische kwaliteit. Het Wetterskip blijft graag betrokken bij de planvorming.</p> <p>17.1 aanleg opvaarten Wijst op de technische problemen bij de aanleg van opvaarten</p> <p>17.2 relatie met oevers- en kadenproject Werk met werk maken is niet overal mogelijk en sommige waterlopen zijn al gereed.</p> <p>17.3 compensatie verdieping van ‘kanalen zonder scheepvaart’ Volgens de Kaderrichtlijn Water dienen een aantal specifiek aangeduide kanalen gecompenseerd te worden bij verdieping.</p> <p>17.4 overgangszones en verkaveling Bevreemdend is dat de overgangszones diagonaal door recht verkavelde landbouwpercelen gaan.</p> <p>17.5 bemaling Eiland Ritsumasyl</p>

	De bemaling in het westelijk deel van dit eiland zal in de toekomst (doorsnijding Haak) lastig worden, omdat het gemaal aan de oostkant staat.
--	--

Reactie algemeen:

Het is onze intentie dat de uitwerking van de Structuurvisie in overleg en samenwerking met het Wetterskip zal worden gerealiseerd.

Reactie 17.1:

Wij realiseren ons dat het aanleggen en verbreden van opvaarten soms een complexe zaak is. Bij de uitwerking van de visie zal (in overleg met het Wetterskip) bekeken worden in hoeverre een en ander (water- en kosten)technisch realiseerbaar is. Ook worden dan de meest geschikte locaties bepaald.

Vervolgactie:

In overleg met het Wetterskip over realisering van opvaarten.

Reactie 17.2:

De Structuurvisie is een product dat schetsmatig een toekomstbeeld neerzet. Bij de realisatie van de visie wordt rekening gehouden met onderdelen die inmiddels al in het plangebied gerealiseerd zijn. Bij de uitvoering van de visie streven wij na dat werk met werk gemaakt zal worden.

Reactie 17.3:

We zullen het mogelijk verdiepen van regionale kanalen bij de start van de uitwerking van de Structuurvisie nader met u bespreken.

Vervolgactie:

Verdiepingsplannen bespreken met het Wetterskip.

Reactie 17.4:

Hier wordt verwezen naar het antwoord onder 16.2.

Reactie 17.5:

De bemaling van het gebied ten westen van de Haak op het huidige eiland Ritsumasyl zal in het kader van de aanleg van de Haak worden aangepast.

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) is verzocht een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) Gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland.

Na bestudering van de Plan-MER was de Commissie van oordeel dat er op onderdelen essentiële informatie ontbrak om de keuzen in de Structuurvisie vanuit het milieubelang te onderbouwen. Om die reden is een Aanvullende notitie opgesteld (bijlage 4) en is het MER aangepast. Op basis van die wijzigingen en toevoegingen is de Commissie van mening dat de essentiële informatie voor de besluitvorming aanwezig is. Die conclusie trekt de Commissie in haar op 17 november jl. uitgebrachte eindadvies (zie bijlage 5).

In hoofdstuk 2 heeft de Commissie nog enkele aanbevelingen voor de (verdere) besluitvorming aangegeven.

De Commissie vindt de Structuurvisie een prettig leesbaar en helder stuk waaruit de visie op het plangebied goed naar voren komt. De ambities voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid staan duidelijk centraal. De Commissie onderschrijft de gevolgde aanpak.

Bij haar advies heeft Commissie rekening gehouden met de ingediende zienswijzen.

Reactie:

Wij zijn zeer verheugd met het positieve eindoordeel van de Commissie. Dat positieve advies is gebaseerd op de Aanvullende notitie (bijlage 4) en de aangepaste MER.

Voorstel tot wijziging:

Aanvulling van de ter inzage gelegde MER met de Aanvullende notitie (zie bijlage 4) en met de wijzigingen die in de Aangepaste MER zijn opgenomen en in de daarbij behorende oplegnotitie kort zijn weergegeven.

Vervolgactie:

Nader uitwerken van de aard van de (toekomstige) energievraag, de vorm van duurzaam aanbod en de infrastructuur die daarvoor nodig is.

Bij de vervolgbesluitvorming (bijvoorbeeld bestemmingsplannen) worden de afwegingen met betrekking tot de landschappelijke en cultuurhistorische waarden goed in beeld gebracht. Dat geldt eveneens voor informatie over de ontbrekende dichtheden van weidevogels in het meest zuidelijk deel van het plangebied. Ook zal bij de vervolgbesluitvorming rekening gehouden worden met mogelijke overschrijding van de richtwaarden voor geluid.

Bijlage 1: verslag informatieavond 14 september 2010

Datum: 14 september 2010
 Locatie: 't Holt, It Holt 6, Deinum
 Aanvang: 19.30 uur
 Gespreksleider: De heer Gerard van der Veer
 Notulist: De heer J.W. Hoekstra (Hét Notulistenteam)

Opening

De hear Van der Veer iepent om ± 19.40 oere de gearkomste. Hy hyt elkenien fan herte wolkom op dizze jûn oer de struktuerfisy Nieuw Stroomland en de oare stikken dy't der mei anneks binne lykas it lokaasjeûndersyk foar it enerzjypark, dat it ôfrûne jier dien is en de MER. De ynformaasjejûn is bedoeld foar de ynwenners en omwenners fan it gebiet Nieuw Stroomland, al least it gebiet dat as sadanich oantsjuten wurdt. Dat binne ynwenners fan de gemeenten Ljouwert, Littenseradiel en Menameradiel.

Hy stelt him sels foar, hy sil dizze jûn petearlieder wêze. En jout in oersicht fan it programma fan dizze jûn.

As earste sil daliks de hear Hans Konst, deputearre fan de provinsje Fryslân en foarsitter fan de stjoergroep Nieuw Stroomland, oan it wurd komme. Oanslutend is der in koarte film, dy't makke is oer de plannen dy't neffens de struktuerfisy Nieuw Stroomland útfierd wurde kinne. Dêrnei in der in presintaasje fan Jocco Eijssen, dy't by de struktuerfisy belutsen is. Ta beslút fan dizze jûn wurdt de oanwêzigen de gelegenheid jûn om fragen te stellen oan de leden fan de stjoergroep dy't op dizze gearkomste oanwêzich binne. Dat binnen njonken deputearre Konst ek de trije ferantwurdlik wethâlders, de hear Henk Deinum fan de gemeente Ljouwert, de hear Arend Dijkstra fan de gemeente Menameradiel en mefrou Froukje Hernamdt fan de gemeente Littenseradiel.

Nei it formele part fan de gearkomste is der ek noch in ynformaasjemerk mei alderhanne tema's fanút de struktuerfisy en dêr kin men ek noch persoanlik oan de oanwêzige saakkundigen fragen kwyt.

Op besjen foar de ynspraak lizze: de struktuerfisy, de MER en it lokaasjeûndersyk foar it enerzjypark. Dy trije stikken kin men oan de ein fan 'e jûn meikrije yn in pakketsje en dan is der ek noch in folder oer it enerzjypark dy't men meinimme kin. Der is ek noch in útfieringsparagraaf. Dy sit net yn it pakketsje, mar dy moat men downloade fan de website www.nieuwstroomland.nl

De hear Van der Veer wiist op de status fan de jûn. It is gjin ynspraakjûn. Der is fansels wol gelegenheid foar ynspraak. De ynspraakperioade is op tongersdei 9 septimber fan start gien en rint oant en mei 21 oktober. De sjenwizen of kommintaar op de struktuerfisy kinne skriftlik ynstjinne wurde by it projektburo Nieuw Stroomland, per adres Provincie Fryslân, Postbus 20120, 8900 HM Ljouwert. Men kin de sjenwize ek maile nei nieuwstroomland@fryslân.nl Der is ek noch de mooglikheid de sjenwize mûnling ta te ljochtsjen en dêrfoar moat in ôfspraak makke wurde mei it projektburo. Dat kin men dwaan fia in telefoantsje nei de Provinsje Fryslân en dêrby te freegjen nei in lid fan it projektburo. Dy krij je dan foar de telefoan en dan kin dy ôfspraak makke wurde.

Der wurdt in ferslach fan de jûn makke en dat komt ynkoarten beskikber fia de website en dat ferslach fan dizze jûn wurdt ek taheakke oan de réaksjenota. Dy réaksjenota wurdt wer meinommen yn de politike beslútfoarming yn de trije gemeenten.

Elkenien dy't it wurd hawwe wol, wurdt frege syn/har namme te neamen en oan te jaan, foar safier dat it gefal is, út namme fan hokker organisaasje men sprekt. Hy jout it wurd oan deputearre Konst.

Ynlieding troch deputearre Konst

Deputearre Konst hyt elkenien wolkom. Der binne in protte minsken ôfkommen op Nieuw Stroomland. De stjoergroep Nieuw Stroomland is in pear jier ferlien opstart om de gebietsûntwikkelling oan de west- en súdkant fan de stêd Ljouwert om de Heak hinne as gemeente Ljouwert, gemeente Littenseradiel en as gemeente Menameradiel mei inoar op te pakken. De provinsje hat dêr fanôf it begjin by sitten yn in koördinearjende, regisseurjende rol. En datselde jildt ek foar it ministearje fan VROM, dat der ek hyltyd by fertsjintwurdige west hat. It giet by Nieuw Stroomland net om de Heak. Mar de Heak is wol tige belangryk. Nieuw Stroomland is yn it libben roppen omdat de Heak om Ljouwert der komt. Dat is in gegeven en dan is it sinfol om mei elkoar ôfspraken te meitsjen hoe't de stêd omgiet mei de nije râne rjochting de Heak. Wat hâldt dat yn foar de plattelânsgebieten deromhinne en hoe geane dy om mei de geweldich grutte romtelike ûntwikkelling? It plattelân, it Nije Lân sa't dat noch altyd hyt by de Heak om Ljouwert, stiet sintraal yn Nieuw Stroomland. Dat sil neffens him daliks hiel dúdlik wurde. Nieuw Stroomland bestiet út in tal saken dy't noch hielendal realiseard wurde moatte, mar der sitte ek al in tal dingen yn dy't hjoed de dei al te sjen binne. Sa spylje de ûntwikkelingen fan De Zuidlanden ek in rol yn Nieuw Stroomland. De Dairy Campus, ûntwikkelingen om Nij Bosma Zathe binne al te sjen. It leit der al. It wurdt mear, grutter en oars ynfold. It net mear in leech gebiet.

Wat wol men yn Nieuw Stroomland? Yn alle gefallen in romtelike ûntwikkeling wêryn't duorsumens in belangrike rol spilet en romtelike kwaliteit fan grutte betsjutting is. Hy hopet dat de oanwêzigen dat no sjen kinne yn de foarlizzende struktuerfisy. Dat se sjen kinne wat der leit oan ideeën hoe't men de kommende 10/15/20 jier mei de râne fan Ljouwert, Littenseradiel en Menameradiel oan de gong sil. In streek dy't in hiel soad minsken oangiet. It is de âlde Middelsee, de Hegedyk dy't der mei syn ieuwenâlde struktuer leit en it is ek in streek dêr't in hiel soad minsken har soargen oer meitsje. Wat bart dêr? Moat dêr no wol sa'n Heak trochhinne? Ferrommelt it net? Hy snapt dy soargen. Hy leaut dat er in ferhaal leit dêr't men mei foar de dei komme kin en hy hopet dat it dizze dei slagget de oanwêzigen foar in part te oertsjûgjen. Yn alle gefallen binne de oanwêzigen no oan set. De ynspraakperioade rint. Der komt daliks in film oer wat Nieuw Stroomland ynhâldt. It is lykwols no oan de oanwêzigen om der wat fan te finen. De stjoergroep is der dizze jûn om antwurden te jaan, om yn te gean op fragen, om in stik fan de hannelingen te ferantwurdzjen. Mar it is oan de oanwêzigen om der wat fan te finen. Hy is tige benijd. Tanke wol.

De hear Van der Veer betanket de deputearre. Sa't deputearre Konst al sei is der in filmke makke oer Nieuw Stroomland. It lit sjen wat de struktuerfisy mei it gebiet foar hat.

Presintaasje film

De hear Van der Veer heart al hiel wat geroezemoes yn de seal. Hy hat it idee dat men hiel graach reageare wol. Dat kin anst. It filmke joech al hiel wat ynformaasje, mar der komt noch mear ynformaasje fan Jocco Eijssen, dy't wurksum is by de gemeente Ljouwert, gebietsmanager fan Súdwest Ljouwert en as sadanich tige belutsen by de ûntwikkelling fan de struktuerfisy. Hy sil in taljochting op de plannen sa't dy yn de struktuerfisy omskreaun binne.

Presintaasje struktuerfisy troch de hear Eijssen

De hear Eijssen stelt zich voor en heet iedereen welkom. Namens de stuurgroep Nieuw Stroomland wil hij de mensen deze avond vooral meenemen in het proces hoe men gekomen is tot het uiteindelijke plaatje. Wat zijn de overwegingen geweest, welke studies heeft men verricht om tot dit plaatje te komen? Eerst gaat hij in op het plangebied. In het filmpje is het al

wel duidelijk geworden. In 2008 is men begonnen met het omkijkende eendje uit de hoofdlijnennotitie. Uiteindelijk is het plangebied voor de structuurvisie wat kleiner geworden omdat het zich richt op de ontwikkelingen die vooral spelen rondom de Haak, de Zuidlanden en de invalswegen. De huidige ontwikkelingen waren al, voordat men bij de hoofdlijnennotitie uitkwam, gepland en gefinancierd. Zoals zo vaak bij zulke ontwikkelingen als de Haak, de invalswegen en de bouw van de Zuidlanden ontstaan er bij dit soort projecten allerlei nevenontwikkelingen. Er komen bedrijven die zeggen dat ze heel graag bij de Haak willen zitten. Je ziet allerlei reclameborden in de weilanden verschijnen omdat mensen denken dat het een heel mooie locatie is om jezelf te promoten. Als overheden heeft men gemeend om die ontwikkelingen nu eens voor te zijn. Om voordat deze plannen gerealiseerd zijn ook al een doorkijk te geven hoe men de rest van het gebied wil laten ontwikkelen. Het is bijna vanzelfsprekend dat die ontwikkelingen er komen als je zoveel gaat investeren in een gebied. Vandaar dat die overheden hebben besloten om een hoofdlijnennotitie in 2008 uit te brengen. Daarin stonden uiteindelijk de uitgangspunten voor de structuurvisie die nu voorligt. Dat was nogal ambitieus van die overheden. Want zij zeiden dat ze niet alleen een mooi landschapplan gingen maken met wat ruimte erin voor bedrijventerrein, maar men had ook een bepaalde ambitie op het gebied duurzaamheid zoals elke gemeente en provincie heeft. Dat wilde men meteen vanaf het begin verwerken in de plannen.

Men heeft natuurlijk ook een economische opgave. De stad Leeuwarden blijft nog steeds groeien en dat betekent dat men die mensen ook moet voorzien van woningen en werk. Dat wordt meteen meegenomen, maar dat alles wel met respect voor de ruimtelijke kwaliteit. Dit is een andere structuurvisie dan normaal het geval is. Ook anders in die zin dat men het niet alleen ging doen maar ook marktpartijen en burgers erbij ging betrekken om met ideeën te komen. Je ziet dan ook de oproep die in de hoofdlijnennotitie gedaan is aan marktpartijen om met initiatieven te komen die passen binnen het gebied.

Als je zo'n structuurvisie gaat maken dan moet je eigenlijk eerst een heel goede studie maken van het gebied. Als je de ruimtelijke kwaliteit van het landschap ook wilt bewaren dan moet je dat deels kunnen behouden en herstellen, maar deels zul je je ook moeten realiseren dat het een nieuwe voordeur wordt. Dat is ook ruimtelijke kwaliteit. Men is het er waarschijnlijk allemaal wel over eens dat de blik op de huidige bedrijventerreinen van Leeuwarden niet de allermooiste is. Dat vindt hij zelf ook. Het is nu een vrij harde stadsrand. Men moet niet alleen kijken hoe men het landschap kan behouden en herstellen, maar men moet ook kijken hoe men een nieuwe kwaliteit kan creëren bij die stadsrand.

De studie van het oude landschap is op zich al heel uniek. Het is een uniek gebied omdat het het gebied is van de oude Middellzee met de beide kwelderwallen, met daar rechtdoorheen de Zwette. Dat zie je ook nog sterk terug in het landschap. Aan beide kanten van de kwelderwallen zie je een heel mozaïekachtig verkavelingspatroon. En in dat nieuwere gebied, toen de Middellzee eigenlijk drooggelegd werd, zie je een veel ruimere, grootschaligere verkaveling. Dat zie je gewoon terug in het landschap. De twee dijken zijn ook nog op sommige plekken herkenbaar. Soms zijn deze ook verdwenen en zullen deze weer hersteld worden.

Als je in dit gebied begint te bouwen moet je eerst wat bouwstenen ontwikkelen door mensen die daar verstand van hebben. Hij noemt dat de ruimtelijke bouwstenen. De stadscasco's zijn vooral tot stand gekomen door stedenbouwkundigen van provincies en gemeenten en betrokkenen van andere organisaties. De landschapsvisie Marsum, Ritsumasyl, Deinum is in samenwerking met bewoners opgesteld door het bureau HNS. Er zijn heel wat bijeenkomsten geweest. Deze bouwsteen komt, zoals men direct zal zien, voor een groot gedeelte terug in de structuurvisie. Atelier Fryslân, een organisatie ingesteld door de provincie, maar onafhankelijk opererend, heeft ook een onafhankelijk advies uitgebracht over wat men zou moeten doen onder de mooie naam *Leeuwarden aan zee* (daarbij doelend op de Middellzee).

Men heeft ook nog een studie verricht naar de verbindingen die er nu lopen. Het gaat dan vooral om de waterverbindingen en recreatieve verbindingen. En hoe men die weer kan herstellen, want er zijn er nog al wat verbinding verbroken zoals door de aanleg van het Van Harinxmakanaal. Uiteindelijk krijg je met die landschapsvisies en het huidige landschap een ruimtelijk raamwerk. Je krijgt in principe die oude Middellzee en je krijgt een aantal infrastructurele projecten daarin met de invalswegen. Men heeft de waterstructuur daaraan toegevoegd. Men gaat dus kijken hoe men de oude waterverbindingen kan verbeteren. Dan gaat het voornamelijk om de opvaarten naar de dorpen. Overal probeert men de verbindingen weer te herstellen vanaf die Zwette naar de Zuidlanden toe. Naar Marsum en Deinum. Overal probeert men het water de dorpen weer in te krijgen. Naast die waterstructuren zou men heel graag groenstructuren willen creëren. De twee belangrijkste zijn eigenlijk die bij de Zwette en het Sylsterrak. Langs beide watergangen wil men eigenlijk natuurgebieden realiseren, omdat dit ook het water weer versterkt. Dat is het landschap waar men mee begonnen is en hier moet men verder invulling aan geven.

Die invulling is verder gegeven aan de hand van de tweede pijler uit de notitie en dat is de duurzaamheid. Duurzaamheid staat bijna in elk gemeentelijk beleidsstuk wel als een van de pijlers. Men heeft gewoon te maken met een veranderende economie, fossiele brandstoffen drogen op. Men heeft er geen onderzoek naar gedaan of dat nou in 2020 of 2050 zal zijn. Dat het eraan zit te komen is wel zeker. Alles wordt ontwikkeld via die kringloop van duurzaamheid (kennis, experiment, productie en consumptie). Toen men daarmee bezig was kwam heel duidelijk naar voren, wat ook al in het filmpje bleek, is die versterking tussen stad en platteland. Er is heel lang gekeken naar de stad en het platteland en eigenlijk stonden deze altijd tegenover elkaar. En juist als je gaat veranderen met economie, als je gaat samenwerken dan zie je dat stad en platteland eigenlijk elkaar heel erg kunnen versterken. Dat ziet men weergegeven door de energieopwekking bijvoorbeeld door biogas zoals nu al gebeurt bij Nij Bosma Zathe. Die biomassa komt meestal van het platteland. In het stedelijke gebied kun je vaak dat biogas opwekken tot aardgaskwaliteit. Daar zitten de consumenten en de woningen. Op dit moment worden 700 woningen in de Zuidlanden door die biogasinstallatie van Nij Bosma Zathe voorzien van warmte en energie. Daar komt weer afvalwater bij vrij. Dat kun je weer gaan zuiveren in het platteland en zodoende verbind je stad en platteland met elkaar. Men heeft heel wat deskundigen aan het werk gezet om het aspect duurzaamheid verder vorm te geven in de structuurvisie.

Er zijn verschillende deelprojecten geweest. Men heeft gekeken hoe men de wegen die de komende jaren aangelegd moeten worden, zo duurzaam mogelijk kan aanleggen. Hoe men die zo duurzaam mogelijk kan verlichten. Hoe kan men goed omgaan met hergebruik van grond? En wat doet men met afstromend water? En wat doet men met water in de woningen van de Zuidlanden en met hun afvalwater? Kan men meer biogas produceren, omdat dit in de noordelijke provincies een gratis goed is? En waar men heel snel kan verduurzamen?

Er is een project om een biogasringleiding aan te leggen vanaf Dokkum tot aan Leeuwarden, waarbij allerlei agrarische bedrijven die niet zelfstandig kunnen zorgen voor biogas en biogaslevering kunnen aansluiten op een biogasringleiding en zodoende kunnen bijdragen aan de verduurzaming van het gebied. Men heeft gekeken naar windenergie en zonne-energie en er wordt ook gesproken over het aanleggen van een warmtenet. Bij sommige industrieën komt nogal veel warmte vrij. Kan men die warmte hergebruiken bij andere projecten?

Daarnaast had men zoals al gezegd een economische opgave. De stad Leeuwarden blijft groeien. Men wil het zo flexibel mogelijk inrichten, omdat men weet dat de economie aan het veranderen is. Er komen andersoortige bedrijven. Je moet nu niet alles tot op de nagel willen vastleggen. Dat komt duidelijk wel in de bestemmingsplannen die na de structuurvisie komen. Geprognosticeerd met de bevolkingsgroei zal men nog zo'n 60 hectare moeten zoeken in dit gebied voor uitbreiding bedrijvenlocaties. Men wil die ruimte vooral aanbieden aan bedrijven

met duurzame initiatieven. En er is nog een opgave voor 6.500 woningen om die bevolkingsgroei ook goed te kunnen huisvesten.

Zoals eerder gezegd heeft men in de hoofdlijnennotitie gevraagd om met initiatieven te komen er zijn er heel wat binnengekomen. Hij denkt dat er ongeveer 35 echt concrete initiatieven zijn met bedrijfsplannen die inspelen op de keten van duurzaamheid. Men heeft er in ieder geval 7 meegenomen in de structuurvisie en waarvoor men een plekje wil reserveren. En drie daarvan wil de heer Eijssen specifiek toelichten omdat het toch wel heel bijzondere initiatieven zijn. Het zijn de landbouwcampus, het energiepark en het experimenteergebied.

De landbouwcampus is eigenlijk een vergroting van Nij Bosma Zathe. Het is een samenwerking tussen de Animal Science Group, een onderdeel van de universiteit van Wageningen, Nij Bosma Zathe, LTO-Noord en PTC+ (een praktijkleerschool in Oenkerk, die zich graag bij deze ontwikkeling wil aansluiten). Het zal betekenen dat de kennis over de melkveehouderij zich hier op deze locatie bij Leeuwarden gaat concentreren. Het betekent dus veel onderwijs, veel onderzoek en bedrijvigheid daaromheen. Nij Bosma Zathe is nu al heel erg bezig met de verduurzaming van de bedrijfsvoering met biogas, zonnecellen en dat soort zaken en zij hebben ook aangegeven met die ontwikkeling verder te gaan.

Het al genoemde energiepark, waar ook al veel over gezegd is voordat de structuurvisie überhaupt uitgekomen was, is een initiatief van twee marktpartijen, Oosterhof Holman en Grontmij. Deze partijen hebben heel erg gekeken naar wat de overheid vroeg in de hoofdlijnennotitie, dus naar de keten van duurzaamheid (kennis, experiment, productie en consumptie). Zij hebben eigenlijk alles bij elkaar. Zij hebben gezegd dat zij eigenlijk in het klein een Nieuw Stroomland maken. Zij gaan die hele keten op één gebied vormgeven. Dat gaan zij doen door 35 hectare gebied in te richten. 17 hectare als duurzaam bedrijventerrein en ongeveer 18 hectare voor groen, recreatie en educatie. Veel duurzame energieopwekking, want daar begint het natuurlijk mee met een bedrijventerrein als je zelfvoorzienend wilt worden. Experimenteren met zonne-energie, met biomassa (biovergister), koudewarmteopslag in de bodem. Uiteindelijk erin resulterend dat men voor 4000 woningen duurzame energie kan leveren, naast natuurlijk het voorzien van het eigen bedrijventerrein van energie. Twee energieneutrale hoofdkantoren voor Oosterhof Holman, de wegenbouwer die zich hier wil vestigen, en voor E kwadraat advies dat nu al midden in de stad Leeuwarden gevestigd is, maar dat zegt dat men nu in een omgeving wil zitten waar duurzaamheid werkelijk een rol speelt.

Er is ook al veel gezegd over de kleinschalige, nieuwe generatie asfaltmenginstallatie. Een initiatief van Oosterhof Holman om de asfaltproductie in Nederland op een andere manier te gaan aanpakken. Op dit moment kent Nederland veel grootschalige asfaltcentrales. Zij willen kleine asfaltmenginstallaties gaan plaatsen daar waar het nodig is. Aangejaagd door biogas en niet meer door aardgas, waardoor een enorme CO₂-reductie plaatsvindt. Daarnaast hebben ze ook meteen gezegd dat ze zich de tweede hoofdlijn uit de notitie, de landschappelijke ontwikkeling, willen aantrekken. Ze hebben een initiatief ingediend waarbij 18 hectare aan groen wordt gecreëerd mede om hun eigen industriegebied landschappelijk goed in te passen. Om niet zichtbaar te zijn van alle kanten. Met veel op het gebied van educatie en recreatie op Schenkenschans, om dat recreatiegebied te gaan verstevigen temidden van de duurzame bedrijvigheid. Dit initiatief werd aangeboden aan de stuurgroep en de stuurgroep oordeelde dat het op die manier voldoet aan een goede ruimtelijke inpassing, aan die keten van duurzaamheid en dat het helpt de economische opgave te vervullen. Maar de stuurgroep kent ook de omgeving en weet dat er gevoeligheden zijn met betrekking tot de locatie Schenkenschans. Dus als je komt met zo'n initiatief dan wil de stuurgroep dat graag nog eens onafhankelijk onderzocht hebben. Dat is gebeurd door het bureau Oranjewoud. Daarvan treffen de aanwezigen ook een rapport aan in de uit te reiken set. Dat bureau heeft voor de stuurgroep de economische meerwaarde, de duurzaamheid en de effecten bepaald van dit

initiatief.

Wat waren de conclusies? Economische meerwaarde. Ja, het draagt bij aan het beleid zoals de overheden voeren ten aanzien van verduurzaming van de omgeving. Er zit een direct economisch effect aan door de huisvesting van 300/375 medewerkers, waardoor ongeveer 150/175 nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan. De heer Eijssen kan de aanwezigen wel vertellen dat in deze tijd van crisis arbeidsplaatsen zeer gewild zijn om de bevolking in ieder geval van een baan te voorzien. Er is ook heel goed gekeken naar het duurzaamheidsgehalte. Hoe duurzaam is het nou? Het klonk allemaal heel mooi in het gedane voorstel. Is het nu ook echt duurzaam? Ja, het bespaart heel veel broeikasgassen. Omdat men het zo lokaal mogelijk houdt en ook de productie afstemt op de lokale behoefte krijg je een hele besparing op transport. Men heeft ook afspraken met de initiatiefnemers dat als zij het gaan uitvoeren dat zij dan ook de best beschikbare technieken gaan toepassen. Het betekent dat men niet zo maar iets op de markt koopt, maar dat men echt gaat kijken hoe duurzaam het op dit moment kan. Men wil het op zijn meest duurzaamst gaan toepassen.

Het initiatief is ook apart beoordeeld door het ministerie van VROM en dit heeft in ieder geval in hun beoordeling aangegeven dat als dit zou gebeuren in Nederland dat dit dan wel heel uniek zou zijn als project waarin die hele duurzaamheid als keten in één keer wordt vormgegeven. Men heeft natuurlijk ook gekeken naar de effecten voor de omwonenden, voor de mensen in de buurt. De asfaltmenginstallatie zal volledig ingepakt worden en daardoor is er weinig geluid en weinig luchtkwaliteitsaanstasting. Het geluid is berekend op 0,8 dB toename ten opzichte van het geluid van de Haak die er natuurlijk eerst ligt voordat dit initiatief los kan, en van de spoorlijnen die er liggen. Volgens bureau Oranjewoud is eigenlijk een toename van 0,8 dB voor een menselijk oor niet hoorbaar. Je hoort het verschil niet tussen 10 dB en 10,8 dB. Overdag is er wat meer activiteit dan 's nachts op zo'n industrieterrein. Er is maximaal 1,3 dB geluidstoename. Dat is mogelijk waarneembaar voor één woning bij de brug in Ritsumasyl; die zou het dichtst bij staan. Ik hoor al dat ik daar duidelijk vragen over ga krijgen. Gelukkig zitten de specialisten van bureau Oranjewoud ook in de zaal. Dit is wel gebaseerd op een voorlopige indelingsschets die de initiatiefnemers hebben ingediend. Dat kon namelijk niet anders. Zij moesten een plaatje inleveren om aan te geven waar welke installaties komen te staan om een goede beoordeling te doen. Men heeft later na dat onderzoek ook tussen overheden en de stuurgroep afgesproken dat men zelfs daar nog een tandje bovenop wil doen zodat bij de definitieve inrichting, die dadelijk bij het bestemmingsplan naar voren komt, men daarbij gaat kijken of men de effecten voor de omgeving nog lager kan krijgen.

De luchtkwaliteit. Ze verbruiken 4%, dat wil zeggen dat ze 96% blijven onder de toegestane norm. PAK, polycyclische aromatische waterstoffen, waar in het verleden in het milieu veel over te doen geweest is en waar tegenwoordig wat meer over bekend is, is niet meetbaar ten opzichte van datgene wat er nu al in de lucht zit. Uitstoot van geur. Natuurlijk ruikt asfalt. Ze gebruiken 5% van de norm, oftewel ze blijven 95% onder de norm. Het betekent voor de omwonenden dat zij 0-9 uur per jaar kans hebben iets te ruiken van dit initiatief.

Wat was de eindconclusie van bureau Oranjewoud? Er is hun nog gevraagd of er andere en betere locaties te vinden zijn. De stuurgroep heeft gevraagd of het eiland Ritsumasyl eigenlijk wel de beste locatie was. Er zijn 4 locaties onderzocht. Het eiland Ritsumasyl, het nog aan te leggen Newtonpark 3, Zwetepark Noord (ten oosten van Newtonpark 4) en deellocatie 4. Stel voor dat men het initiatief gaat splitsen en alleen de hoofdkantoren op het eiland gaat zetten en dat men de biogas- of asfaltmenginstallatie eruit gaat halen. Wat waren de conclusies? Splitsing van het initiatief doet de duurzaamheid tekort. Het biogas wordt geleverd aan de asfaltmenginstallatie, de warmte van de asfaltmenginstallatie gaat weer terug naar de bedrijven die eromheen gehuisvest zijn. Hoe verder je de asfaltmenginstallatie plaatst van de rest van het initiatief af hoe meer warmteverlies je krijgt waardoor het eigenlijk niet meer

rendabel is om dat warmtenet op te starten.

Locatie 3 (ten oosten van Newtonpark 4) is erg ongunstig want daar zitten hoogspanningsleidingen. Daar kun je moeilijk een aanleghaven creëren. Je zit tussen spoor en haven en de Zwette in. Ruimteteknisch en qua belemmeringen die er nu al op zitten, wordt dat heel lastig.

Locatie 2 (Newtonpark 3) lijkt in eerste instantie op zich een logische keuze. Daar kan men ongeveer 22 hectare bedrijventerrein realiseren als de Haak is aangelegd tussen de Haak en huidige Newtonparken. Dat zou betekenen dat alleen de bedrijvigheid die de initiatiefnemers hebben voorgesteld, de biogasinstallatie en asfaltmenginstallatie en de hoofdkantoren daar gevestigd zouden kunnen worden. De plannen die ze hebben ten aanzien van de aanleg van natuur, recreatie en helofytenfilters passen daar gewoon ruimtelijk niet in. Dan zou je dus gewoon een standaard bedrijventerrein overhouden zonder dat er aandacht was en is voor ruimtelijke inpassing en kwaliteit. Uiteindelijk is gezegd dat bij afweging van alle facetten voor dit initiatief het eiland Ritsumasyl de beste locatie zou zijn. Zeker ook omdat je daar het beste kunt aansluiten op de biogasleiding en het warmtenet, die men wil aanleggen in Leeuwarden. Het zit net aan de goede kant van het Van Harinxmakanaal. Je kunt natuurlijk onder het Van Harinxmakanaal door, alles is technisch mogelijk, maar dan wegen de investeringen niet meer op tegen de baten.

Een ander ingediend initiatief is dat van het experimenteergebied door het Carthesiusinstituut, dat helaas niet meer bestaat. Maar men heeft het als overheden wel omarmd. Men is nu bezig met het ministerie van VROM om te kijken of dat ook gerealiseerd kan worden. Men loopt er vaak tegen aan dat er in Leeuwarden bij verschillende opleidingen, bij de Johannes de Doperkerk heel veel nerds en whizzkids (met alle respect) bezig zijn met duurzame ontwikkelingen, bijvoorbeeld het uitvinden van de Dutch Rainmaker (een windmolen die schoon drinkwater kan produceren uit lucht). Die bedenken zoiets maar kunnen dat eigenlijk nooit testen. Men wil ruimte bieden aan dit soort experimenten, waar dit soort initiatieven neergezet kan worden, en waar de uitvindingen voor 2/3 jaar getest kunnen worden. Als ze daadwerkelijk succesvol zijn en in grootschalige productie worden genomen, oftewel hun doel bewezen hebben, dan worden ze weer weggehaald en wordt er ruimte geboden aan andere experimenten. Het beslaat ongeveer 10 tot 15 hectare. Men wil het vooral richten op duurzame energie en wonen. Uiteindelijk, en dat is het mooiste doel, zou je daar een soort expogebied moeten krijgen. En als iemand vraagt naar wat er heden ten dage allemaal is op het gebied van duurzaamheid dat mensen dan zeggen dat je dan naar Nieuw Stroomland moet gaan, want daar staan alle technieken opgesteld en die worden daar getest.

Nog een van de bouwstenen die gebruikt is, betreft Vrienden van Nieuw Stroomland. Men heeft bij verschillende bijeenkomsten in wijken en dorpen mevrouw Karin Brouwers (ook in de zaal) gehad en zij is gewoon heel erg bezig geweest met burgers met het thema wat je nou zelf als burger aan duurzaamheid of aan waterkwaliteit of aan ruimtelijke kwaliteit zou willen verbeteren in je eigen omgeving. Er zijn heel veel goede ideeën uit naar voren gekomen. Die vind je voor een deel in de structuurvisie. Niet allemaal, want er waren zo verschrikkelijk veel dat men heeft moeten zeggen dat sommigen nog niet passen in het structuurvisie niveau. Men moet die later meenemen in bestemmingsplannen of zelfs in bouwvergunningen. Wat men op structuurvisie niveau kon meenemen, heeft meegedaan. Er waren heel veel voorstellen over het herstellen van de verbindingen, het zoeken van recreatieve routes, energiezuinige verlichting en over lichtvervuiling dat ook speelt in dit gebied. Er waren heel veel vragen of de overheid en Nieuw Stroomland kunnen bijdragen aan de verduurzaming van de dorpen en de omgeving. Men vindt dit ook allemaal terug in de structuurvisie.

Dan zit je met een hele doos 'bouwsteentjes, legosteentjes', men heeft een landschapvisie, men heeft initiatieven van marktpartijen, men heeft ideeën van burgers, men heeft zelf als overheden nog allerlei beleid en wensen op het gebied van duurzaamheid, zoals het volledig

onafhankelijk worden op het gebied van energie. En men heeft uiteindelijk gezegd dat je van al die bouwstenen een huis zult moeten maken. Een huis dat staat. Als fundament daarvoor geldt het huidige landschap, zoals hij in het begin beschreven heeft. Daar moet men op bouwen, men moet verder bouwen op dat Middelzeegebied en de beide dijken aan de zijkant. Al die bouwstenen, en dat is nu de klus geweest waarvan men nu het resultaat in de structuurvisie gepresenteerd krijgt, zo in elkaar in te passen dat het één integraal afgewogen geheel wordt. Dit is het plaatje dat er uitgekomen is. Ter informatie geeft hij aan dat het plangebied Nieuw Stroomland ongeveer 600 hectare is. Dat is ongeveer net zo groot als de Zuidlanden. Alhoewel het project Zuidlanden een autonome ontwikkeling is, heeft men wel heel veel verbindingen kunnen leggen tussen die Zuidlanden en Nieuw Stroomland en heeft men met bijna 1200 hectare gebied te maken dat men met deze structuurvisie verder gaat invullen. De heer Eijssen neemt de aanwezigen mee door de kaart, die wel heel omvangrijk is. Om het zelf ook behapbaar te houden, heeft men het gebied ingedeeld in 7 deelgebieden, waarbij men per deelgebied heeft gekeken welke bouwstenen, die in de afgelopen twee jaar ontwikkeld zijn, men kan toepassen in het deelgebied.

Dat zijn de Haak om Leeuwarden (1), de Zuidlanden (2), het oude Middelzeegebied (3), het cultuurlandschap langs Marsum en Deinum(4), het overgangsgebied tussen stad en platteland waar nu al huidige bedrijventerreinen in zitten en waar je de nieuwe voorkant krijgt van Leeuwarden (5). Deelgebied 6, de Dairy Campus, is vooral het gebied waar de landbouw zich verder kan gaan ontwikkelen. En deelgebied 7 is gereserveerd voor de prognoses over de uitbreidingen in de komende 10/20 jaar.

Bij het deelgebied van de Haak kon men heel veel bouwstenen op het gebied van duurzaamheid kwijt. Dan gaat het om energiezuinige verlichting, asfaltproductie, duurzaam aanbesteden, de aanpak van het afvloeiend water van de wegen. Kan men dat laatste op een natuurlijke manier zuiveren? Het is natuurlijk een losstaand project dat al een hele tijd loopt en toch heeft men daarin die duurzame ambities van Nieuw Stroomland kunnen verwerken. Bij deelgebied 2, de Zuidlanden, is ook sprake van een autonome ontwikkeling. Maar in gesprek met de Zuidlanden heeft men wel gekeken of men de ambities kan doorvoeren. Een heel mooi project vindt hij zelf de Eco-Iglo. Misschien heeft men die het vorige jaar wel zien staan op de Huis en Tuin-beurs of op de beurs Vrouw. Het is een drijvende woning die zichzelf helemaal voorziet van water en energie en die ook zijn eigen afvalstoffen weet te reinigen. Men is op dit moment aan het onderzoeken of men in de Zuidlanden ook een woonwijkje kan realiseren met totaal zelfvoorzienende woningen. Er zijn ontwikkelaars die zeggen dat ze nu al woningen kunnen bouwen die energie opleveren in plaats van energie kosten. Dat zou dus betekenen dat wanneer je daarin woont dat je dan elke maand geld terug krijgt van de elektriciteitsmaatschappij. Ook daar bij de aanleg van de openbare ruimte dus heel veel duurzaamheid. Aandacht voor het verbinden van water en recreatieve verbindingen tussen de Zuidlanden en het gebied Nieuw Stroomland, omdat ook de bewoners van de Zuidlanden dadelijk kunnen gaan recreëren in Nieuw Stroomland.

Bij deelgebied 3 is men heel erg gericht op het behouden van dat unieke Middelseegebied met de kwelderwallen. Dat betekent in ieder geval het behoud van de graslanden. Men wil aan beide kanten van de Hegedyk en de Bredyk een respectzone inrichten, oftewel een gebied dat men wil bewaren zodat die kwelderwallen ook altijd duidelijk in het landschap zichtbaar blijven. Men wil inzetten op versterking landbouw ook in relatie tot de landbouwcampus (Dairy Campus), die er gaat komen. Daar ziet men heel veel wisselwerking tussen ontstaan. Ook hier speelt weer het aanleggen en herstellen van opvaarten en verbindingen. Kan men weer een waterverbinding aanleggen vanuit de Zwette, kan men een recreatieve route aanleggen over de Zwette heen? Hoe zit het met het intergemeentelijke recreatieverkeer? Deelgebied 4 is het gebied Marsum-Deinum. Zoals hij al eerder bij het landschappelijke kader heeft gezegd is er een studie gemaakt door HNS, samen met bewoners en organisaties. In de

structuurvisie zal men eigenlijk ook terugvinden dat alles ten westen van de Haak 100% is overgenomen uit die HNS-visie die met die partijen opgesteld is. Er is aandacht voor heel veel behoud. Ook weer het behoud van de Hegedyk met zijn respectzone. Als er dan ontwikkelingen zijn op het gebied van wonen, op het gebied van energieopwekking, wordt geprobeerd om dat zo duurzaam mogelijk in te leggen. Vooral in dit gebied dat natuurlijk in het verleden nogal doorsneden is door het Van Harinxmakanaal, is ook veel aandacht voor het herstellen en verbeteren van recreatieve verbindingen.

Deelgebied 5, het overgangsgebied tussen stad en platteland. Op dit moment ligt de Harlingerstraatweg er nog als op de kaart bij. Met de komst van de Haak zal hier de noordwestelijke invalsweg ontstaan. Men heeft hier het gedeelte van het advies van Atelier Fryslân overgenomen om daar een groenzone te gaan creëren die de stad van het platteland scheidt. Men wil langs die noordwestelijke invalsweg ruimte houden om het huidige businesspark dat er ligt met hoogwaardige bedrijven om daar nog eventueel uitbreiding mogelijk te maken, maar dan wel zo landschappelijk mogelijk goed ingepast. Dat betekent dat je dadelijk in de bestemmingsplannen een heel andere kwaliteitseis krijgt dan dat men tot nu toe gehanteerd heeft. Een groenzone rondom de waterweg het Sylsterrak. Aan beide kanten een versteviging van groen en recreatie. En op het eiland Ritsumasyl dan zelf het energiepark met het recreatieve gedeelte op de stort Schenkenschans. Aan de andere kant van het Van Harinxmakanaal, ten zuiden van het Van Harinxmakanaal, de realisatie van Newtonpark 3. Dat is ook al een lopend project binnen Nieuw Stroomland. En dit zal gerealiseerd worden zodra de Haak en de nieuwe westelijke invalsweg gerealiseerd zijn. Dan Newtonpark 1, 2 en 4 die al gerealiseerd zijn. Voor Newtonpark 4 heeft men al gezegd dat als deze structuurvisie in januari wordt vastgesteld dat men dan het beeldkwaliteitsplan dat nog maar 3/4 jaar oud is, zal herzien, in die mate dat het veel beter gaat aansluiten bij de ambities die men hier neerlegt in deze structuurvisie. Het betekent dat men voor Newtonpark 4 dus strengere kwaliteitseisen gaat stellen ten aanzien van inpassing van duurzaamheid en dat soort zaken. Het moet dus echt ook een rand/buffer worden waar je graag tegenaan kijkt.

Deelgebied 6. Ruimte voor de Dairy Campus, de uitbreiding van Nij Bosma Zathe. Men is in overleg met de initiatiefnemers om te kijken hoe je ervoor kan zorgen dat die bebouwing werkelijk landschappelijk goed ingepast is. Je ziet er ook het verhaal in terug dat bij de Haak naar voren gekomen is. Dat is het wijken en raken. Dat betekent eigenlijk dat men in dit deelgebied een open zone wil houden tussen de Haak en de eerste bebouwing in zodat je die beleving bij de Haak ook hebt dat je door een open landschap heen rijdt. Er is al iets verteld over de landbouwcampus, de concentratie van kennis over vee en melkveehouderij. Echt een nieuwe voordeur voor Leeuwarden.

Deelgebied 7, de stedelijke ontwikkeling. Er zijn nog geen concrete initiatieven voor. Men heeft alle initiatieven die men binnen heeft gekregen toch zo veel mogelijk tegen de huidige bedrijventerreinen aan gezet. Dat is beter dan her en der verspreid in het landschap projecten te gaan beginnen en daardoor gaten te creëren. Men weet wel dat de stad blijft groeien en dat men dus ook nog locaties nodig zal blijven hebben. Daar is dit gebied gedeeltelijk voor gereserveerd, maar wel met een heel stevige groenzone. En langs de Zwette met een recreatieve verbinding die er nu al ligt. De overheden gaan meebetalen om deze recreatieve verbinding door te trekken naar Sneek. Daar zijn al plannen voor en men draagt vanuit Nieuw Stroomland-overheden daar ook aan bij.

Een van de pijlers is natuurlijk ook het te realiseren station Werpsterhoek, ook weer een op zichzelf staand project. Men weet dat om zo'n station heen altijd ontwikkelingen gaan plaatsvinden, al is het maar parkeren en overstappen van reizigers.

Heel mooi, dit soort plannen. Men heeft ambities voor duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Maar hoe duurzaam is het nou en wat voor effecten heeft het voor het milieu? Daarvoor heeft bureau Tauw een plan-MER voor opgesteld. Die plan-MER is kaderstellend voor toekomstige

activiteiten. Dus alle initiatieven zullen nog bij hun eigen ontwikkeling in bestemmingsplannen en bouwvergunningen getoetst worden. Daarvoor is deze MER kaderstellend. Behoudende aspecten van de Hegedyk, het open landschap worden natuurlijk als positief beoordeeld in een MER. Als je niks doet dan is dat natuurlijk altijd het beste voor het milieu. Natuurlijk heeft stedelijke ontwikkeling altijd een negatief effect in een MER. Daar ontkom je niet aan. Wel wordt er geconcludeerd dat door die ambities op het gebied van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit dat negatieve effect ook weer voor een deel gecompenseerd wordt. Aandachtspunt, dat als conclusie in de MER ook staat, is dat je heel zorgvuldig moet zijn met welke werklocaties je eerst gaat invullen, welke bedrijventerreinen je eerst gaat ontwikkelen en welke je later kan doen. Daar zal men zeker in het afsprakenkader tussen de overheden nog aandacht aan moeten besteden. Uiteindelijk resulteert alles in deze visiekaart.

Het vervolg van deze structuurvisie. Men heeft tot en met 21 oktober 2010 de tijd om een zienswijze in te dienen. Het kernteam Nieuw Stroomland zal de zienswijzes beoordelen, zal er een reactie op schrijven en stuurt dat samen met deze structuurvisie naar de drie gemeenteraden toe ter beoordeling. De behandeling in de gemeenteraden zal in december 2010 plaatsvinden. Als de structuurvisie vastgesteld wordt dan zou begin 2011 begonnen kunnen worden met de eerste bestemmingsplannen. Met de herziening van het bestemmingsplan van Newtonpark 4, maar ook met de bestemmingsplannen voor Newtonpark 3 en het energiepark. Zo'n bestemmingsplanprocedure duurt ongeveer een jaar. En in 2012 zouden dan de eerste bouwvergunningen kunnen worden opgezet. Een heel verhaal, heel veel deelprojecten, uiteindelijk leidend tot deze visiekaart. Als hij even voor zichzelf mag spreken, hij weet niet of hij dat namens de stuurgroep mag doen, denkt hij dat er een integraal en evenwichtig voorstel voorligt, waarin wonen, werken en recreëren in een innovatieve omgeving met behoud van de schoonheid en de kenmerken van het landschap uit het verleden samengaan.

De hear Van der Veer betanket Jocco Eijssen foar de presintaasje.

Hy hat sakrekt achter yn 'e seal heard dat der minsken wienen dy't tochten dat Ritsumasyl hielendal ferdwine soe yn dit plan, omdat se it net mear op 'e kaart stean seagen.

De hear Eijssen antwoardt dat inderdaad de stedelijke bebouwing niet op de kaart staat, maar dat absoluut niet de bedoeling is dat Ritsumasyl verdwijnt.

Gelegenheid tot het stellen van vragen en beantwoording

De hear Van der Veer jout oan dat it no oan de oanwêzigen is om fragen te stellen. De fragen kinne steld wurde oan de 4 leden fan de stjoergroep dy't hjir sitte of oan Jocco Eijssen. Hy kin him foarstelle dat der benammen earst fragen binne oer it enerzjypark. Der steane twa minsken achtern dy't ek in mikrofoan hawwe. As men in fraach hat, dan moat men eefkes de finger omheech stekke. Dan komt men nei dyselde ta en dan kin men de fraach stelle.

De heer Talens spreekt in namens de werkgroep Schenkenschans groen. Hij wil beginnen met een punt van orde.

De hear Van der Veer wiist derop dat it yn feite in ynformaasjejûn is. Hy kin him foarstelle dat men in gewoan in statement jaan wol.

De heer Talens zegt dat hij een aantal opmerkingen wil maken en een aantal vragen wil stellen. Hij wil vragen of hij iets meer tijd kan krijgen dan een neutrale of individuele

inspreker. Dit omdat hij spreekt namens de vereniging Buurtbelang Ritsumasyl, DB Marsum, DB Deinum, DB Blessum, DB Boksum, Wijkpanel Vosseparkwijk en Wijkpanel Westeinde.

De heer Van der Veer freget hoelang't it ferhaal is.

De heer Talens wil graag 3/4 minuten en dan is hij klaar.

Met de werkgroep Schenkenschans heeft men de vorige avond vergaderd en afgesproken dat één het woord zal voeren. Dat is hij en hij spreekt dus namens de vertegenwoordigers van veel aanwonenden. Hij vraagt derhalve een beetje meer tijd. Hij begint met een aantal algemene opmerkingen. Ten eerste: het is heel fijn dat er eindelijk een structuurvisie Zuidwest Leeuwarden is. Men heeft er namelijk al 15 jaar op gewacht. Ten tweede: een van de uitgangspunten is duurzame ambitie. Wie kan daar wat op tegen hebben? Je mag stellen dat alle industrieterreinen eigenlijk duurzaam worden opgezet. Om te beginnen betekent dat zuinig omgaan met gebruik van de ruimte. Uitgangspunt van de structuurvisie is immers om de ruimtelijke kwaliteit te behouden, deze te herstellen en te ontwikkelen. Met het vestigen van industrieterrein met opzichtige kantoren op het Schenkenschans-eiland wordt dit gebied vernield. Cultuurhistorisch is in Ritsumasyl nog op zeer markante wijze te zien hoe het Middelzeegebied over gaat in het nog veel oudere kwelderland. Als men daar eens op de duiker gaat staan, de vroegere draaibrug, dan ziet men westelijk een landschap waarin duidelijk de kwelderwallen nog te herkennen zijn. Je ziet een oude slenk, thans de Menamerfeart, die in de Middelzee uitkomt via een voormalige syl of keersluis. De in de 17^e eeuw gegraven Trekvaart van Leeuwarden naar Harlingen kruist de Hegedyk, de voormalige zeedijk van de Middelzee. Oostelijk zie je over de ingepolderde Middelzee Leeuwarden liggen. Men heeft het dus over een uniek gebied. Dit gebied wordt al bedreigd door nieuwe woonwijken en industrieterrein van Leeuwarden. En nu dreigt ook nog het laatste stukje met een industrieterrein vernietigd te worden. Alles wat gepoogd wordt om het industrieterrein te camoufleren past ook niet, want het is juist de openheid die uniek is met nog een kleinschalig verkaveld weidegebied. Waarom dan hier een nieuw industrieterrein? Newtonpark 3 en 4 liggen nog vrijwel braak. Er komt al jaren geen nieuwe vestiging bij.

Daarmee komt hij op het derde punt, de noodzakelijke ruimte. Er blijkt nu minder ruimte, circa 30 tot 40 hectare, nodig te zijn tot 2020 dan in 2002 werd berekend. Men komt tot steeds realistischer waarden door in plaats van lukraak overal nieuwe industrieterreinen aan te leggen en oude industrieterreinen te laten verloederen. Het is dan ook landelijk beleid geworden om niet lukraak nieuwe terreinen aan te leggen, maar om ruimte efficiënter te benutten. In de huidige aangewezen gebieden voor industrieterrein is gemakkelijk de 100 hectare voor de komende jaren te vinden. Dus inclusief de industriële ruimte voor de onderdelen van het energiepark. De vraag is wel of daarmee bij de structuurvisie ook rekening gehouden is. Men zou graag nog eens de onderbouwing zien van de cijfers. Daarmee komt hij ook op het convenant provincie en Rijk. Al geruime tijd geleden heeft minister Cramer de provincies opgeroepen zeer terughoudend te zijn met het laten ontstaan van nieuwe industrieterreinen en nota bene verrommeling van het landschap tegen te gaan.

Dat brengt hem op het vierde punt. De bouwsteen landschapsvisie. Op diverse momenten is zijn organisaties toegezegd dat de landschapsvisie, gemaakt door HNS, een bouwsteen was van de structuurvisie. De heer Eijssen merkte ook op dat deze duidelijk terug te vinden zou zijn. In de rapportage vindt men deze echter eigenlijk nauwelijks terug. Hooguit de westelijke kant, maar de oostelijke kant van de landschapsvisie is eigenlijk helemaal niet meer teruggekeerd. Dit is des te onbegrijpelijker aangezien daarin duidelijk een visie beschreven was van de stadsrand. De voormalige stort is daarbij een onderdeel van de stadswallen. Een duidelijke visie die de eerder genoemde verrommeling van het landschap juist tegengaat en bewaakt. Hier waren ook alle betrokken deelnemers van de klankgroep, met name de

omwonenden zeer enthousiast over. Ook Atelier Fryslân heeft, los van HNS, vrijwel hetzelfde inzicht. Het lijkt er dus op dat men het inzicht van de deskundigen hierin negeert. Waar is de landschapsvisie als bouwsteen terug te vinden? En dan met name met betrekking tot het oostelijke deel?

Ten vijfde, de globale plankaart. Het energiepark op Schenkenschans-eiland is in strijd met een aantal studies, voorstellen, eerdere besluiten en toezeggingen, waaronder de globale plankaart Energiepark Zuidwest van januari 2008 en het convenant Rijk-provincies VROM 2010-2020. In de rapportage wordt gesproken over harde plannen, waarvan uitgegaan wordt dat die doorgaan. Een hard plan is bijvoorbeeld de Haak. De Haak is een weg die er nog niet ligt, maar waar afspraak en beleid over is gemaakt. In dit harde plan zijn echter ook beloftes en toezeggingen naar de omgeving gedaan die de Haak nog enigszins acceptabel voor de omgeving zou kunnen maken. Dat betrof juist de groene long, zo werd het daarin ook genoemd, die het Schenkenschans-eiland zou zijn en de mogelijkheden om de recreatieve waarde op te waarderen. Voor zijn organisaties zijn deze toezeggingen (groene long, open gebied, recreatieve waarden) even hard als de Haak zelf. Het initiatief is een concept. Voor hem en zijn organisaties is dat vaag en dient het een particulier belang. Het algemeen belang is gediend met een groen Schenkenschans.

Dan komt hij op een aantal detailvragen. Ten aanzien van het verkeer. Als men in dit gebied aan het werk wil dan zal er eerst een weg en een brug aangelegd moeten worden. Ten eerste voor de veiligheid van de fietsers. Ten tweede omdat de wegenstructuur van het businesspark geen zwaar verkeer aankan. Het levert gevaarlijke situaties op met overig verkeer, voor fietsende en gemotoriseerde bezoekers. Alles moet over de rotonde bij het FEC. In het rapport wordt een aantal malen verwezen naar informatie van de initiatiefnemers. Dat is de bron waaruit geput wordt. Het spijt hem, maar dat kan bijna niet objectief zijn. Dit zijn belanghebbenden die niet objectieve informatie aanleveren. Ten aanzien van het landschap: Er wordt een kromme redenatie aangegeven. Zo wordt bijvoorbeeld op bladzijde 17 een - / + aangegeven, wat gewoon niet kan. Het gaat om het mitigeren, het compenseren van open ruimte. Je kunt open ruimte niet mitigeren door energiepark, aarden wallen en beplanting aan te leggen. De opgave is om het open landschap juist te versterken of te behouden. Hoe kom je dan op een - / +? Ook wordt er ten aanzien van behoud het landschap een min gescoord (gaat men dit doen dan vernietigt men het landschap). Maar diezelfde min wordt direct daarna ongedaan gemaakt door een plus te formuleren voor landschapontwikkeling. Zo lust hij er nog wel één. Dat is alsof je de Oldehove om wilt gooien en dan zegt dat dit verlies van een oud gebouw, een minnetje is, maar dat het wel een kans is om een leuke nieuwe toren neer te zetten en dat noem je dan een plusje.

Robuustheid, bladzijde 18. Is het gebied geschikt voor andere doeleinden? Ook dat moet een min zijn. Want als er eenmaal industrie gevestigd is, blijft het een industriepark en is het onttrokken aan het open landschap. En robuust? Kijk naar het plaatje. Het blijft bij 60 meter naast it Sylsterrak en is dus geen robuust open landschap.

Bladzijde 36, beleidsmatige beschikbaarheid. Locatie 1 is het zoekgebied voor groen en recreatie, dat klopt. Op een of andere manier is er ergens tussengevoegd dat het ook het zoekgebied zou worden voor dit soort industrie. Voor locatie 2 is volgens het plan geen financiële dekking. Dat is dus Newtonpark 3 zo uit zijn hoofd. Daarvoor is geen financiële dekking en dus geen vastgesteld beleid. Dat mag geen reden om daar dan nu geen industrie te vestigen. Onbegrijpelijk dat je zo toch op een plusje komt. Het moet op zijn minst een nul zijn. Bladzijde 41 en 42, stank en lawaai. De asfaltmengcentrale en de mestvergister op zich blijven kennelijk ruim binnen de norm. Maar de opslag waar hij bijvoorbeeld niets over hoort is wel de geur etc. van asfalt. Maar de opslag bijvoorbeeld van bermmateriaal en het vervoer van asfalt in zwaar transport geeft wel degelijk overlast, ook stankoverlast in het kleine stukje groene long dat daar recreatief over blijft. Er valt nog veel meer af te dingen op de keuze van

de locatie op het Schenkenschans-eiland. Het rapport is toegeschreven op het specifieke belang van de initiatiefnemers. Door hierop in te gaan is de provincie de regie kwijtgeraakt. Straks is er een volgend plan, dat niet in de structuurvisie past of niet in Westergozone of welk gebied dan ook. De volgorde dient te zijn dat eerst de structuur aangegeven wordt. Voor hem en zijn organisaties ligt die met name in de landschapsvisie en dan pas moet men met initiatiefnemers praten.

Tot slot. Schenkenschans groen staat de doelstelling van Nieuw Stroomland niet in de weg. Men is niet tegen Nieuw Stroomland. Wat de werkgroep betreft kan men de volgende dag beginnen, op het industrieterrein Newtonpark 3. Hij eindigt met de eigen uitgangspunten van Nieuw Stroomland. Nieuw Stroomland is het gebied zuidwestelijk van Leeuwarden en staat voor vernieuwend wonen, werken en recreëren in een innovatieve omgeving waarin het oude herkenbaar blijft. Doel: De positie van de stad Leeuwarden en de kwaliteiten van de omringende gebieden behouden en versterken. Gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland staat voor de belangrijke positie die kennisontwikkeling en toepassing van duurzame energie en watertechnologieën krijgen. Het staat ook voor de oude waterstromen Middelzee en Zwette die het landschap in het gebied hebben gevormd. Het is in dit verhaal vernietiging van het Schenkenschans-eiland. En een asfaltcentrale waarvan het enige groene het stopcontact is waar deze centrale zijn energie uit haalt en die volgens hem en de organisaties die hij vertegenwoordigt hier niet in te passen is.

De hear Van der Veer stelt dat de hear Talens eins al in stikje ynspraak dien hat. Hy hat syn stânpunt ek út namme fan alle Doarpsbelangen kenber makke. Dêrby ropt de hear Talens ek noch wol wat fragen op of stelt hy fragen. De hear Talens hat mei alle respekt al wat tiid naam en de hear Van der Veer wol no ek eefkes de oare minsken de gelegenheid jaan om fragen te stellen.

De hear Douma, bewenner boat Sylsterrak. Hy is sels nochal links oriïntearde en echt gek op de natuer. Hy hat dizze jûn sa faak wurden as ‘eco’ en ‘natuurwaarden’, en noch mear fan datsoart wurden heard dat hy der hast mislik fan is. Neffens him is it gewoan in manier om in ordinêr ekonomysk belang te ferpakken yn in hiel moai papierke. It foel him op, der wienen 7 gebieten, dat de hear Eijssen hiel lang by it Sylster eilân stilstien hat. Dat ferbaast him eins neat. Hy tinkt dat der gewoan wat dat oangiet in hiel grut belang leit. Dat Oosterhof Holman en E kwadraat advies no einliks in kear nei safolle jier hiel graach dat stikje grûn te jilde meitsje wolle. Dat hawwe se op in hiel protte manieren al probearre. Dêr hat men altyd tsjin striden en dat is noait slagge. No ferpakke se it yn in hiel grien, moai plaatsje. No sette se aanst in prachtich moai kantoar op it moaiste plakje fan it eilân. Dêr soe er sels tige graach ek wol sitte wolle. Hy hat in tal fragen. E kwadraat advies sit al yn de stêd, Oosterhof Holman sit hjir al. Wêr soenen dy ekstra arbeidsplakken dan weikomme moatte? It twadde is de eangst foar de ûntwikkeling dy’t noch plakfine moat fan it yndustrygebiet dat der leit, dy 4 oant 5 hektare. Klopt dy maat in bytsje dy’t er oanjout?

De hear Eijssen antwoordt dat in het initiatief 4 tot 5 hectare zit voor duurzame bedrijvigheid.

De heer Douma stelt dat er dus nog geen enkele duidelijkheid is over wat er gaat komen. Dat heeft men destijds ook met het businesspark meegemaakt. Daar zou ook een visie zijn, daar zou alleen ict-gerelateerde bedrijvigheid komen. Er zit nu een matrassenspecialist, er zit een autohandel, er zit een bouwmaterialenhandel. Er is geen enkele visie of verband in te ontdekken. En hij is bang dat het ook straks hier gebeurt. Kan men de zorg en de angst wegnemen voor de bewoners van Ritsumasyl, maar zeker ook voor de bewoners van Leeuwarden en dan van het westelijke en zuidelijke gebied dat er eventueel in geval van

calamiteiten geen gevaar zal bestaan voor de omwonenden? Want het ligt wel ten zuidwesten van dit gebied, van een vrij grote stad.

De hear Van der Veer wol earst eefkes de fraach oer de wurkgelegenheid oan de hear Eijssen foarlizze.

De heer Eijssen antwoordt dat de extra werkgelegenheid, de 300/375 arbeidplaatsen er komen, omdat Oosterhof Holman wel in Leeuwarden gevestigd is, maar meerdere vestigingen in het Noorden van Nederland heeft en dat men die hier gaat concentreren. Daarnaast heeft men ook 4 tot 5 hectare voor duurzame bedrijvigheid aangegeven. E kwadraat advies gaat, als men zich hier kan vestigen, in ieder geval uitbreiden. Dat hebben zij aangegeven en dat is getoetst door bureau Oranjewoud. Het zijn dus meer activiteiten van dezelfde bedrijven.

De heer Douma zet zijn vraagtekens achter de toetsing door bureau Oranjewoud. Als hij met zijn vrienden een plannetje maakt, en men is het allemaal eens, dan kan hij het ook heel mooi verkopen. Men heeft het over hoogwaardige technologie. Dat gaat tegenwoordig zo dat het door een aantal mensen wordt bediend. Je zet twee/drie mensen aan de knoppen en dan draait er een complete fabriek, zoals bij Dairy Foods.

De hear Van der Veer konkludeart dat de hear Douma it ûndersyk yn twifel lûkt.

De heer Douma geeft aan dat hij dat zeker doet. Het tweede deel van zijn bijdrage is de angst voor calamiteiten en de onzekerheid die er bestaat over de invulling van het nog te ontwikkelen bedrijvengebied.

De hear Van der Veer freget oan watfoar kalamiteiten er dan tinkt.

De heer Douma denkt dan aan brand, ontsnappen van giftige stoffen. Er is nog geen enkele duidelijkheid over wat er gaat gebeuren. Je kunt wel allemaal leuke ideeën hebben en er duurzame, ecologisch verantwoorde bedrijven willen hebben, maar als op een gegeven moment daar geen behoefte aan is en er niemand op afkomt dan komt men alleen af op de goedkope grondprijzen. Dat heeft men meerdere malen meegemaakt. Dan krijg je dezelfde situatie als met Burggraaff is gebeurd dat men voor 25 euro de vierkante meter een stuk grond koopt en dan een skyline krijgt van hier tot Tokio.

De hear Van der Veer giet nei ien fan de stjoergroepleden en leit de fraach fan de hear Douma foar oft men de eangst foar kalamiteiten fuortnimme kin.

Wethâlder Deinum seit dat er de eangst foar kalamiteiten net fuortnimme kin. Dy sit der nochal djip yn sa't er heart. Hy kin allinne mar sizze dat úteinlik de polityk en yn dit gefal de ried fan Ljouwert en ek foar in diel de oare rieden úteinlik de definitive ôfwaging meitsje moatte oer de rjochting fan dit plan. Dêrnei moatte noch bestimmingsplannen makke wurde. En oft der úteinlik bedriuwen fêstige wurde dan moat soks op basis fan fergunningen plakfine. As men der gjin betrouwen yn hat, en dêr kin er him wat by foarstelle mei it each op wat der yn de skiednis fan yndustrieel Nederlân allegearre wol net bard is, dan tinkt er persoanlik dat men dat sa goed mooglik ôfregelje moat. Men seit bygelyks dat hjir wurkgelegenheid komme moat. De hear Douma jout sels ek oan dat dat op himsels bêst wol belangryk wêze kin foar de befolking dat hjir foar de befolking nije wurkgelegenheid ûntstiet. As hy as wethâlder úteinlik gjin garânsjes krije kin fan de bedriuwen dy't hjir komme dan soe er wol gek wêze dat er mei har yn see gean soe. Dat soe er dan net dwaan, want dan soe er tekenje foar syn ôftreden, foar

it ferlies fan syn baan. Der is de stjoergroep alles oan lein om wier te meitsjen wat men hjir seit, mar it djippe wantrouwen dat hjir blykber is, dat kin er op dit stuit net fuortnimme. Der is net folle betrouwen yn de oerheid yn it algemien as er dat sa heart. Men is der noch lang net. Men wol mei alle belanghawwenden noch oer de útwurking fan dizze plannen om 'e tafel. It lêste wurd is hjir op dit moment ek noch net oer sein. Hy fynt dat de minsken derop rekkenje meie kinne moatte dat de beswieren dy't hjir nei foaren brocht wurde dat dy serieuus nommen wurde.

Der is him ek al foar de fuotten goaid dat dy ûndersiken dy't men dien hat net doge. As al op foarhân sein wurdt dat men alles wol opskriuwe kin, mar dat men it dochs net leaut dan kin er him better stil hâlde.

De hear Van der Veer fynt it dan tige ynteressant om te witten wêr't de pine benammen dan leit by de minsken yn 'e seal. Want dan komt men by de essinsje, nimt er oan.

De hear Van Aalzum jout oan dat de essinsje hiel simpel is. Lit de bestjoerders, wethâlder Deinum om te begjinnen en dêrnei deputearre Konst fertelle wêrom't sy in partikulier inisjatyf fasiliteare op in plak wêrfan't yn it ferline ek troch de oerheid sels sein is dat dat iepen bliuwe soe. Dat is de essinsje.

De hear Van der Veer konkludeart dat de diskusje him dus op it plak fan it enerzjypark rjochtet. It giet dus net sa sear om de rest fan de struktuerfisy, mar it fokust him it enerzjypark. Hat er dat goed? Is syn konklúzje krekt?

Ut de reaksjes út de seal konkludeart er dat it om it plak fan it enerzjypark giet. Miskien is it dan goed om dêr eefkes op yn te gean. Earst wol er it wurd oan de hear Eijssen jaan en dêrnei oan minsken yn 'e seal.

De heer Eijssen antwoordt dat men al enige tijd contact heeft met de werkgroep Schenkenschans. Men heeft ook mooie overzichten gekregen van de historie zoals die in ieder geval bij de werkgroep Schenkenschans beleefd wordt. De heer Deinum heeft vorig jaar aangegeven dat hij zijn huiswerk zou gaan doen. Dat heeft hij (de hear Eijssen) namens hem gedaan. Men heeft alle dossiers doorgenomen en men kent de standpunten. Hij wil vooral even ter sprake brengen dat er een verschil is in beleving, wat er aan verwachtingen gewekt is en wat er officieel besloten is. Men heeft in het gesprek dat men gehad heeft aangeboden om eerst de aangedragen argumenten te bespreken. Om feiten op tafel te krijgen. Van wat is er nou werkelijk vastgesteld. Men heeft tot op heden geen officiële besluiten kunnen vinden die deze ontwikkeling niet mogelijk zouden maken. Daarom heeft men ook aangeboden om met de werkgroep in gesprek te gaan. Hij denkt dat men dan verder moet kijken naar de verdere invulling. Een structuurvisie geeft normaal niet heel specifieke initiatieven aan. Een structuurvisie geeft zaken als waar men een bedrijventerrein wil hebben, waar men recreatie wil hebben en wat voor infrastructuur er komt. Verder komt men niet. Wat men dan voor bedrijven krijgt, wordt meestal niet verteld bij een structuurvisie. Alleen dat er een bedrijventerrein wordt aangelegd. Hier zit men een beetje in het spanningsveld tussen een structuurvisie niveau en een initiatiefnemer die al een behoorlijk uitgewerkt plan heeft. Dat geeft ook de mogelijkheden om nu juist die omgeving samen met dat initiatief te ontwikkelen. Daarover wil men graag in gesprek.

De hear Van der Veer wol graach in reaksje fan leden fan de stjoergroep. De lokaasje is yn de struktuerfisy opnaam as de meast wichtige lokaasje. Dêr sil de stjoergroep ek har gedachten by hân hawwe, oars komt it net yn de struktuerfisy.

Deputearre Konst wiist derop dat it inisjatyf by in duorsume ûntwikkeling past. Omdat men hjir griene brânstof, biomassa – ôffal fan bermmeanen – brûkt om enerzjy te meitsjen wêrby't in yndustriële tapassing om 'e hoeke komt. Dat is in konsept dêr't de stjoergroep fan seit dat it yn Nieuw Stroomland past. Dan komt men op it plak. Heart dat op it eilân Ritsumasyl op of by de Schenkeschans? Dêrom hat men troch bureau Oranjewoud in ûndersyk útfiere litten. De inisjatyfnimmer Oosterhof Holman, dêr hoecht er net geheimsinnich oer te dwaan, komt by de stjoergroep mei it inisjatyf. Dat inisjatyf fynt men prachtich en dêrnei hat men allegearre neitocht oft it op dit plak doocht. Dat ûndersyk fan bureau Oranjewoud hat ûnôfhinklik west. De ôfwaging dy't foar de stjoergroep fan belang west hat is oft alle foardielen fan it inisjatyf ek op in oar plak te realisearen binne. En wat it betsjut as it inisjatyf plakfynt op it plak dêr't de inisjatyfnimmers it graach hawwe wolle. En dat leit no foar yn dizze struktuerfisy. En de stjoergroep hat alles oerwaagjend sein dat wat har oangiet dit plak it bêste plak is foar dit inisjatyf.

It is ferfolgens oan de ferskillende gemeenterieden om dit elemint fan de struktuerfisy ek ôf te weagjen en dêrby de ynspraakreaksjes fan de befolking mei te nimmen. Dat is no de folgjende stap yn it proses. De ôfwaging fan de stjoergroep is baseard op dit ûndersyk, op in oantal dingen dy't men ek hyltyd taljochtsje wol. Men hoecht it dêr net mei iens te wêzen. De provinsje/stjoergroep stelt har dêryn sa toetsber mooglik op. Dêrom makket er der gjin geheim fan dat it de inisjatyfnimmers binne dy't sein hawwe dat men graach dit op dat plak hawwe wol. Men hat dat woegen en men kin as stjoergroep him dêrmei ferienigje, as it oan tal fan rânebetingsten foldocht. En no is it oan de ferskillende rieden, oan de ynspraak om dêryn mei te gean of net.

De heer De Koning, Ritsumasyl, vraagt wie dat 'onafhankelijk' onderzoek dan heeft betaald. Hij vindt het ook zo raar dat men in het voorjaar, toen men er lucht van kreeg dat er onderzoek gedaan zou worden, een brief naar de provincie geschreven heeft met het verzoek om de burgers bij de onderzoeken te betrekken en te laten zien wat men ging doen, als reactie kreeg dat dit niet kon. Men moest wachten tot de uitslag. En daar zit men nu, gefrustreerd over wat er gebeurd is. Daar gaat het om.

De hear Van der Veer freget oft der noch mear minsken mei fragen binne.

De hear Iepema, foarsitter Behâld Iepen Middelseegebiet. Syn fraach is hoe't men der mei omgean sil no't de Heak om Ljouwert net trochgiet. Oeral wurdt bewerd dat dy Heak der komt. Dat is in feit. Der binne genôch minsken dy't sizze dat er wol trochgiet, mar hy seit dat er net trochgiet. It giet net troch omdat men nei de Rie fan Steat giet. Men hat al heard dat de kompensaasje foar de greidefûgels net regele is. De Rie fan Steat sil dus de saak blokkeare. It giet net troch. Dat is hiel fijn, want dan sil it plan allinne mar moaier wurde, want men hat it oer respekt foar it lânskip en respektstroken. Yn sa'n respekt past gjin Heak. Dy komt der dus ek net, alteast net yn dy foarm. Hoe sil men dermei omgean? Hoe sil men it plan oanpasse no't dy Heak net trochgiet? Fanwegen de greidefûgels net en boppedat wurdt der yn Den Haach ek sterk twifele oan nut en needsaak. Der komt dus in oare ferbining, lâns de besteande ynfrastruktuer, dat is ek folle goedkeaper. Hoe sil men it plan oanpasse? En wannear docht men dat? Of wachtet men oant yn it ûneinige oant de Heak der wol leit?

De hear Van der Veer fynt dat hjir in hypotetyske situaasje sketst wurdt.

De hear Iepema jout as reaksje dat der alle kearen sein wurdt dat de Heak der komt. Dat is hielendal net wis en hy is der serieuus fan oertsjûge dat de Heak der net komt yn dizze foarm.

De heer Plantinga, bewenner Westeinde. Hy hat al earder mei de hear Deinum yn diskusje west oer dit gebiet. De hear Eijssen liet in plaatsje sjen mei 4 fan dy fakjes. Hy hat der wat yn mist oer de leefberheid fan de wyk Westeinde en dan benammen op it mêd fan de asfaltfabryk. Hy hat froeger sels 'it gelok' hân om mei asfalt te wurkjen. Der sit noch wol in luchtje oan dat asfalt. Der wurdt praat oer de noarm. Hy hat begrepen dat men 95% ûnder de noarm bliuwt. Mar hoe heech hat men de norm earst opskroeve om dy 95% te heljen? Hy giet út fan skjinne lucht, dy't men no op dit moment hat.

De heer Eijssen antwoordt dat het geen normen zijn die door de lokale overheden, die de structuurvisie uitbrengen, bedacht zijn. Het zijn landelijk geldende normen voor luchtkwaliteit, voor geur en geluid. Die gelden dus in heel Nederland. Die zijn niet specifiek opgeschroefd voor dit initiatief om het percentage te halen. Het zijn gewoon landelijk geldende normen, vastgesteld door het ministerie van VROM, die overal gehanteerd worden.

De heer Plantinga zegt dat hij zelf astmapatiënt is. Elke verandering van lucht doet hem geen goed. En met hem velen. Er wonen 4.000 mensen in Westeinde. Die mensen daar hebben recht op schone lucht.

De heer Eijssen wil de heer Plantinga graag na de plenaire bijeenkomst uitnodigen om met de specialisten die dit bekeken hebben ook eens even specifiek naar de situatie in Westeinde te kijken, hoe het zich daar verhoudt. Ze hebben verschillende locaties beoordeeld op geur, lucht en geluid.

De heer Paauw. Hij heeft één vraag. De heer Eijssen zegt dat hij niets over toezeggingen gevonden heeft in de documenten. Maar in een grijs verleden heeft hij zich ook nogal drukgemaakt om dit gebied. Er is ooit een bestemmingsplan Schenkenschans recreatiegebied vastgesteld met een zone van naar hij meent van 100 tot 200 meter ten westen van het stort. En dat is juridisch beschermd gebied. Een hardere toezegging is er dus volgens hem niet. Misschien heeft de heer Eijssen een ander antwoord.

De heer Eijssen antwoordt dat er 2 bestemmingsplannen zijn. De exacte datums weet hij zo niet uit zijn hoofd, maar kan hij zo opzoeken. In 1990 is het bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Dat gaat eigenlijk over dit hele gebied en grenst hier zo'n beetje aan een sloot/greppeltje tussen de stort en de weilanden in. Er is een specifiek besluit genomen hier over de oppervlakte van de stort/de bult in 1994 bij de herziening van het bestemmingsplan. Die feiten en cijfers heeft hij allemaal opgezocht. De genoemde zone herkent hij niet. Daar wil hij graag met de heer Paauw over in gesprek. Dan gaat men gewoon met zijn beiden om dat bestemmingsplan heen zitten, want dat wil hij graag dan met de heer Paauw bespreken. Zijn kennis reikt zo ver dat de stort Schenkenschans zijn eigen bestemmingsplan heeft en dat het bestemmingsplan buitengebied begint bij de greppel/sloot die tussen Schenkenschans en het agrarisch gebied ligt, waar de koeien en schapen lopen.

De heer Van der Veer stelt fêst dat men it eigentlik oer itselde plan hat, mar dat men it ferskillend lêst. Dêr moat men dan wol útkomme. Want dat is de tasizzing dy't dan hyltyd boppe de merk hingjen bliuwt.

De heer Eijssen vindt dat men daar dan in moet duiken en daartoe nodigt hij de heer Paauw graag uit.

De heer Paauw zegt dat het in essentie een weerkerend probleem is. De grond is van Oosterhof Holman. Er was ooit ook een plan voor een baggerdepot. Dat vonden de overheden ook een geweldig plan. Er dreigde ook een bestemmingsplan voor te komen, maar toen heeft men aangetoond dat nut en noodzaak niet aanwezig waren. Dat wordt nu ook weer gezegd. Nu verbaast het hem een beetje van bestuurders die er voor zijn om belangen af te wegen dat die toch nu kiezen voor een particulier belang terwijl een alternatieve locatie beschikbaar is en die misschien wel veel gunstiger gesitueerd als je het hebt over Nij Bosma Zathe. Hij stelt die vraag aan het bestuur. Een overheid is gehouden niet achter een particulier belang aan te hobbelen, maar belangen af te wegen en zeker in het licht toezeggingen en verwachtingen, dat weet hij nog heel goed, die aan de inwoners aan en bewoners aan de westkant van de stad zijn gedaan, maar ook aan de dorpen.

De heer Van der Veer giet eefkes nei wethâlder Deinum, omdat dy neffens him ferline jier yn Nij Andringastate ek al oansprutsen is op dy tasizzings.

Wethâlder Deinum seit yn syn reaksje dat bestemmingsplannen op in bepaald moment fêststeld wurde. Der leit nei't der oannimt in bestemmingsplan foar it hiele bûtengebied út de jierren 90 dêr't de hiele Heak noch net yn stiet en dy leit der no wol. Dat binne wizigingen dy't op in gegeven momint troch de polityk oanjûn wurde yn bestemmingsplannen. Der komme ien kear om de 10/15 jier foar gebieten nije bestemmingsplannen. As men nei it bestemmingsplan foar de binnenstêd fan Ljouwert sjocht fan 20 jier lyn en men sjocht wat der no stiet dan is alles sawat yn striid mei dat bestemmingsplan. Boppedat hat it bestemmingsplan net it karakter fan in ôfspraak tusken twa partijen. Minsken kinne wol in bepaalde rjochtssekerheid ûntliene oan in bestemmingsplan, dat is dúdlik, mar op it momint dat de polityk de ôfwaging makket om in nije struktuerfisy fêst te stellen, omdat der nije ûntwikkelingen binne, dan wurdt dy makke. Der wurdt, ek neidat de befolking dêroer wiidweidich heard is, úteinlik in ôfwaging makke.

Dan oangeande it partikuliere belang fan Oosterhof Holman, de inisjatyfnimmers fan de yndustry op it enerzjypark. De sprekker fan sakrekt neamt dat in partikulier belang. Mei oare wurden: dêr hat mar ien partij belang by. As dat sa wêze soe dan soe men fansels as oerheid tige gek wêze dat men achter ien sa'n belang oanrinne soe. Dan soe men sawat ûnnoazel wêze. En oft men dat wol sa dwaan soe dan soe men yn alle gefallen in hiel koart polityk libben hawwe. It hat in partikulier inisjatyf west, dat kin men wol sizze, wêryn't de stjoergroep in belange-ôfwaging makke hat om nei te gean wat it betsjut foar de stêd en wat it betsjut foar de ekonomyske ûntwikkeling fan de stêd en hoefolle wurkgelegenheid dat opsmyt. Dat is net allinne it belang fan Oosterhof Holman, mar dat is ek it belang fan de kiezers, fan de bewenners, dy't dêr op in gegeven momint wurkje kinne. Der lizze ek oare belangen oan ten grûnslach, want op dit momint wurdt datselde asfalt bygelyks op in hiel miljeu-ûnfreonlike manier produseard, wylst hjir op in folle ferantwurdere manier produseard wurdt. Dat is ek net direkt it private eigenbelang fan de direkteur fan Oosterhof Holman. Dat snapt men neffens him yn 'e seal ek wol tige goed dat dit sa is. Hy wol dus sizze dat men net achter private, lytse belangen oandraaft. Dat is net it gefal. Men is deroan holden de belangen goed tsjin inoar ôf te weagjen en úteinlik yn it generaal nei it maatskiplik belang te sjen.

De heer Douma soe it hiel graach leauwe wolle en as it echt hûnderten wurkplakken opsmite soe, dan soe hy der miskien ek wol wat entûsjaster foar oer stean. Mar it giet him ynearsten om de spesifike lokaasjekeuze foar dit eilân. It iennichste wat seker is, men hat in hiel protte plannen en ideeën heard fan wat der allegearre wol net mooglik is, is dat der in asfaltsintrale komt en dat de inisjatyfnimmers allebeide in prachtige A-lokaasje krije foar in moai kantoar. Sicht oer it wetter, moai frij, moai op in eigen stikje hiem. It stikje grûn kin te jilde makke

wurde, mar foar de rest is der noch niks dúdlik. Dy asfaltsintrale kin men miskien mei de biobrânstof dy't ûnder dy stoart leit, wol in skoftsje geande hâlde, dat heart allegearre hiel ekologysk en miljeufreonlik, mar it smyt ek in protte ferkearsstreamen op. Der is kontinu oan-en-ôffier fan grûnstoffen en dêr wurdt hielendal net oer praat. Sa'n asfaltsintrale is in twenty-for-seven business. En al soe dy Heak der komme, hy leaut ek seker dat der noch mooglikheden binne dat dy der net komt, dan sil dat ien of twa jier duorje en dan leit dy dêr. Dêr hat men dan asfalt foar produseard en dan? Hy sjocht de kommende tiid net folle mear needsaken om hjir noch meat diken del te lizzen. Dan hâldt it op in gegeven momint op en dan leit it dêr. En is sa ûndúdlik wat der fierder komt.

De heer Talens wil toch graag nog even op de woorden van de wethouder ingaan. Men heeft gezegd dat het initiatief prima is en dat er los van het Schenkenschans-eiland ook een andere locatie beschikbaar is. Er is daar genoeg grond. Zijn vraag aan de wethouder is of de initiatiefnemer ervan afziet om het te realiseren als het niet op het Schenkenschans-eiland komt? Het is een prima initiatief, maar niet op die plek. Er is elders op het terrein genoeg ruimte. Ziet Oosterhof Holman ervan af als het niet op die plek komt?

Wethâlder Deinum antwurdet dat er dat net wit. Hy hat it dêr net mei Oosterhof Holman oer hân. Hy kin allinne sizze dat in heal jier lyn doe't der foar it earst in protte kriticum kaam op dizze lokaasje, dat men doe yn de stjoergroep der mei syn allen goed oer praat hat. Doe binne der fan ferskillende kanten suggestjes komme, û.m. fan himsels. Soe dat net dêr en dêr kinne? Dat wienen fragen dy't men yn earste ynstânsje amtlik útset hat. De hear Eijssen hat niiskrekt 4 lokaasjes oanjûn dy't men úteinlik ûndersocht hat. Der hat earst in amtlik foarûndersyk west en doe hat men úteinlik besletten om dêr troch in ûnôfhinklik tredde nei sjen te litten fan wat no de bêste lokaasje is. Dêrneist hat er doe ek direkt útsykje litten wat de ôfspraken yn it ferline west hawwe. Omdat er tsjin in oantal minsken sein hie dat as men dêr ôfspraken oer makke hat mei minsken of dat men dêr bestjoerlike tasizzings oer dien hat dat hy him dêroan hâlden fielt. Dat hat men dus ek útsykje litten. Dêr is in hiel rapport fan makke. Dat krijt de aksjegroep ek en dêroer wol men graach mei de minsken ynhâldlik prate. Men krijt alle stikken dy't dêroer boppe tafel kommen binne. Oangeande alle ôfspraken, alle ferwachtingen dy't wekt binne. Dêr giet men oer yn debat. Hy is ta de konklúzje kommen, en mei him syn kollega stjoergroepleden, dat fan binende ôfspraken gjin sprake wie.

De heer Talens zegt dat de heer Deinum daarmee ook een beetje antwoord op de vraag geeft met betrekking tot het vertrouwen van burgers in de overheid. Hij heeft in de klankbordgroep van de Haak, in de klankbordgroep van het Noordwesttangent en in de klankbordgroep van landschapsvisie gezeten. Het spijt hem zeer, maar dit gaat niet over beleving, maar dit gaat echt over koersen die uitgezet zijn, dingen die besproken zijn over de wijze van aanpak. En dat waren toezeggingen. De Haak was namelijk onacceptabel voor Marsum en voor Ritsumasyl en een van de redenen waarom men toch nog wat akkoord kon gaan was o.a. de toezegging van de groene long. Hij heeft de term niet bedacht. Er was sprake van een proces. De groene long zou een recreatieve, agrarische functie hebben en die zou opgewaardeerd worden in die functie. En het gaat niet over beleving. Het gaat over toezeggingen. Het klopt dat het nog geen beleid was. Maar als het gaat over de betrouwbare overheid dan mag hij er toch ook van uitgaan dat wanneer in een proces toezeggingen worden gedaan dat dan 'een man een man, een woord een woord' geldt.

Wethâlder Deinum seit dat er it gelyk fan de aksjegroep net ûntdekke kinnen hat. Men kin fiele dat men gelyk hat, mar hy hat it gelyk net ûntdekke kinnen. Hy kin net op de blauwe eagen fan de sprekker sizze dat oait ien dat tasein hat. Hy hat mei al foargongers kontakt hân.

De heer Talens geeft in zijn reactie aan dat de heer Dijkstra hier zit. Volgens hem was deze wethouder in Menaldumadeel op het moment dat het ging over de Haak. Men heeft volgens hem ook bij Menaldumadeel gezeten met de vraag of je dit al of niet moest keren. Is daar gesproken over de groene long die als recreatieve functie opgewaardeerd zou worden om het zo nog acceptabel en pruimbaar te maken of niet?

De heer Deinum zegt in zijn reactie dat de heer Dijkstra direct zelf even kan reageren, maar dat hij vooraf zegt dat het hier ging over het grondgebied van Leeuwarden. Het ging om toezeggingen zoals de spreker heeft gezegd uit het verleden door mensen. De wethouder van Nijfurd had ook wel kunnen zeggen dat dit of dat er niet zou komen. Die heeft er immers niks over te zeggen?

De heer Talens antwoordt dat het niet om de toezegging van de heer Dijkstra gaat. Het is in het proces van de Haak besproken en de mensen voorgehouden als een worst om het te accepteren. En een tijdje later is het weg, dan is het van de kaart en deze weg is inmiddels wel in het beleid overgenomen. Daar gaat het vertrouwen in de overheidspartijen over. Dan moet de heer Deinum niet naar de zaal kijken en zeggen dat die kennelijk vol wantrouwen zit. Dan moet de heer Deinum collega-bestuurders aankijken hoe men onacceptabele projecten acceptabel probeert te maken.

De hear Van der Veer jout oan dat er ferjitten hat de mikrofoan derby te hâlden. Hy tinkt ek dat men it dizze jûn ek net iens wurdt. Hy freget de hear Dijkstra om in reaksje.

Wethâlder Dijkstra seit dat er op dit momint net ien twa trije paraat hat wat dêr doe ôfpraat is. Hy sil gewoon eefkes neigean moatte wat der doe ôfpraat is.

Wethâlder Deinum seit dat as de aksjegroep Schenkenschans (werkgroep Schenkenschans groen), him en de oaren, en yn lêste ynstânsje fansels de ried fan Ljouwert, derfan oertsjûgje kin dat der binende ôfspraken makke binne oer dizze takomstige bestimming dat dy groep dan in sterk punt hat. Dat jout er fan tefoaren oan.

De hear Van der Veer seit dat de hear Talens no aardich de gelegenheid hân hat om syn wurd te dwaan. Hy trúnt derop oan dat men ûnderling in ôfspraak makket oer dizze saak. Hy sjocht ek dat der al wat minsken ôfheakje en wol eigentlik noch oare minsken de gelegenheid jaan om fragen oer de oare tema's te stellen. It is wol dúdlik dat men it dizze jûn oer it enerzjypark net iens wurdt. Miskien binne der noch oare fragen, oer de Dairy Campus of de MER of de Heak. Hy stelt fêst dat guon minsken fuortgeane. Dy hawwe no blykber har nocht.

De hear Ypema merkt op dat er der in bytsje fan skrok. Hy freget oft it no in plan fan trije gemeenten is of inkeld fan Ljouwert, omdat dy seit dat it har gebiet is en dat sy dêroer geane.

Wethâlder Deinum seit yn syn antwurd dat elke gemeente oer syn eigen gebiet beslist. Mar de tarieding fan de struktuerfisy is yn oerlis mei elkoar gien, omdat dy gebieten safolle mei elkoar te meitsjen hawwe. Op stjoergroepnivo, op amtlik nivo hat men probearre saken op elkoar ôf te stimmen en it iens te wurden oer de rjochting fan it gebiet. Mar juridysk is it no ienris sa dat elke gemeente foar harsels, foar har eigen grûngebiet, want dêr leit juridiksje, selsstannich har eigen diel fan dizze struktuerfisy fêststelle moat.

De hear Van der Veer stelt fêst dat de hear Bouma noch fragen oer it enerzjypark hat. Dat

punt hat lykwols al foldwaande oan de oarder west. De fragen kin er yn syn ôfspraak mei de hear Deinum foarlizze.

De hear Roersma freget him ôf oft men by de behanneling fan de struktuerfisy yn de ried fan Menameradiel foar it hiele plan stimme moat of dat men op ûnderdielen stimme kin. Dat men bygelyks sizze kin dat it enerzjypark der út moat, wêrby't it oare húswurk net oer is. Of is it in saak fan alles slikke of stikke?

De hear Eijssen zegt voor zover hij het weet, hij zou de vraag graag willen laten nazoeken door de echte specialisten, hij is gebiedsmanager en weet overal een beetje vanaf dat het natuurlijk al een keer besproken is bij datgene wat er in Menaldumadeel is gebeurd bij de RND-notitie. Waarin ook al gezegd werd in te stemmen met de notitie behoudens het onderdeel voor het eiland Ritsumasyl. Men kan een structuurvisie, voor zover hij weet, niet voor een deel vaststellen. Het is een compleet geheel. Dat is juist ook het unieke aan structuurvisie. Het is niet een postzegelontwikkeling, zoals men nog ouderwets ziet bij Newtonpark 4. Het is een compleet, integraal geheel, waarbij kosten en baten ook met elkaar verrekend worden. Het is dus één geheel, één samenwerkingsorganisatie die ook die kosten en baten gaat verrekenen. Je kunt niet de winstgevende, leuke dingen willen behouden en de andere negatieve zaken aan de andere twee gemeenten overlaten. Bij de raadsbehandeling van Menaldumadeel zal men daar ook even een duidelijk antwoord op moeten geven.

De hear Roersma geeft aan dat men het recht voorbehoudt die dingen te beslissen die men zelf wil. Het wordt zo negatief gebracht. Het zou een grote halsnoodzaak zijn om dat energiepark erin te betrekken. Hij vraagt zich af of dat terecht is. Er zijn best andere mogelijkheden. Er waren 35 bedrijven die om ruimte in energiestromen hebben gevraagd. Hij vindt het initiatief in duurzaamheid wel zestig keer overdreven, maar het is een leuk verpakte toestand. Op zich moet je naar de toekomst kijken en hij zou er wel mee kunnen leven dat het duurzame aspect een hoofdrol krijgt. Maar dat hangt toch niet alleen af van die energiecentrale?

De hear Plantinga vraagt of dit gewoon door de strot wordt geduwd net zoals met de vuilverbranding in Harlingen.

De hear Van der Veer fynt dit hast in retoaryske fraach.

De hear Plantinga licht toe dat wanneer je de bevolking uit dat gebied hoort dat het dan allemaal negatief is richting wat hier voorgesteld wordt. Dan blijft er voor hem maar één mogelijkheid over. En daar ging zijn vraag over.

Deputearre Konst jout oan dat der neat troch de strôte treaun wurdt. Der wurdt ek op gjin inkelde wize ynformaasje ûnthâlden. De struktuerfisy is fan de 3 gemeenten, dêrnei komme de bestimmingsplannen en dêr moatte de gemeente foar himsels besluten oer nimme binnen it ramt fan de struktuerfisy fansels en dan binne der dêrnei foar in konkrete fabryk, of in bedriuw of wat dan ek, ek noch miljeufergunnings etc. Yn al dy prosedueres hat men rjocht om te witten wat dêr bart, wat it foar elk persoanlik betsjut en kin men gebrûk meitsje fan de rjochten dy't men as boarger hat. Der wurde absolút gjin saken troch de strôte treaun. Men mei alles witte, foar safier't dat de privacy fan oaren net yn gefaar bringt. Men is der iepen en transparant yn.

De hear ? freget oft it eventueel noch oergean kin.

Deputearre Konst jout as reaksje dat it der noch net stiet.

De hear Douma wol graach noch ien kear in opmerking meitsje oer it Ritsumasyl-eilân. Dêr giet it dizze jûn hiel bot oer. Neffens him wurdt de rest fan it plan hiel goed ûntfongen. It giet benammen om de lokaasje fan it eilan dy't in hiel protte fragen en opmerkingen opsmyt. Hy hat noch gjin inkeld argumint heard om it júst dêr te dwaan. It iennichste wat er betinke kin, en dat jout him in rare smaak yn 'e mûle, is dat it gewoan eigen belang is fan Oosterhof Holman en E kwadraat advies.

De hear Van der Veer wol dat byld korrigeare, want der binne wol arguminten oandroegen wêrom't dy kar sa útfallen is.

De hear Douma hat heard dat it te djoer wêze soe om in stikje piiplieding nei Newtonpark 3 te lizzen, wylst de hear Eijssen wol praat oer enoarme ringliedingen by alle boeren lâns dy't dan biofergêsters dêrop oanslute kinne. Dan tinkt er dat dat stikje piip ûnder it Van Harinxmakanaal troch it ferskil net meitsje sil. Hûndert meter fierder wurdt der in kompleet akwadukt ûnder it Van Harinxmakanaal trochdrukt. Wêr hat men it dan eins oer? It is folsksferlakkerij. Hy wol graach arguminten hearre wêrom men kiest foar it Ritsumasyl-eilân en wêrom net foar 3, 4 of 2. Of in fersnippering?

De heer Van der Veer merkt op de hear Douma no yn de rebound giet. Hy giet noch ien kear nei de hear Eijssen om te freegjen wat de wichtichste argumenten binne om krekt foar dy lokaasje te kiezen?

De heer Eijssen zegt dat hij net bij de resultaten van het locatie-onderzoek heeft aangegeven dat men de totale keten van duurzaamheid wil hebben. Die hele keten van duurzaamheid maakt het initiatief juist zo sterk. Als je delen eruit haalt dan wordt meteen het rendement op duurzaamheid een stuk lager. Dat kan men niet realiseren op de andere locaties die men onderzocht heeft. Als men ervan uitgaat dat het in ieder geval aan groot vaarwater moet liggen en dicht tegen andere bedrijventerreinen aan, omdat men niet her en der bedrijventerreinen wil aanleggen in het open landschap, men wil het zoveel mogelijk aaneengesloten hebben. Dan kom je erop uit dat de enigste ruimte die beschikbaar is om én industrie, én recreatie, én groen én landschappelijke inpassing deze plek is. Daarbij draagt dit initiatief zo veel bij aan andere beleidsdoelstellingen die men heeft ten aanzien van het verduurzamen, zoals het leveren van energie en warmte aan 4000 woningen. Dat zijn allemaal zaken die je op die andere locaties niet voor elkaar krijgt, als je die zaken uit elkaar trekt.

De hear Van der Veer stelt fêst dat de diskusje in werhelling fan setten wurdt. Men soe der straks ûnderling nochris fierder oer prate moatte.

Mevrouw Oosterman. Zij woont aan de rand van Leeuwarden naast de vuurwerfabriek, een heel veilige plek. Zij begrijpt niet waarom zij nooit iets geweten heeft van een asfaltfabriek. Zij weigert het om het anders te noemen. Het is een asfaltfabriek. Volgens haar is er in eerdere informatie die zij heeft gezien nooit eerder sprake van geweest. Toevallig las zij een ingezonden stuk in de Leeuwarder Courant en daarin kwam opeens die asfaltfabriek naar voren. Dat begrijpt ze niet. Waarom het voor bijna iedereen stil is gehouden.

De heer Van der Veer betwijfelt of dat wel zo is. Hij vraagt haar of ze de krant elke dag spelt.

Mevrouw Oosterman antwoordt of dat moet.

Wethâlder Deinum jout oan dat it wiidweidich yn it nijs west hat. Oktober foarich jier hat men in gearkomste op Andringa State hân en doe hat it op alle televyzjekanalens west, yn alle kranten (Frysk Deiblêd, Ljouwerter Krante) Stien en op 'e radio west. Miskien hat mefrou Oosterman doe krekt op fakânsje west. It is lykwols al langer bekend.

De heer Van der Veer concludeert dat mevrouw Oosterman het echt gemist heeft. Het is redelijk bekend in de regio.

Mevrouw Oosterman wijst erop dat het dan om mensen gaat die direct betrokken zijn bij hun dorp. Maar in een wijk in Leeuwarden, en dat zegt de meneer uit Westeinde ook, weten de mensen het niet. De gewone wijkbewoners en stadsbewoners weten het niet. Die schrikken ervan.

Wethouder Deinum wijst erop dat het plan tot 21 oktober ter visie ligt en dat de raad pas in december een besluit neemt. Men heeft dus nog behoorlijk veel tijd om inhoudelijk te reageren, om alternatieven aan te geven, om rapporten te bestuderen, om eventueel tegenonderzoeken te laten doen. Men gaat wel met de werkgroep, met Westeinde, met de Vosseparkwijk hier nader over praten, zodat men straks een zo goed mogelijk verhaal neer kan leggen, dat definitief aan de raad voorgelegd wordt.

Sluiting

De hear Van der Veer wol de jûn ôfslute. Hy hat noch in pear meidielings. De ynspraakperioade duorret noch oant en mei 21 oktober; dat kin skriftlik en mûnling. Der leit foar elkenien dy't der jûn is in ynformaasjepakket klear mei de struktuerfisy en de oare stikken dy't mei de plannen anneks binne. Oanslutend oan it formele part is der noch in ynformaasjemark dêr't men noch mear ynformaasje krije kin oer de MER, de Heak, Dairy Campus, enerzjypark ensafuorthinne. Wa't it noch net dien hat, soe er fersykje wolle de namme op de list by de yngong op te skriuwen.

Men kin neitiid ek noch wat drinke en mei elkoar neiprate.

Hy betanket elkenien foar de komst en slút de gearkomste om 21.45 oere.

Bijlage 2: lijst met informatiebijeenkomsten

Datum	Doelgroep	Spreekster
Na inspraakperiode		
16 december	Wijkconferentie Vossenparkwijk	Jocco Eijssen
18 november	Wijkconferentie Westeinde	Jocco Eijssen
Tijdens inspraakperiode		
19 oktober	Werkgroep Schenkeschans Groen	Wethouder Deinum, Wethouder Dijkstra, Jocco Eijssen, Jan Dijkstra
15 oktober	Gesprek met dorpsbelang Jellum	Peter van Noort, Jocco Eijssen, Gerard Hendriksma
14 oktober	Architectuur Mooi Nederland	Jocco Eijssen (Gem. Leeuwarden)
7 oktober 2010	Raad Menaldumadeel	Wethouder Dijkstra, Karin Peeters (HKB) en Martijn Gerkes (OW)
4 oktober	Raad Littenseradiel	Froukje Hernandt, Peter van Noort, Jocco Eijssen
1 oktober 2010	stadsregio	Jocco Eijssen
23 september	Werkgroep Schenkeschans Groen	Jocco Eijssen
21 september	Leerlingen Pieter Jelles	Benry Bolscher
14 september	Informatieavond belanghebbenden	Stuurgroep en Jocco Eijssen
1 september 2010	persconferentie	Stuurgroep
31 augustus	Raden en staten	Stuurgroep, Karin Peeters (HKB), Martijn Gerkes (OW), Niels Bronsgeest (Tauw) en David Inden (Esteticon)
Voor inspraakperiode		
26 augustus 2010	Bouwheerschap Groningen	Wethouder Deinum, Jeroen Leemans (HKB) Jocco Eijssen
30 maart 2010	Dorpsbelangen Jellum/Bears/ Hilaard/Weidum	Marcel Stein/Jocco Eijssen/Karin Brouwers
29 maart 2010	Trojka SOM	Marcel Stein
23 maart 2010	Wijkconferentie Nylan (in de hal)	Jocco Eijssen/Karin Brouwers
1 februari 2010	Studenten NHL	Jocco Eijssen
12 januari 2010	Wijkpanel Nylan	Jocco Eijssen
14 december 2009	Gemeenteraad Littenseradiel	Karin Peeters/Marcel Stein
10 december 2009	Wijkconferentie Vosseparkwijk	Jocco Eijssen/Karin Brouwers
30 november 2009	Wirdum/Swichum	Karin Brouwers
26 november 2009	Landinrichtingscommissie Baarderadeel	Marcel Stein/Benry Bolscher
23 november 2009	Marssum	Karin Brouwers
17 november 2009	Commissie MER	Kernteam
3 november 2009	Boksum, Ritsumazijl, Deinum en	Karin Brouwers
12 oktober 2009	Informatieavond belanghebbenden	Jeroen Leemans/Folkert Kuipers
12 oktober 2009	Persconferentie R&D notitie	Stuurgroep

29 september 2009	Raden en Staten	Karin Peeters
5 september 2009	Vrienden van Nieuw Stroomland Ny Bosma Zathe	Karin Brouwers
3 september 2009	Bestuurders en ambtenaren FlorijnAs	Marcel Stein/Jocco Eijssen

Tussen september 2009 en maart 2010 zijn in totaal zeven keukentafelgesprekken gehouden.
(,Blessum (,),(), (, Vosseparkwijk (10 december 2009), Nijlân (23 maart 2010),
Jellum/Bears/Hilaard/Weidum (30 maart 2010).

Bijlage 3: integrale zienswijzen

Zie hiervoor het separate document.

Bijlage 4: Aanvullende notitie naar aanleiding van Voorlopig advies Commissie m.e.r.

Inleiding

In deze memo wordt een reactie gegeven op de opmerkingen van de adviseur commissie m.e.r. op het rapport "Locatieonderzoek duurzaam Energiepark, Oranjewoud

Hierna worden die punten uit het voorlopige advies van de commissie m.e.r. t.a.v. de plan-mer Nieuw Stroomland die niet direct verwerkt zijn in de bijgestelde plan-mer beantwoord. Te weten:

- Ontbreken alternatievenbeschouwing
- Variëren met dichtheden en omvang
- Wat draagt Nieuw Stroomland bij aan de doelstellingen van de gemeenten

Ter informatie is in bijlage 1 een overzicht gegeven van de inputgegevens die gebruikt zijn bij het locatieonderzoek duurzaam Energiepark.

T.a.v. het locatieonderzoek:

1 T.av. het advies over geluid en lucht

1.a Algemeen

- *p. 7: De initiatiefnemer zal Best Beschikbare Technieken (BBT) toepassen om de emissie verder te reduceren dan volgens de regelgeving verplicht is. Dit is niet correct. De wetgeving (thans Wabo, voorheen de Wet milieubeheer) schrijft voor dat BBT verplicht is, dus dat gaat niet verder dan de wet- en regelgeving.*

Reactie: Daar waar het milieuvergunningstelsel uitgaat van Beste Beschikbare Technieken die economisch en technisch haalbaar zijn gaan initiatiefnemers en gemeente Leeuwarden (zijnde bevoegd gezag voor de vergunning voor de biogas-en de asfaltmenginstallatie) uit van die technieken die technisch haalbaar zijn. Het mag dus meer kosten dan economisch verantwoord is als daarmee de duurzaamheid gediend wordt. Dit omdat beide partijen zich bewust zijn van de icoonfunctie die het Energiepark zal innemen in de verdere ontwikkeling van Nieuw Stroomland. Zowel op het gebied van duurzaamheid als ruimtelijke kwaliteit en inpassing. In de ontwikkelovereenkomst wordt dan ook meer van de initiatiefnemers via de privaatrechtelijke weg gevraagd dan dat de gemeente wettelijk via de bevoegd-gezag-rol kan voorschrijven. De initiatiefnemers conformeren zich hier aan om ook te laten zien dat duurzame ontwikkeling een hoofddoelstelling is in de verdere uitbouw van hun bedrijven. Hiermee geven de gemeente en initiatiefnemers een voorbeeld t.a.v. bedrijfslocatieontwikkeling voor de regio.

p. 40: Er wordt gesteld: Als bedrijven voldoen aan de milieuvergunning is er volgens de wet geen sprake van hinder. Dat is pertinent onjuist. Diverse wet- en regelgevingen geven streef- en grenswaarden die leiden tot een zekere mate van geaccepteerde (of beter te accepteren) hinder.

Reactie: De opmerking is juist en zal anders geformuleerd worden in het rapport.

Het hinderniveau moet worden gedefinieerd. Voor geur wordt deze afgestemd op het aantal gehinderden (zie uitgangspunten geurbeleid in Nederland). Daarboven is het niet acceptabel, daaronder is het wel acceptabel. Desondanks kan sprake zijn van waarneming van geur (ook genoemd in geurrapport) wat individueel kan leiden tot hinder.

- *P. 40: Er wordt gesproken over een gezoneerd bedrijventerrein. Er wordt niet aangegeven of dit een zonering is op basis van de Wet geluidhinder. Gezien de aard van de te vestigen bedrijven is er geen formele noodzaak om de zonering volgens de Wgh uit te voeren.*

Reactie: Zonering is formeel niet noodzakelijk. Om de afspraken gemaakt tussen de drie gemeenten, de initiatiefnemer en de omwonenden vast te leggen wordt hier wel voor gekozen. Hiermee wordt het vertrouwen wat er moet zijn tussen omwonenden en overheid over de maximale geluidsbelasting ook formeel vastgelegd.

- *p. 40: de officiële methode van cumulatie is vastgelegd in het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006. Men hanteert een gedateerde methode (waarvan zelfs onterecht beweerd wordt dat dit de officiële methode is). Overigens zijn de verschillen niet groot. Voor de onderlinge vergelijking van de zoeklocaties maakt het niet uit.*

Reactie:

Methode Miedema

Bij de kwalitatieve beoordeling worden de geluidbelastingen gecumuleerd. Omdat de geluidhinder per type geluid verschillend is, mogen deze niet zomaar gecumuleerd worden. Op basis van dosiseffectonderzoeken is vastgesteld dat niet alleen de hoogte van het geluid, maar ook het type geluid belangrijk is voor de mate van optredende hinder. Dit onderscheid is vastgelegd in de cumulatiemethode van Miedema¹. Er is inderdaad geen sprake van "de officiële methode", wel van een geaccepteerde methode, dit zal in de tekst worden aangepast. Doel van deze methode is het bepalen van de Milieu Kwaliteits Maat (MKM) op basis van een geluidbelasting als gevolg van verschillende geluidsoorten. De methode is ook niet gedateerd voor het doel waarvoor deze is gebruikt. Op basis van de berekende MKM is een kwalificatie van de totale akoestische omgeving te geven. Deze is weergegeven in onderstaande tabel.

¹ Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Publicatierreeks Verstoring: Geluid, Geur en Milieukwaliteit. Den Haag, 1998

Tabel 1. Classificering van de kwaliteit van de akoestisch omgeving in een milieukwaliteitsmaat volgens de 'methode Miedema'.

gecumuleerde L_{DEN} *	classificering milieukwaliteit
< 50	Goed
50 – 55	Redelijk
55 – 60	Matig
60 – 65	Tamelijk slecht
65 – 70	Slecht
> 70	Zeer slecht

De beoordeling valt niet binnen het juridische kader en dient derhalve slechts als informatief beschouwd te worden. Voor cumulatie van geluid is in Bijlage I, hoofdstuk 2 van het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006 een methodiek gegeven voor het bepalen van de gecumuleerde geluidsbelasting L_{cum} . Voor bepaling van de milieukwaliteitsmaat is echter de rekenmethode Miedema gehanteerd.

- *p. 41: Het is in het algemeen terecht (er zijn uitzonderingssituaties!) als men stelt dat een toename van minder dan 1 dB niet waarneembaar is, maar het is absoluut onjuist om te stellen dat dit in laboratoriumsituaties soms pas vanaf 3 dB. Juist dan is de hoorbaarheid van verschillen groter dan in de praktijk.*

Reactie: Deze zin zal worden aangepast in het rapport.

- *p. 41: Er wordt gesteld dat bij één woning het geluid van het energiepark waarneembaar zal zijn en alleen overdag. Dit is in tegenstelling met het uitgangspunt op p. 40 waarin gesteld wordt dat er is uitgegaan van continu bedrijf (dus ook 's nachts). Juist in de nachtperiode zal de waarneembaarheid (veel) groter zijn vanwege het wegvallen van het bestaande omgevingsgeluid (zoals het (spoor)wegverkeer).*

Reactie:

Geluidbronniveaus en bedrijfsduur

De begrippen continu en volcontinu suggereren hetzelfde proces (en geluidsproductie) overdag als 's nachts. Dit is niet het geval, daarom zal in de tekst niet meer worden gesproken over continu en volcontinu, maar over het proces overdag en het nachtelijk proces (met minder activiteiten).

Het geluidbronniveau van de Asfaltmengcentrale en de Biovergister is aan de hand van ervaringscijfers voor soortgelijke bedrijven bepaald. In de berekeningen is rekening gehouden met de bedrijfsduurcorrectie van de betreffende bedrijven.

Biovergister

Uit ervaringscijfers met betrekking tot de geluidproductie van biovergisters (referentie: Kootstertille²) is het bronniveau van een dergelijk bedrijf bepaald. De geluidimmissies op de woningen in dit onderzoek zijn teruggerekend naar een geluidbronniveau voor de gehele inrichting in de dag- avond- en nachtperiode.

² 'Akoestisch onderzoek vergistingsinstallatie te Kootstertille', rapport 6061052.R04, 28 januari 2010 van WNP raadgevende ingenieurs

De geluidbelasting op een representatieve woning in Kootstertille, als gevolg van de Biovergister, is op 638 meter afstand 36 dB(A) in de dagperiode, 27 dB(A) in de avondperiode en 26 dB(A) in de nachtperiode. Dit leidt tot een geluidbronniveau van circa 110 dB(A) in de dagperiode, 101 dB(A) in de avondperiode en 100 dB(A) in de nachtperiode.

Asfaltmengcentrale

De voorgenomen asfaltmengcentrale is qua proces vergelijkbaar met de asfaltcentrale van APW in Westerbroek³, maar is qua capaciteit een factor 2,5 kleiner. Aan de hand van de vergunningvoorschriften met betrekking tot geluid van APW is het bronniveau van deze centrale bepaald. De geluidimmissies op de referentiepunten in de voorschriften van de vergunning zijn teruggerekend naar een geluidbronniveau voor de gehele inrichting in de dag-avond- en nachtperiode.

De geluidbelasting op een representatief vergunningpunt voor APW in Westerbroek is op 637 meter afstand 41 dB(A) in de dagperiode, 36 dB(A) in de avondperiode en 35 dB(A) in de nachtperiode. Dit leidt tot een geluidbronniveau van circa 115 dB(A) in de dagperiode, 110 dB(A) in de avondperiode en 109 dB(A) in de nachtperiode.

1b luchtadvies:

- *p. 1: er is geen belangrijke geuremissie te verwachten tgv de vergistingsactiviteiten, zo wordt gesteld. Dat is een hoge ambitie die goed geregeld moet worden in de af te geven omgevingsvergunning.*

Reactie: Dit is juist, de initiatiefnemer moet bij de aanvraag duidelijk aangeven dat geen sprake is van geurbronnen. Belangrijke geuremissies als gevolg van de vergistingactiviteiten zijn niet te verwachten. Het proces als zodanig is een gasdicht proces zodat onder normale bedrijfsomstandigheden geen methaanemissie verwacht hoeft te worden. Aangevoerde grondstoffen voor biogas kunnen bovendien, wanneer dit nodig mocht zijn, in de bedrijfshal worden gelost en geladen. In de bedrijfshal kan men onderdruk creëren, door de afgezogen lucht vervolgens door een biofilter en/of koolfilter te lijden worden geuremissies vermeden. Ook de vooropslag en overslag van mest en co-stromen vindt onder gesloten condities plaats. De opslag van vaste co-stromen (bv. Natuurgras) vindt in de open lucht plaats en geeft zeer beperkte geuremissies die op basis van ervaring niet waarneembaar zijn bij de dichtstbijzijnde woningen. Bovendien worden dergelijke opslagen om, om de productieverliezen te vermijden, zo goed als luchtdicht afgedekt met plastic folie.

Tot op heden geeft initiatiefnemer aan dat dat mogelijk is.

- *De geurverspreiding en luchtkwaliteitsberekeningen mbt de asfaltmenginstallatie zijn correct uitgevoerd. Wel is uitgegaan van een vrij lage geuruitstoot ten opzichte van bij ons bekende meetgegevens van asfaltmengcentrales. Oranjewoud heeft het over een reductie van 75 % tov emissiegegevens uit de NeR als ambitieniveau, dat lijkt inderdaad erg ambitieus. De onderbouwing van deze reductie wordt niet gegeven. Dat zelfde geldt voor de uitstoot van Nox en PM10. De uitgangspunten leiden tot erg lage emissies vergeleken met bij ons bekende meetgegevens.*

Reactie: De mate van reductie is door de initiatiefnemers opgegeven als uitgangspunt. In overleg met Oranjewoud zijn de berekening hierop uitgevoerd.

³ Vergunningvoorschriften geluid APW Westerbroek.

1.c Geluidsadvies

- *De geluidemissie wordt, zoals voor geur, Nox en PM10 wel gedaan is, niet gegeven. Enige controle is daarmee onmogelijk.*

Zie reactie bij p.41.

- *p.3: Er wordt een inschatting gemaakt van de aard van de woonomgeving. De aard van de woonomgeving geeft aan welke richtwaarde gehanteerd moet worden. Deze wordt voor alle woningen als 'rustige woonwijk' getypeerd. Er is aanleiding te veronderstellen dat de woningen ten westen van de beoogde locaties gelegen zijn in een omgeving die als landelijke omgeving getypeerd dient te worden. Ook de huidige achtergrondgeluidniveaus tgv (spoor)wegverkeer en bestaande industrie zijn erg laag. Bij een typering als landelijke omgeving gelden 5 dB strengere richtwaarden. De richtwaarde van 40 dB(A) (40 dB(A) geldt dan voor de dagperiode, voor de avond- en nachtperiode gelden 5 en 10 dB strengere waarden) die behoort bij een landelijke omgeving wordt dan op een aantal locaties wel degelijk overschreden (in ieder geval voor de asfalmenginstallatie).*

Reactie: Als men nu naar het gebied zou kijken dan zou men deze conclusie kunnen trekken. Echter wordt de omgeving van het eiland de komende jaren beïnvloed door autonome ontwikkelingen zoals de aanleg van de Haak om Leeuwarden die tussen het dorp Ritsumasyl en het beoogde Energiepark door komt te lopen. In het locatieonderzoek wordt als referentie aangehouden Ritsumasyl incl. de aangelegde Haak vanwege de autonomie van deze ontwikkeling. De opsteller is dan ook van mening dat met dit referentiepunt Ritsumasyl beter te vergelijken is met een rustige woonwijk dan met een landelijke omgeving.

- *p.4: methode Miedema om cumulatie uit te drukken in een milieukwaliteitsmaat is zoals eerder vermeld, verouderd en zeker geen officiële methode.*

Zie reactie bij p.41.

- *p.7: de berekende waarden in de tabel wijzen niet op continu bedrijf, maar dat zou wel het uitgangspunt zijn (zie p. 41 van het rapport). Als de gegeven waarden voor de dagperiode ook zouden gelden voor de avond- en nachtperiode is er sprake van een forse overschrijding van de richtwaarde van 40 dB(A). De term LAeq in de laatste kolom zou Letmaal moeten zijn.*

Reactie: Zie reactie bij p.41. De term LAeq moet inderdaad Letmaal zijn en wordt aangepast in het rapport, overigens leidt dit niet tot andere consequenties of conclusies.

- *p. 7 en 8: Ook voor de asfalmenginstallatie zou het uitgangspunt continu bedrijf zijn (p. 7 van deze bijlage spreekt over een volcontinu proces!), maar ook dat volgt niet uit de waarden in de tabel op p. 8. Bij continu bedrijf zou de door Oranjewoud genoemde richtwaarde van 45 dB(A) overschreden worden. De overschrijding wordt veel groter als uitgegaan zou worden van de richtwaarde van 40 dB(A). De term LAeq in de laatste kolom van de tabel op p. 8 zou eveneens Letmaal moeten zijn.*

Reactie: Zie reactie bij p.41. De term LAeq moet inderdaad Letmaal zijn en wordt aangepast in het rapport, overigens leidt dit niet tot andere consequenties of conclusies.

- *Kortom, als genoemde opmerkingen kloppen moeten er nogal wat maatregelen (extra) getroffen worden. Of dat haalbare maatregelen zijn is nog maar de vraag.*

Reactie: Er is geen sprake van rekenfouten in het rapport en derhalve zijn de conclusies juist.

Met deze toelichting gaan wij ervan uit dat de onduidelijkheden / vragen voldoende beantwoord zijn.

2 Ontbreken alternatievenbeschouwing

Door de commissie MER is aangegeven dat zij een verdere splitsingsvariant t.a.v. onderdelen op NP III en het eiland Ritsumasyl missen in het locatieonderzoek.

Expliciet is deze variant niet verwoord in het locatieonderzoek maar deze variant is wel impliciet verwerkt in het onderzoek naar de mogelijkheden voor vestiging op NP III. Van tevoren stond vast dat de beschikbare ruimte op NP III beduidend kleiner is dan op het eiland Ritsumasyl. Dit wordt ook zichtbaar in het locatieonderzoek omdat bij vestiging op NP III de onderdelen duurzame bedrijvigheid (deels), PV cellen, helofytenfilter en water, landschappelijke inpassing, recreatie en wandelpaden en openbaar gebied komen te vervallen. Er is gekeken of deze onderdelen van het initiatief dan elders, zijnde het eiland Ritsumasyl, geplaatst konden worden. Al vrij snel bleek dat deze niet winstgevende elementen alleen in een gedegen bedrijfsplan een plaats konden krijgen als zij tezamen met de winstgevende elementen ontwikkeld konden worden. De activiteiten die op het eiland gevestigd worden zullen zodanig winstgevend moeten zijn dat deze de kosten dragen voor de ontsluiting (weg en brug). De niet winstgevende elementen kunnen deze investering niet dragen en de winstgevende elementen zullen hun winst moeten herinvesteren in extra grondaankopen, ontsluiting en meerkosten aansluiten Biogasringleiding en warmtenet vanaf NP III. Door de huidige grondpositie kan de initiatiefnemer investeren in groene long.

Ook de Keten van duurzaamheid kan op het eiland volledig tot z'n recht komen.

3 Variëren met dichtheden en omvang

Dit moet op twee schaalniveaus worden beschouwd. Nieuw Stroomland in zijn geheel en voor het Energiepark. Voor Nieuw Stroomland geldt als uitgangspunt dat de harde stadsrand verzacht moet worden. Bij de landschappelijke inpassing dienen niet alleen de nieuwe, maar ook de bestaande bedrijfsterreinen betrokken te worden. Voor bestaande bedrijventerreinen geldt zoveel mogelijk verdichting. Dit is terug te vinden in de economische paragraaf waarbij in eerste instantie gezocht wordt binnen bestaande bedrijfsterreinen om de toekomstige vraag in te vullen. In 2007 is het project Revitalisering Leeuwarden West afgerond waarbij het bestaande bedrijfsterrein d.m.v. het opheffen van spoorlijnen, betere infrastructuur en herinrichting bestaande bedrijfslocaties al veel hectares zijn teruggewonnen. Toch blijft er naast de huidige indikking een behoeftevraag die groter is dan met inbreiding is te realiseren. Uitbreiding kan gezien de gemeentegrenzen en de in de noord-oosthoek aanwezig natuur en recreatiegebieden alleen plaatsvinden aan de zuid-westkant van de stad. Daarbij is gekozen om de uitbreidingen zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de huidige bedrijfsterreinen zodat in deelgebied 3, 4 en 5 de open ruimte behouden kan worden.

Bij de nieuwe uitbreidingen zijn twee mogelijkheden om de harde stadsrand te verzachten. Door harde fysieke maatregelen zoals bomerijen, grondwallen e.d. of door een meer geleidelijke overgang waarbij de bebouwing afneemt en het groen de overhand neemt. Daar waar huidige bedrijventerreinen worden verwacht is gekozen voor harde fysieke ingrepen. Bij de nieuw te ontwikkelen gebieden is gekozen voor een geleidelijke overgang. De landbouwcampus zet stevig in op bebouwing op en aan NP IV en een meer boerderijachtige

setting naar het zuid-westen. Deze aanpak geldt ook voor de uitbreiding van het Businesspark en deelgebied 7 (stedelijke ontwikkeling). Voor de overige terreinen geldt een zo'n hoog mogelijke dichtheid met aan de randen een landschappelijke inpassing.

Al jaren voert Leeuwarden een succesvolle strategie voor nieuwe bedrijven. Bedrijven kopen meer grond dan in eerste instantie noodzakelijk is. Hiermee wordt ruimte gereserveerd voor groei in de toekomst op dezelfde locatie. In het verleden gebeurde het nog wel eens dat bedrijven wilden groeien maar op de huidige locatie geen ruimte meer hadden. Hiervoor werden dan nieuwe gebieden ontwikkeld waarbij de oude locatie vaak leeg kwam te staan. Met deze strategie is het al zichtbaar dat het verloop van bedrijven per locatie lager is, bedrijven eerder kunnen groeien en leegstand wordt voorkomen. Deze strategie wordt voortgezet in Nieuw Stroomland. Daarmee ruimte biedend aan bestendige groei op de lange termijn met zorg en aandacht voor landschappelijke inpassing.

Het Energiepark ligt aan de rand van de stad, gekenmerkt door het zicht op Leeuwarden West, NP I en II. Drie bedrijventerreinen met een hele harde overgang. Door de keuze van het Energiepark op het eiland Ritsumasyt met een ruime opzet kan er een groenwal worden gerealiseerd die de overige 3 bestaande terreinen vanuit het noord-westen uit het gezichtsveld onttrekt. Met de realisatie van een groenzone tussen Energiepark en Businesspark kan de geleidelijke overgang nog beter worden vormgegeven.

4 Wat draagt Nieuw Stroomland bij aan de doelstellingen van de gemeenten:

Nieuw Stroomland:

De structuurvisie Nieuw Stroomland legt voor de komende 10 jaar de ontwikkelrichting vast van het gebied ten zuid-westen van Leeuwarden. Het gebied is gelegen in de gemeenten Littenseradiel, Menaldumadeel en Leeuwarden. Naast de hoofddoelstelling uit de hoofdlijnennotitie, de economische versterking van de regio is het met de twee gehanteerde uitgangspunten meer dan een planologisch instrument. Het biedt de mogelijkheden om ook op vele andere terreinen gemeentelijke doelstellingen te bereiken:

Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Leeuwarden is vastgelegd in de nota "Duurzaam Leeuwarden, de sterke stad" van februari 2010. De doelstellingen zijn verder SMART uitgewerkt in het actieplan "aanpak slim met energie en water van oktober 2010.

Hieronder worden de doelstellingen uit het actieplan genoemd en de bijdrage daarvan door Nieuw Stroomland.

4a Doelstellingen Leeuwarden en bijdrage Nieuw Stroomland

Doelstelling	Bijdrage Nieuw Stroomland
Versterken economische basis en groei banen	In Nieuw Stroomland wordt tot 2020 ruimte geboden om naast de reeds bestaande plannen 60 hectare duurzame bedrijventerreinen uit te breiden.
Positieve promotie en profilering van Leeuwarden	Nieuw Stroomland staat voor duurzaam wonen, werken en recreëren in een innovatieve omgeving. Uit de aangeboden initiatieven blijkt nu al dat ondernemers dit positief beoordelen en voorkeur geven aan Leeuwarden. Ook de reacties van bewoners,

	belanghebbende zijn over het grootste gedeelte van de structuurvisie positief
Toepassen van demonstratieprojecten	De ruimte voor experimenteergebieden met regelvrije zone's leggen het fundament om demonstratieprojecten kansen te bieden en koppeling te leggen tussen kennis, experiment, productie en consumptie.
Schonere, duurzame energiebronnen en bewuster omgaan met water Huidig verbruik: 230.000.000 m3 aardgas 176.000 kWh electriciteit 11.665.000 m3 water 6.000 terrajoule warmte en electriciteit	opwekking van 5 MWe (fase 1 en 2) energie: = 20 mln m3 alleen biogas of = via WKK; 42 mln kWh en 7 mln m3 restwarmte (AE) productie groene stroom en restwarmte 31.000 ton CO2 besparing. 4 ha helofytenfilter
Bespaar op eindige bronnen	Nieuw Stroomland heeft de ambitie om in ieder geval zelfvoorzienend te worden op het gebied van duurzame energie. Nu al blijkt dat er een overschot is om ook de bestaande stad te voorzien van duurzame energie.
Bespaar milieugerelateerde uitgaven	Mest van boerenbedrijven wordt nu al omgezet in energie. Besparing op mestoverschotten en energieopwekking. Dit alles in een innovatieve omgeving waarbij dure niet functionele testinstallaties direct bijdragen aan doelstellingen.
Beperk kosten door samenwerking in de keten	Door samenbrengen van de keten van duurzaamheid dmv kennisinstellingen, experimenteerruimte, productiebedrijven en consumenten in de regio ontstaat samenwerking tussen partijen die elkaar niet eerder kende.
15 hect zonnestroom in Lwd (2015)	750 m2 = 100kWp, dat komt overeen met 0,5% van 100% bedekking van 15 ha netto. Daarnaast zal Ny Bosma Zathe nieuwe daken uitvoeren met zonnecellen (opp nog niet bekend)
3.000 terrajoule warmte en electriciteit (2015)	5 MWe (biovergister, fase 1 en 2)
Aanleg biogasringleiding met 40 milj. M3 biogas (2015)	Biogascentrales Ny Bosma Zathe en Energiepark geven goede basisleveringsvoorwaarden voor aanleg.
500 schone voer- en vaartuigen (2015)	25 schone voertuigen E kwadraat advies
Leeuwarden onafhankelijk van fossiele brandstoffen (2020)	Opwekking energie en warmte voor 700 woningen (2% woningvoorraad) door Ny Bosma Zathe

Leeuwarden onafhankelijk van fossiele brandstoffen (2020)	Via biogas: energie voor 8.000 tot 14.800 woningen (20 tot 35 % v.d. woningvoorraad)	Via (WKK) restwarmte en groene stroom: energie voor 8.700 tot 15.200 woningen. (22 tot 36 % v.d. woningvoorraad)
Knooppunt van watertechnologie (2020)	3 hect Helofytenfilter	
500 groene banen (2015)		
4-6 innovatieve zonnestroomprojecten	2 zeker (Ny Bosma Zathe en Energiepark)	

Naast duurzaamheids beleid heeft Leeuwarden meer doelstellingen vastgelegd in beleid. Ook daar draagt Nieuw Stroomland zijn steentje aan bij:

Beleid	Bijdrage Nieuw Stroomland
Groenbeleid: Het invullen van groengebieden rond Sylsterrak en Zwette	Langs beide wateren is ruimte voor stevige groengebieden
Het verbeteren van recreatieve routes en het ontsluiten van groene gebieden	Meer recreatieve verbindingen naar dorpen, ommetjes en nieuwe goed ontsloten groengebieden

4b Doelstellingen Littenseradiel en bijdrage Nieuw Stroomland

Voor Littenseradiel draagt Nieuw Stroomland bij aan de volgende beleidsdoelstellingen :

Beleid	Bijdrage Nieuw Stroomland
Landschap en natuur. Het landschap van Littenseradiel, met een afwisseling van terpen, dijken, landbouwgronden en water vormt één van de kernkwaliteiten van de gemeente Littenseradiel. Wij willen deze kwaliteit verder ontwikkelen, maar wel in balans met de mogelijkheden voor de landbouw in het gebied	Het open houden van het Middelseegebied en het behouden en versterken van de kwelderwal Hegedyk beiden gelegen in het gebied van Nieuw Stroomland, het toevoegen van opvaarten met ruimte voor landbouw in deelgebied 3 sluit voor dat gedeelte in de gemeente naadloos aan op de ambitie.
" Cultuurhistorie. In het verlengde van landschappelijke kwaliteiten vormt ook cultuurhistorie een belangrijke kwaliteit door de aanwezigheid van bijvoorbeeld Westergo, Slachtdyk en de terpen. Wij willen de cultuurhistorische waarden koppelen aan andere beleidsvelden, in het bijzonder wonen en vrije tijd;	De cultuurhistorische waarde van het Middelseegebied en de kwelderwallen worden gekoppeld aan meer recreatief gebruik dmv ontsluiting via voet en fietspaden en opvaarten
" Wonen. Littenseradiel is een echte woongemeente tussen Leeuwarden, Sneek, Bolsward en Franeker. Wij willen inspelen op de woonbehoefte en haar woonidentiteit versterken door dit te koppelen aan cultuurhistorie, zorg/welzijn en duurzaamheid. Daarbij ligt de focus op het benutten van de kansen in de inbreiding;	Nieuw Stroomland geeft ruimte voor duurzame energieopwekking en de aanleg van een Biogasringleiding voor de regio. Woningen in de gemeente kunnen hierop aansluiten.
" Economie. Er is geen actief lokaal economisch beleid. De landbouw is traditioneel sterk en de overige bedrijvigheid vindt vooral binnen de kernen plaats. Bij uitbreiding zijn bedrijven aangewezen op de bedrijventerreinen bij Wommels en Winsum. In de toekomst liggen er kansen voor recreatie en toerisme, duurzaamheid, brede landbouw en zorg;	In deelgebied 3 is ruimte geboden om schaalvergroting van landbouwbedrijven mogelijk te maken. Eventueel gekoppeld aan recreatie, kennis en duurzaamheid.
" Vrije tijd. Dit vormt een kans voor de gemeente Littenseradiel, met name voor de doelgroep (50+) die houdt van landschap, natuur en cultuur. De visie op vrije tijd moet de komende jaren verder ontwikkeld worden, vooral in regionaal verband, waarbij routegebonden recreatie en evenementen interessant zijn;	De ontwikkeling van een uitgebreid netwerk van recreatieve paden gekoppeld aan natuurgebieden geeft een stevige impuls om in de regio recreatie en evenementen uit te breiden.
" Mobiliteit. Het gemeentelijk beleid focust zich vooral op verkeersveiligheid door de invoering van Duurzaam Veilig en het	Door een betere bereikbaarheid van Leeuwarden via het hoofdwegenet wordt sluisverkeer op het secundaire wegennet

<p>aanleggen van infrastructuur rond kernen. Daarnaast willen we het bestaande netwerk van openbaar vervoer zoveel mogelijk behouden;</p>	<p>tegen gegaan.</p>
<p>" Energie & duurzaamheid. In de strategische visie geven we aan hier sterk op te willen inzetten, met bijzondere aandacht voor water en energie. Het produceren van alternatieve brandstoffen en het inzetten van duurzaamheid in nieuwe ontwikkelingen in de gemeente worden daarbij genoemd als mogelijke perspectieven.</p>	<p>Nieuw Stroomland is het gebied waar de regio samenwerkt aan verduurzaming van energie en water.</p>

4c Doelstellingen Leeuwarden en bijdrage Nieuw Stroomland

Voor Menaldumadeel draagt Nieuw Stroomland bij aan de volgende beleidsdoelstellingen :

Beleid	Bijdrage Nieuw Stroomland
Landschap en natuur. Menaldumadeel is voor een groot gedeelte een agrarische gemeente. In dit agrarisch gebied bevinden zich vele terpen, oude dijken en oude opvaarten. Met inachtneming van de agrarische positie is het mogelijk deze kwaliteit verder ontwikkelen.	Het zoveel mogelijk open houden van het Middelseegebied en het behouden en versterken van de Hegedyk beiden gelegen in het gebied van Nieuw Stroomland, het toevoegen van opvaarten met ruimte voor landbouw sluit aan op de ambitie.
" Cultuurhistorie. In het verlengde van landschappelijke kwaliteiten vormt ook cultuurhistorie een belangrijke kwaliteit. Deze cultuurhistorische waarden kunnen worden gekoppeld aan andere beleidsvelden, in het bijzonder wonen en vrije tijd.	De cultuurhistorische waarde van het Middelseegebied en het landschappelijk versterken van de kwelderwallen worden gekoppeld aan meer recreatief gebruik dmv ontsluiting via voet- en fietspaden en opvaarten
" Wonen. Menaldumadeel is, naast een agrarische gemeente, een echte woongemeente tussen Leeuwarden en Franeker. Door het vervallen van de Westergowei tussen Marsum en Deinum ligt het voor de hand het buurtschap It Holt en Deinum weer naar elkaar toe te laten groeien.	Nieuw Stroomland geeft hiervoor de ruimte met inachtneming van het begrip duurzaamheid. Woningen in de directe omgeving kunnen mogelijk aansluiten op de nog aan te sluiten biogasringleiding
" Voorzieningen. De kleine kernen problematiek zal ook onze gemeente niet kunnen ontlopen.	Dmv betere ontsluitingen van de regio door de infrastructurele projecten kunnen kleine dorpen blijven bestaan met behoud van voorzieningen die in de grotere kernen goed bereikbaar blijven.
" Recreatie/vrije tijd. De visie op vrije tijd moet de komende jaren verder ontwikkeld worden.	Door in de visie rekening te houden met voldoende fiets- en wandelverbindingen kan hieraan een goede invulling worden gegeven

Bijlage 1 inputgegevens voor het locatieonderzoek

Inputgegevens en aanvullende informatie gebruikt in het locatieonderzoek Energiepark

Biovergister Kootstertille

Op jaarbasis wordt circa 75.000 ton te vergisten materiaal aangevoerd (9,9Mwe). Uitgaande van gemiddeld 20 ton per vrachtwagen en 250 dagen per jaar bedraagt het aantal vrachtwagens/ tankwagens 15 per dag (in de dagperiode).

Voor de afvoer van digistaat wordt uitgegaan van 10 vrachtwagens in de periode tussen 06.00 en 22.00 uur.

Biovergister Energiepark

Voor Leeuwarden is de totale doorzet van vergistbare stromen (incl uitbreiding 5 Mwe) de helft van Kootstertille (75.000 ton per jaar), dus ca. 37.500 ton per jaar; 7,5 vrachtwagens per dag aanvoer en 5 vrachtwagens met digistaat.

Aanvoer vindt alleen overdag plaats zodat er 's nachts geen geluidsproductie is vanwege transportbewegingen.

In de biovergister wordt gebruik gemaakt van de grondstoffen mest en natuurlijk materiaal beide voor ca. 50%.

Over het algemeen is de geuremissie van een vergister erg laag. De geurende componenten hebben een belangrijke functie in het proces, waardoor er wordt gewerkt met:

Luchtdichte vergistingstank en naverwerking.

Opslag van grondstoffen gebeuren luchtdicht (kuil en grasachtigen).

Overige grondstoffen worden geurarm opgeslagen in tanks of andere (luchtdichte) faciliteiten. Belangrijke geuremissies als gevolg van de vergistingactiviteiten zijn niet te verwachten. Het proces als zodanig is een gasdicht proces zodat onder normale bedrijfsomstandigheden geen methaanemissie verwacht hoeft te worden. Aangevoerde grondstoffen voor biogas kunnen bovendien, wanneer dit nodig mocht zijn, in de bedrijfshal worden gelost en geladen. In de bedrijfshal kan men onderdruk creëren, door de afgezogen lucht vervolgens door een biofilter en/of koolfilter te lijden worden geuremissies vermeden. Ook de vooropslag en overslag van mest en co-stromen vindt onder gesloten condities plaats. Bovendien worden dergelijke opslagen om, om de productieverliezen te vermijden, zo goed als luchtdicht afgedekt met plastic folie.

Helofytenfilter

De aanleg van het helofytenfilter maakt de aantakking op het riool overbodig.

Het helofytenfilter wordt voldoende ruim gedimensioneerd. Gezien de aard van de gewenste bedrijvigheid op vrije kavels, wordt er niet (relatief) veel afvalwater verwacht. Bovendien kan het zelfs een selectie criterium voor een potentieel bedrijf.

Asfaltmenginstallatie

Voor de te verwachten geluidsproductie van de asfaltmenger Energiepark is gerekend met de gegevens van de (grotere) productiecapaciteit van de installatie in Westerbroek. De productiecapaciteit van de centrale in Westerbroek is 240 ton/uur. Een vrachtwagen kan 20 ton asfalt vervoeren, dus op een drukke 'draai'dag van 8 uren is er gerekend met maximaal ca. 12 vrachtwagens per uur. Per dag zijn dit maximaal ca. 96 volle vrachtwagens

De nieuwe generatie asfaltmenger voor het Energiepark zal een productie van maximaal 100 ton/uur kunnen halen, (t.b.v. een jaarproductie van maximaal 100.000 ton).

De centrale draait hoofdzakelijk overdag en slechts sporadisch en niet met voorkeur 's nachts. Bij geen productie 's nachts vinden er geen transportbewegingen plaats en geen procesgeluiden (alleen warmhouden van het product). Normaal vindt in de winter onderhoud plaats en wordt er dus niet geproduceerd. In incidentele gevallen zou dit echter wel mogelijk zijn. Het gemiddeld aantal vrachtwagens per dag (over het gehele jaar gezien) bedraagt 10 tot 15 vrachtwagens met een maximum van 40 vrachtwagens per dag.

Deze aantallen zijn beduidend lager dan waarmee gerekend is. Bij een definitieve vergunningverlening zal, op basis van het definitieve ontwerp, er een geluidsberekening plaatsvinden uitgaande van lagere verkeersbewegingen.

Best beschikbare technieken (BBT)

De lijst met best beschikbare technieken (BBT) is beschikbaar via de website van Infomil (www.infomil.nl onder noemer duurzame ontwikkeling / BBT).en wordt algemeen gehanteerd als bij vergunningverleningen gesproken wordt over het hanteren van de best beschikbare technieken voor installaties.

Bijlage 5: Eindadvies Commissie MER d.d. 17 november 2010

Zie hiervoor het separate document.

bijlage 6: Wijzigingsvoorstellen Intergemeentelijke Structuurvisie

De volgende wijzigingen worden voorgesteld n.a.v. de zienswijzen en het advies van de commissie voor de m.e.r.

Blz. 11

In paragraaf 1.5 wordt verwezen naar bijlage 4. Deze bijlage bestaat niet. Er is een apart onderzoek over het energiepark gemaakt. Dit onderzoek is op aanvraag verkrijgbaar.

Blz. 31

Onder 4.2 tweede zin wordt het woord ‘is’ doorgestreept.

Blz. 44

Op de kaart staat bij de Haak ter hoogte van het Sylsterrak een aquaduct ingetekend. Dit moet een brug zijn.

Blz. 44

Op de visiekaart staat ten onrechte het dorp Ritsumasyl niet ingetekend.

Blz. 46.

Zie onder de opmerking gemaakt bij blz. 44.

Bijlage 2.

Aan het slot van bijlage 2 wordt de zin toegevoegd:

Overigens:

P&R bij station Deinum

Op basis van zienswijze 1 en 10.12 van de Reactienota zal in het kader van de uitvoering van de Intergemeentelijke structuurvisie bezien worden of een P&R bij het treinstation Deinum een zinvolle investering is.

Evaluatie milieueffecten

Een van de stappen in de m.e.r.-procedure is een evaluatie van de werkelijk optredende milieueffecten en gevolgen van de uitvoering van de Intergemeentelijke Structuurvisie. Een dergelijk evaluatieonderzoek is vanzelfsprekend “pas” mogelijk op een moment na realisering van (een deel van) de beoogde plannen en projecten. De termijn waarop het evaluatieonderzoek wordt gestart en de wijze waarop het onderzoek zal worden uitgevoerd, wordt bepaald en nader uitgewerkt in een werkboek en/of een afsprakenkader.

Verantwoording en motivering van keuzen in de ISV op basis van de PlanMER

De toekomstige nieuwe ontwikkelingen zijn in de PlanMER kwalitatief getoetst aan de hand van de ambities die voor het plangebied c.q. de deelgebieden zijn geformuleerd.

De aangegeven aanbevelingen voor optimalisaties in hoofdstuk 5 van de PlanMER zullen worden meegenomen bij de uitwerking van de Intergemeentelijke Structuurvisie in het werkboek en in concrete projecten en initiatieven.

Bijlage 7: Wijzigingsvoorstellen Locatieonderzoek duurzaam Energiepark

Blz. 40

Vervangen van: "Als bedrijven voldoen aan de milieuvergunning is er volgens de wet geen sprake van hinder", door: "Diverse wet- en regelgevingen geven streef- en grenswaarden die leiden tot een zekere mate van geaccepteerde (of beter te accepteren) hinder".

Blz. 40

Hier wordt gesproken over de methode Miedema als "de officiële methode". Dit moet zijn: De methode Miedema is een geaccepteerde methode voor het bepalen van de Milieu Kwaliteits Maat (MKM) op basis van een geluidbelasting als gevolg van verschillende geluidsoorten. De beoordeling valt niet binnen het juridische kader en dient derhalve slechts als informatief beschouwd te worden. Bij gebruik van de methode van cumulatie, zoals vastgelegd in het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006 zouden de uitkomsten en conclusies vergelijkbaar zijn ten behoeve van de onderlinge vergelijking van de zoeklocaties.

Blz. 40

Vervangen van: "Voor geluid is uitgegaan van een continue werking (ook 's nachts) van de bedrijven", door: " Voor geluid is uitgegaan van een verschil in emissies tussen het proces overdag en het nachtelijk proces (waarin minder activiteiten plaatsvinden).

Blz. 41

Vervangen van: (en in laboratoriumproeven soms pas vanaf 3 dB), door: "in laboratoriumsituaties is de hoorbaarheid van verschillen in geluid groter in de praktijk".

Bijlage geluidproductie Energiepark

Blz 4

Hier wordt gesproken over de methode Miedema als "de officiële methode". Dit moet zijn: De methode Miedema is een geaccepteerde methode voor het bepalen van de Milieu Kwaliteits Maat (MKM) op basis van een geluidbelasting als gevolg van verschillende geluidsoorten. De beoordeling valt niet binnen het juridische kader en dient derhalve slechts als informatief beschouwd te worden. Bij gebruik van de methode van cumulatie, zoals vastgelegd in het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006 zouden de uitkomsten en conclusies vergelijkbaar zijn ten behoeve van de onderlinge vergelijking van de zoeklocaties.

Blz. 7

De term LAeq in de tabel moet Letmaal zijn, overigens leidt dit niet tot andere consequenties of conclusies.

Blz. 7 en 8

Vervangen van: "NB het gaat om een berekening van een volcontinue proces", door: " Voor geluid is uitgegaan van een verschil in emissies tussen het proces overdag en het nachtelijk proces (waarin minder activiteiten plaatsvinden)".

De term LAeq in de tabel moet Letmaal zijn, overigens leidt dit niet tot andere consequenties of conclusies.

Overigens:

- *p. 7: De initiatiefnemer zal Best Beschikbare Technieken (BBT) toepassen om de emissie verder te reduceren dan volgens de regelgeving verplicht is. Dit is niet correct. De wetgeving (thans Wabo, voorheen de Wet milieubeheer) schrijft voor dat BBT verplicht is, dus dat gaat niet verder dan de wet- en regelgeving.*

Reactie: Daar waar het milieuvergunningstelsel uitgaat van Beste Beschikbare Technieken die economisch en technisch haalbaar zijn gaan initiatiefnemers en gemeente Leeuwarden (zijnde bevoegd gezag voor de vergunning voor de biogas-en de asfaltmenginstallatie) uit van die technieken die technisch haalbaar zijn. Het mag dus meer kosten dan economisch verantwoord is als daarmee de duurzaamheid gediend wordt. Dit omdat beide partijen zich bewust zijn van de icoonfunctie die het Energiepark zal innemen in de verdere ontwikkeling van Nieuw Stroomland. Zowel op het gebied van duurzaamheid als ruimtelijke kwaliteit en inpassing. In de ontwikkelovereenkomst wordt dan ook meer van de initiatiefnemers via de privaatrechtelijke weg gevraagd dan dat de gemeente wettelijk via de bevoegd-gezag-rol kan voorschrijven. De initiatiefnemers conformeren zich hier aan om ook te laten zien dat duurzame ontwikkeling een hoofddoelstelling is in de verdere uitbouw van hun bedrijven. Hiermee laten gemeente en initiatiefnemers zien wat de nieuwe norm wordt in de regio t.a.v. van bedrijfslocatieontwikkeling.

- *P. 40: Er wordt gesproken over een gezoneerd bedrijventerrein. Er wordt niet aangegeven of dit een zonering is op basis van de Wet geluidhinder. Gezien de aard van de te vestigen bedrijven is er geen formele noodzaak om de zonering volgens de Wgh uit te voeren.*

Reactie: Zonering is formeel niet noodzakelijk. Om de afspraken gemaakt tussen de drie gemeenten, de initiatiefnemer en de omwonenden vast te leggen wordt hier wel voor gekozen. Hiermee wordt het vertrouwen wat er moet zijn tussen omwonenden en overheid over de maximale geluidsbelasting ook formeel vastgelegd.

1b luchtadvies:

- *p. 1: er is geen belangrijke geuremissie te verwachten tgv de vergistingsactiviteiten, zo wordt gesteld. Dat is een hoge ambitie die goed geregeld moet worden in de af te geven omgevingsvergunning.*

Reactie: Dit is juist, de initiatiefnemer moet bij de aanvraag duidelijk aangeven dat geen sprake is van geurbronnen. Belangrijke geuremissies als gevolg van de vergistingactiviteiten zijn niet te verwachten. Het proces als zodanig is een gasdicht proces zodat onder normale bedrijfsomstandigheden geen methaanemissie verwacht hoeft te worden. Aangevoerde grondstoffen voor biogas kunnen bovendien, wanneer dit nodig mocht zijn, in de bedrijfshal worden gelost en geladen. In de bedrijfshal kan men onderdruk creëren, door de afgezogen lucht vervolgens door een biofilter en/of koolfilter te lijden worden geuremissies vermeden. Ook de vooropslag en overslag van mest en co-stromen vindt onder gesloten condities plaats. De opslag van vaste co-stromen (bv. Natuurgras) vindt in de open lucht plaats en geeft zeer beperkte geuremissies die op basis van ervaring niet waarneembaar zijn bij de dichtstbijzijnde woningen. Bovendien worden dergelijke opslagen om, om de productieverliezen te vermijden, zo goed als luchtdicht afgedekt met plastic folie.

Tot op heden geeft initiatiefnemer aan dat dat mogelijk is.

Geluidsadvies

- *p.3: Er wordt een inschatting gemaakt van de aard van de woonomgeving. De aard van de woonomgeving geeft aan welke richtwaarde gehanteerd moet worden. Deze wordt voor alle woningen als 'rustige woonwijk' getypeerd. Er is aanleiding te veronderstellen dat de woningen ten westen van de beoogde locaties gelegen zijn in een omgeving die als landelijke omgeving getypeerd dient te worden. Ook de huidige achtergrondgeluidniveaus tgv (spoor)wegverkeer en bestaande industrie zijn erg laag. Bij een typering als landelijke omgeving gelden 5 dB strengere richtwaarden. De richtwaarde van 40 dB(A) (40 dB(A) geldt dan voor de dagperiode, voor de avond- en nachtperiode gelden 5 en 10 dB strengere waarden) die behoort bij een landelijke omgeving wordt dan op een aantal locaties wel degelijk overschreden (in ieder geval voor de asfalmenginstallatie).*

Reactie: Als men nu naar het gebied zou kijken dan zou men deze conclusie kunnen trekken. Echter wordt de omgeving van het eiland de komende jaren beïnvloed door autonome ontwikkelingen zoals de aanleg van de Haak om Leeuwarden die tussen het dorp Ritsumasyl en het beoogde Energiepark door komt te lopen. Daarnaast staan in de plannen het realiseren van een nieuw bedrijventerrein NP III ten zuiden van het eiland op stapel. Met deze ontwikkelingen ontstaat er een nieuw referentiebeeld. Deze valt beter binnen de typering rustige woonwijk dan landelijk.